

Про оподаткування прибутку підприємств

№ 334/94-ВР, 28.12.1994, Закон, Верховна Рада України

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про оподаткування прибутку підприємств

(Відомості Верховної Ради (ВВР) 1995, № 4, ст. 28)

(Вводиться в дію Постановою ВР № 335/94-ВР від 28.12.94,
ВВР 1995, № 4, ст. 29)

(Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 397/95-ВР від 20.10.95, ВВР, 1995, № 38, ст.286

№ 143/96-ВР від 24.04.96, ВВР, 1996, № 25, ст.101

№ 303/96-ВР від 10.07.96, ВВР, 1996, № 41, ст.192

№ 483/96-ВР від 12.11.96, ВВР, 1996, № 52, ст.302)

(В редакції Закону № 283/97-ВР від 22.05.97,

ВВР, 1997, № 27, ст.181)

(Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 535/97-ВР від 19.09.97, ВВР, 1997, № 47, ст.294

№ 607/97-ВР від 04.11.97, ВВР, 1998, № 2, ст. 7

№ 639/97-ВР від 18.11.97, ВВР, 1998, № 10, ст. 35

№ 793/97-ВР від 30.12.97, ВВР, 1998, № 18, ст. 94

№ 25/98-ВР від 15.01.98, ВВР, 1998, № 25, ст.147

№ 98/98-ВР від 10.02.98, ВВР, 1998, № 26, ст.151

№ 269-XIV від 20.11.98, ВВР, 1999, № 1, ст.1

№ 285-XIV від 01.12.98, ВВР, 1999, № 2-3, ст.21

№ 309-XIV від 11.12.98, ВВР, 1999, № 4, ст.33

№ 312-XIV від 11.12.98, ВВР, 1999, № 4, ст.35

№ 317-XIV від 16.12.98, ВВР, 1999, № 2-3, ст.22

№ 320-XIV від 17.12.98, ВВР, 1999, № 5-6, ст.39

№ 371-XIV від 29.12.98, ВВР, 1999, № 8, ст.55

№ 393-XIV від 14.01.99, ВВР, 1999, № 9-10, ст.66

№ 403-XIV від 15.01.99, ВВР, 1999, № 15, ст.83

№ 484-XIV від 16.03.99, ВВР, 1999, № 17, ст.114

№ 515-XIV від 18.03.99, ВВР, 1999, № 18, ст.140

№ 568-XIV від 06.04.99, ВВР, 1999, № 28, ст.229

№ 722-XIV від 03.06.99, ВВР, 1999, № 32, ст.264

№ 934-XIV від 14.07.99, ВВР, 1999, № 38, ст.338 -

Закон діє до 01.01.2002 року

№ 971-XIV від 15.07.99, ВВР, 1999, № 38, ст.352

№ 973-XIV від 15.07.99, ВВР, 1999, № 39, ст.356

№ 977-XIV від 15.07.99, ВВР, 1999, № 39, ст.357

N 1133-XIV від 07.10.99, ВВР, 1999, N 48, ст.418
N 1157-XIV від 19.10.99, ВВР, 1999, N 50, ст.435
N 1160-XIV від 19.10.99, ВВР, 1999, N 50, ст.437
N 1278-XIV від 03.12.99, ВВР, 2000, N 2, ст. 16
N 1288-XIV від 14.12.99, ВВР, 2000, N 5, ст.34
N 1375-XIV від 13.01.2000, ВВР, 2000, N 10, ст.78
N 1458-III від 17.02.2000,
ВВР, 2000, N 14-15-16, ст.121
N 1523-III від 02.03.2000, ВВР, 2000, N 20, ст.149
N 1559-III від 16.03.2000, ВВР, 2000, N 22, ст.172
N 1606-III від 23.03.2000, ВВР, 2000, N 25, ст.197
N 1608-III від 23.03.2000, ВВР, 2000, N 26, ст.209
N 1694-III від 20.04.2000, ВВР, 2000, N 32, ст.254
N 1715-III від 11.05.2000, ВВР, 2000, N 32, ст.260
N 1749-III від 01.06.2000, ВВР, 2000, N 35, ст.283
N 1805-III від 08.06.2000, ВВР, 2000, N 39, ст.333
N 1807-III від 08.06.2000, ВВР, 2000, N 38, ст.318
N 1812-III від 08.06.2000, ВВР, 2000, N 38, ст.319
N 1841-III від 22.06.2000, ВВР, 2000, N 46, ст.393
N 1926-III від 13.07.2000, ВВР, 2000, N 43, ст.363
N 1953-III від 14.09.2000, ВВР, 2000, N 45, ст.375
N 1954-III від 14.09.2000, ВВР, 2000, N 43, ст.370
N 1969-III від 21.09.2000, ВВР, 2000, N 45, ст.377
N 1991-III від 21.09.2000 - набирає чинності з
01.01.2001, ВВР, 2000, N 48, ст.406
N 2120-III від 07.12.2000, ВВР, 2001, N 2-3, ст.10
N 2136-III від 07.12.2000, ВВР, 2001, N 4, ст.17
N 2181-III від 21.12.2000 - набирає чинності з
1 квітня 2001 року, ВВР, 2001, N 10, ст.44
N 2199-III від 21.12.2000, ВВР, 2001, N 7, ст.36
N 2211-III від 11.01.2001, ВВР, 2001, N 11, ст.46
N 2323-III від 22.03.2001, ВВР, 2001, N 20, ст.96
N 2355-III від 05.04.2001, ВВР, 2001, N 23, ст.114
N 2406-III від 17.05.2001, ВВР, 2001, N 32, ст.169
N 2410-III від 17.05.2001, ВВР, 2001, N 30, ст.143
N 2711-III від 20.09.2001, ВВР, 2002, N 2, ст.11
N 2712-III від 20.09.2001, ВВР, 2002, N 2, ст.12
- набуває чинності з 01.01.2002 року
N 2744-III від 04.10.2001, ВВР, 2002, N 5, ст. 31
N 2779-III від 15.11.2001, ВВР, 2002, N 9, ст. 68
N 2831-III від 29.11.2001, ВВР, 2002, N 8, ст. 63
N 2866-III від 29.11.2001, ВВР, 2002, N 10, ст.78
- набуває чинності з 01.01.2002 року
N 2905-III від 20.12.2001, ВВР, 2002, N 12-13, ст.92
N 2921-III від 10.01.2002, ВВР, 2002, N 16, ст.114

N 2975-III від 17.01.2002, ВВР, 2002, N 17, ст.122
N 3045-III від 07.02.2002, ВВР, 2002, N 29, ст.192
N 3073-III від 07.03.2002, ВВР, 2002, N 31, ст.214
N 3118-III від 07.03.2002, ВВР, 2002, N 33, ст.238)
(Офіційне тлумачення до Закону див. в Рішенні
Конституційного Суду
N 11-рп/2002 від 13.06.2002)
(Із змінами, внесеними згідно із Законами
N 40-IV від 04.07.2002, ВВР, 2002, N 36, ст.266
N 43-IV від 04.07.2002, ВВР, 2002, N 35, ст.259
N 349-IV від 24.12.2002, ВВР, 2003, N 12, ст.88 -
додатково див. Закон N 1344-IV від 27.11.2003
N 380-IV від 26.12.2002, ВВР, 2003, N 10-11, ст.86
N 429-IV від 16.01.2003, ВВР, 2003, N 10-11, ст.87
N 440-IV від 16.01.2003, ВВР, 2003, N 14, ст.99
N 601-IV від 06.03.2003, ВВР, 2003, N 24, ст.162
N 762-IV від 15.05.2003, ВВР, 2003, N 30, ст.247
N 777-IV від 15.05.2003, ВВР, 2003, N 30, ст.249
N 849-IV від 22.05.2003, ВВР, 2003, N 33-34, ст.267
N 856-IV від 22.05.2003, ВВР, 2003, N 36, ст.280
N 889-IV від 22.05.2003, ВВР, 2003, N 37, ст.308
N 911-IV від 05.06.2003, ВВР, 2003, N 39, ст.334
N 973-IV від 19.06.2003, ВВР, 2003, N 45, ст.363
N 1096-IV від 10.07.2003, ВВР, 2004, N 6, ст.38
N 1158-IV від 15.10.2003, ВВР, 2004, N 8, ст.67
N 1300-IV від 20.11.2003, ВВР, 2004, N 14, ст.195
N 1344-IV від 27.11.2003, ВВР, 2004, N 17-18, ст.250
N 1624-IV від 18.03.2004, ВВР, 2004, N 26, ст.360
N 1701-IV від 11.05.2004, ВВР, 2004, N 35, ст.412
N 1702-IV від 11.05.2004, ВВР, 2004, N 32, ст.393
N 1801-IV від 17.06.2004, ВВР, 2004, N 43-44, ст.493
N 1868-IV від 24.06.2004, ВВР, 2004, N 46, ст.511
N 1957-IV від 01.07.2004, ВВР, 2004, N 52, ст.563
N 2229-IV від 14.12.2004, ВВР, 2005, N 4, ст.103
N 2245-IV від 16.12.2004, ВВР, 2005, N 5, ст.114
N 2285-IV від 23.12.2004, ВВР, 2005, N 7-8, ст.162
N 2377-IV від 20.01.2005, ВВР, 2005, N 11, ст.198
N 2505-IV від 25.03.2005, ВВР, 2005, N 17, N 18-19,
ст.267
N 2642-IV від 03.06.2005, ВВР, 2005, N 27, ст.363
N 2705-IV від 23.06.2005, ВВР, 2005, N 33, ст.427
N 2711-IV від 23.06.2005, ВВР, 2005, N 33, ст.430
N 2771-IV від 07.07.2005, ВВР, 2005, N 34, ст.441
N 2772-IV від 07.07.2005, ВВР, 2005, N 34, ст.442
N 2960-IV від 06.10.2005, ВВР, 2006, N 2-3, ст.35

N 3235-IV від 20.12.2005, ВВР, 2006, N 9, N 10-11,
ст.96

N 3317-IV від 12.01.2006, ВВР, 2006, N 18, ст.155

N 3333-IV від 12.01.2006, ВВР, 2006, N 22, ст.182

N 398-V від 30.11.2006, ВВР, 2007, N 3, ст.31

N 489-V від 19.12.2006, ВВР, 2007, N 7-8, ст.66

N 760-V від 16.03.2007, ВВР, 2007, N 23, ст.301

N 997-V від 27.04.2007, ВВР, 2007, N 33, ст.440

N 107-VI від 28.12.2007, ВВР, 2008, N 5-6, N 7-8, ст.78
- зміни діють по 31 грудня 2008 року)

(У тексті Закону слова "підприємницька діяльність",
"виробнича діяльність", "основна діяльність" (крім
слів "основна діяльність" у підпунктах 5.2.5, 5.3.1,
5.4.10, 12.2.3, у пунктах 5.4, 7.11 та статті 14) у
всіх відмінках замінено словами "господарська
діяльність" у відповідних відмінках згідно із
Законом **N 639/97-ВР** від 18.11.97)

(Дію Закону зупинено для сільськогосподарських
товаровиробників - учасників експерименту по
запровадженню єдиного податку на території
Глобинського району Полтавської області,
Старобешівського району Донецької області та
Ужгородського району Закарпатської області з
питань оподаткування згідно із Законом **N 25/98-ВР**
від 15.01.98)

(Дію Закону зупинено для сільськогосподарських
товаровиробників - платників фіксованого
сільськогосподарського податку з питань
оподаткування, за винятком пунктів 7.7, 7.8 і 13.1,
13.2, 13.6, 13.7 та 13.8 згідно із Законом
N 320-XIV від 17.12.98)

(Зупинено на 2004 рік дію підвищених норм амортизації,
встановлених Законом **N 349-IV** від
24.12.2002 для основних фондів групи 1, 2, 3,
крім дії цих норм до амортизації витрат, здійснених платником
податку після 1 січня 2004 року у зв'язку з придбанням
(виготовленням) нових основних фондів групи 1, 2, 3, які
використовуються у виробничій діяльності платника податку та
які раніше не були в експлуатації, а також витрат на
поліпшення зазначених новопридбаних (виготовлених) основних
фондів, понесених платником податку після 1 січня 2004 року
згідно із Законом **N 1344-IV** від 27.11.2003)

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1.1. Матеріальний актив - основні фонди та оборотні активи у будь-якому виді, що відрізняється від коштів, цінних паперів, деривативів та нематеріальних активів.

1.2. Нематеріальний актив - об'єкти інтелектуальної, в тому числі промислової власності, а також інші аналогічні права, визнані у порядку, встановленому відповідним законодавством, об'єктом права власності платника податку.

1.3. Кошти - гривня або іноземна валюта.

1.4. Цінний папір - документ, що засвідчує право володіння або відносини позики та відповідає вимогам, установленим законодавством про цінні папери.

1.5. Дериватив - стандартний документ, що засвідчує право та/або зобов'язання придбати або продати цінні папери, матеріальні або нематеріальні активи, а також кошти на визначених ним умовах у майбутньому. Стандартна (типова) форма деривативів та порядок їх випуску та обігу встановлюються законодавством.

До деривативів належать:

1.5.1. Форвардний контракт - стандартний документ, який засвідчує зобов'язання особи придбати (продати) цінні папери, товари або кошти у визначений час та на визначених умовах у майбутньому, з фіксацією цін такого продажу під час укладення такого форвардного контракту.

При цьому будь-яка сторона форвардного контракту має право відмовитися від його виконання виключно за наявності згоди іншої сторони контракту або у випадках, визначених цивільним законодавством.

Претензії щодо невиконання або неналежного виконання форвардного контракту можуть пред'являтися виключно емітенту такого форвардного контракту.

Продавець форвардного контракту не може передати (продати) зобов'язання за цим контрактом іншим особам без згоди покупця форвардного контракту.

Покупець форвардного контракту має право без погодження з іншою стороною контракту в будь-який момент до закінчення строку дії (ліквідації) форвардного контракту продати такий контракт будь-якій іншій особі, включаючи продавця такого форвардного контракту.

1.5.2. Ф'ючерсний контракт - стандартний документ, який засвідчує зобов'язання придбати (продати) цінні папери, товари або кошти у визначений час та на визначених умовах у майбутньому, з фіксацією цін на момент виконання зобов'язань сторонами контракту.

При цьому будь-яка сторона ф'ючерсного контракту має право відмовитися від його виконання виключно за наявності згоди іншої сторони контракту або у випадках, визначених цивільним законодавством.

Покупець ф'ючерсного контракту має право продати такий контракт протягом строку його дії іншим особам без погодження умов такого продажу з продавцем контракту.

1.5.3. Опціон - стандартний документ, який засвідчує право придбати (продати) цінні папери (товари, кошти) на визначених умовах у майбутньому, з фіксацією ціни на час укладення такого опціону або на час такого придбання за рішенням сторін контракту.

Перший продавець опціону (емітент) несе безумовне та безвідкличне зобов'язання щодо продажу цінних паперів (товарів, коштів) на умовах укладеного опціонного контракту.

Будь-який покупець опціону має право відмовитися у будь-який момент від придбання таких цінних паперів (товарів, коштів).

Претензії стосовно неналежного виконання або невиконання зобов'язань опціонного контракту можуть пред'являтися виключно емітенту опціону.

Опціон може бути проданий без обмежень іншим особам протягом строку його дії.

1.5.4. Відповідно до виду цінностей деривативи розподіляються на:

а) фондовий дериватив - стандартний документ, який засвідчує право продати та/або купити цінний папір на обумовлених умовах у майбутньому. Правила випуску та обігу фондових деривативів

встановлюються державним органом, на який покладаються функції регулювання ринку цінних паперів;

б) валютний дериватив - стандартний документ, який засвідчує право продати та/або купити валютну цінність на обумовлених умовах у майбутньому. Правила випуску та обігу валютних деривативів установлюються Національним банком України;

в) товарний дериватив - стандартний документ, який засвідчує право продати та/або купити біржовий товар (крім цінних паперів) на обумовлених стандартних умовах у майбутньому. Правила випуску та обігу товарних деривативів установлюються органом, на який покладаються функції регулювання товарного біржового ринку.

1.6. Товари - матеріальні та нематеріальні активи, а також цінні папери та деривативи, що використовуються у будь-яких операціях, крім операцій з їх випуску (емісії) та погашення.

1.7. Гудвіл - нематеріальний актив, вартість якого визначається як різниця між балансовою вартістю активів підприємства та його звичайною вартістю, як цілісного майнового комплексу, що виникає внаслідок використання кращих управлінських якостей, домінуючої позиції на ринку товарів (робіт, послуг), нових технологій тощо. Вартість гудвілу не підлягає амортизації і не враховується у визначенні валових витрат платника податку.

1.8. Корпоративні права - право власності на статутний фонд (капітал) юридичної особи або його частку (пай), включаючи права на управління, отримання відповідної частки прибутку такої юридичної особи, а також активів у разі її ліквідації відповідно до чинного законодавства, незалежно від того, чи створена така юридична особа у формі господарського товариства, підприємства, заснованого на власності однієї юридичної або фізичної особи, або в інших організаційно-правових формах.

(Пункт 1.8 статті 1 в редакції Закону N 1523-III від 02.03.2000)

1.9. Дивіденд - платіж, який здійснюється юридичною особою - емітентом корпоративних прав чи інвестиційних сертифікатів на користь власника таких корпоративних прав (інвестиційних сертифікатів) у зв'язку з розподілом частини прибутку такого емітента, розрахованого за правилами бухгалтерського обліку.

До дивідендів прирівнюється також платіж, який здійснюється державним некорпоративним, казенним чи комунальним підприємством на користь відповідно держави або органу місцевого самоврядування у зв'язку з розподілом частини прибутку такого підприємства, платіж, який виплачується власнику сертифіката фонду операцій з нерухомістю в результаті розподілу доходу фонду операцій з нерухомістю. При цьому наявність чи відсутність прибутку, розрахованого згідно з правилами податкового обліку, не може впливати на прийняття чи неприйняття рішення щодо нарахування дивідендів.

(Абзац другий пункту 1.9 статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

(Пункт 1.9 статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2831-III від 29.11.2001, в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

1.10. Проценти - доход, який сплачується (нараховується) позичальником на користь кредитора у вигляді плати за використання залучених на визначений строк коштів або майна. До процентів включаються:

(Абзац перший пункту 1.10 статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

платіж за використання коштів або товарів (робіт, послуг), отриманих у кредит;

платіж за використання коштів, залучених у депозит;

платіж за придбання товарів у розстрочку.

(Абзац п'ятий пункту 1.10 статті 1 виключено на підставі Закону N 977-XIV від 15.07.99)

Проценти нараховуються у вигляді відсотків на основну суму заборгованості або фіксованих сум. У разі коли залучення коштів здійснюється шляхом продажу облігацій, казначейських зобов'язань або ощадних (депозитних) сертифікатів, емітованих позичальником, сума процентів визначається шляхом нарахування відсотків на номінал такого цінного паперу, виплати фіксованої премії чи виграшу або шляхом визначення різниці між ціною розміщення та ціною погашення такого цінного паперу (сума дисконту).

Платежі за іншими цивільно-правовими договорами, незалежно від того, чи встановлені вони в абсолютних (фіксованих) цінах або у відсотках до суми договору або до іншої вартісної бази, не є процентами.

1.11. Кредит - кошти та матеріальні цінності, які надаються резидентами або нерезидентами у користування юридичним або фізичним особам на визначений строк та під процент. Кредит розподіляється на фінансовий кредит, товарний кредит, інвестиційний податковий кредит та кредит під цінні папери, що засвідчують відносини позики:

(Пункт 1.11 статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законами N 285-XIV від 01.12.98)

1.11.1. Фінансовий кредит - кошти, які надаються банком - резидентом або нерезидентом, кваліфікованим як банківська установа згідно із законодавством країни перебування нерезидента, або резидентами і нерезидентами, які мають статус небанківських фінансових установ, згідно з відповідним законодавством, а також іноземними урядами або його офіційними агентствами чи міжнародними фінансовими організаціями та іншими кредиторами-нерезидентами у позику юридичній або фізичній особі на визначений строк, для цільового використання та під процент. Правила надання фінансових кредитів встановлюються Національним банком України (стосовно банківських кредитів), а також Кабінетом Міністрів України (стосовно небанківських фінансових організацій) відповідно до законодавства.

(Підпункт 1.11.1 пункту 1.11 статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

1.11.2. Товарний кредит - товари, які передаються резидентом або нерезидентом у власність юридичним чи фізичним особам на умовах угоди, що передбачає відстрочення кінцевого розрахунку на визначений строк та під процент.

Товарний кредит передбачає передання права власності на товари (результати робіт, послуг) покупцю (замовнику) у момент підписання договору або в момент фізичного отримання товарів (робіт, послуг) таким покупцем (замовником), незалежно від часу погашення заборгованості.

1.11.3. Кредит під цінні папери, що засвідчують відносини позики:

кошти, які залучаються юридичною особою-боржником (дебітором) від інших юридичних або фізичних осіб як компенсація вартості випущених (емітованих) таким дебітором облігацій або депозитних сертифікатів. Правила емісії (випуску), продажу та погашення (викупу) зазначених цінних паперів, а також вимоги до їх емітентів встановлюються відповідним законодавством.

1.11.4. Інвестиційний податковий кредит - це відстрочка плати податку на прибуток, що надається суб'єкту підприємницької діяльності на визначений строк з метою збільшення його фінансових ресурсів для здійснення інноваційних програм, з наступною компенсацією відстрочених сум у вигляді додаткових надходжень податку через загальне зростання прибутку, що буде отримано внаслідок реалізації інноваційних програм.

(Пункт 1.11 статті 1 доповнено підпунктом 1.11.4 згідно із Законом N 285-XIV від 01.12.98)

1.12. Торгівля у розстрочку - господарська операція, яка передбачає продаж резидентом або нерезидентом товарів фізичним чи юридичним особам на умовах розстрочення кінцевого розрахунку,

на визначений строк та під процент.

Торгівля у розстрочку передбачає передачу товарів у розпорядження покупця в момент здійснення першого внеску (завдатку) з передачею права власності на такі товари після кінцевого розрахунку.

Правила торгівлі у розстрочку фізичним особам, які не є платниками цього податку, встановлюються Кабінетом Міністрів України.

(Абзац третій пункту 1.12 статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

1.13. Депозит (вклад) - кошти, які надаються фізичними чи юридичними особами в управління резиденту, визначеному фінансовою організацією згідно із законодавством України, або нерезиденту на строк та під процент. Залучення депозитів може здійснюватися у формі випуску (емісії) ощадних (депозитних) сертифікатів. Правила здійснення депозитних операцій встановлюються: для банківських депозитів - Національним банком України відповідно до законодавства; для депозитів (внесків) до інших фінансових установ - державним органом, визначеним законом.

До депозитів не належать суми завдатку, внесеного як забезпечення договірних зобов'язань однієї сторони договору перед іншою.

(Пункт 1.13 статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

1.14. Ломбардна операція - операція фізичних чи юридичних осіб з отримання коштів від юридичної особи, кваліфікованої як фінансова установа згідно із законодавством України, під заставу товарів або валютних цінностей. Ломбардні операції є різновидом кредиту під заставу.

1.15. Резиденти - юридичні особи та суб'єкти господарської діяльності України, що не мають статусу юридичної особи (філії, представництва тощо), які створені та здійснюють свою діяльність відповідно до законодавства України з місцезнаходженням на її території.

Дипломатичні представництва, консульські установи та інші офіційні представництва України за кордоном, які мають дипломатичні привілеї та імунітет, а також філії і представництва підприємств та організацій України за кордоном, що не здійснюють господарської діяльності.

1.16. Нерезиденти - юридичні особи та суб'єкти господарської діяльності, що не мають статусу юридичної особи (філії, представництва тощо) з місцезнаходженням за межами України, які створені та здійснюють свою діяльність відповідно до законодавства іншої держави.

Розташовані на території України дипломатичні представництва, консульські установи та інші офіційні представництва іноземних держав, міжнародні організації та їх представництва, що мають дипломатичні привілеї та імунітет, а також представництва інших іноземних організацій і фірм, які не здійснюють господарської діяльності відповідно до законодавства України.

1.17. Постійне представництво нерезидента в Україні (далі-постійне представництво) - постійне місце діяльності, через яке повністю або частково здійснюється господарська діяльність нерезидента на території України. До постійних представництв, зокрема, відносяться: місце управління, філіал, офіс, завод, фабрика, майстерня, шахта, нафтова чи газова свердловина, кар'єр або інше місце розвідки чи видобутку корисних копалин. З метою оподаткування до постійних представництв прирівнюються резиденти, які мають повноваження діяти від імені нерезидента, що тягне за собою виникнення у нерезидента цивільних прав та обов'язків (укладати договори (контракти) від імені нерезидента; утримувати (зберігати) запаси товарів, що належать нерезиденту, із складу яких здійснюється поставка товару від імені нерезидента, крім резидентів, що мають статус складу митниці). Резиденти, що з метою оподаткування прирівнюються до постійних представництв, не підлягають додатковій реєстрації в податкових органах як платники податку.

(Пункт 1.17 статті 1 в редакції Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

1.18. Лізингова (орендна) операція - господарська операція (крім операцій з фрахтування

(чартеру) морських суден та інших транспортних засобів) фізичної чи юридичної особи (орендодавця), що передбачає надання основних фондів або землі у користування іншим фізичним чи юридичним особам (орендарям) за орендну плату та на визначений строк. Операції з лізингу (оренди) цілісних майнових комплексів державних підприємств регулюються відповідним законодавством.

(Абзац перший пункту 1.18 статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законами N 977-XIV від 15.07.99, N 349-IV від 24.12.2002)

Лізингові (орендні) операції здійснюються у вигляді оперативного лізингу (оренди), фінансового лізингу (оренди), зворотного лізингу (оренди), оренди землі та оренди жилих приміщень.

1.18.1. Оперативний лізинг (оренда) - господарська операція фізичної або юридичної особи, що передбачає відповідно до договору оперативного лізингу (оренди) передання орендарю майна, що підпадає під визначення основного фонду згідно із статтею 8 цього Закону, придбаного або виготовленого орендодавцем на умовах інших, ніж передбачаються фінансовим лізингом (орендою).

(Підпункт 1.18.1 пункту 1.18 статті 1 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

1.18.2. Фінансовий лізинг (оренда) - господарська операція фізичної або юридичної особи, яка передбачає відповідно до договору фінансового лізингу (оренди) передання орендарю майна, що підпадає під визначення основного фонду згідно із статтею 8 цього Закону, придбаного або виготовленого орендодавцем, а також усіх ризиків та винагород, пов'язаних з правом користування та володіння об'єктом лізингу.

Лізинг (оренда) вважається фінансовим, якщо лізинговий (орендний) договір містить одну з таких умов:

об'єкт лізингу передається на строк, протягом якого амортизується не менше 75 відсотків його первісної вартості за нормами амортизації, визначеними статтею 8 цього Закону, та орендар зобов'язаний придбати об'єкт лізингу у власність протягом строку дії лізингового договору або в момент його закінчення за ціною, визначеною у такому лізинговому договорі;

сума лізингових (орендних) платежів з початку строку оренди дорівнює або перевищує первісну вартість об'єкта лізингу;

якщо у лізинг передається об'єкт, що перебував у складі основних фондів лізингодавця протягом строку перших 50 відсотків амортизації його первісної вартості, загальна сума лізингових платежів має дорівнювати або бути більшою 90 відсотків від звичайної ціни на такий об'єкт лізингу, діючої на початок строку дії лізингового договору, збільшеної на суму процентів, розрахованих виходячи з облікової ставки Національного банку України, визначеної на дату початку дії лізингового договору на весь його строк;

майно, яке передається у фінансовий лізинг, є виготовленим за замовленням лізингоотримувача (орендаря) та після закінчення дії лізингового договору не може бути використаним іншими особами, крім лізингоотримувача (орендаря), виходячи з його технологічних та якісних характеристик.

Для цілей цього підпункту під терміном "строк фінансового лізингу" розуміється строк від дати передання майна лізингоотримувачу (орендарю) до дати набуття права власності на таке майно або здійснення останнього лізингового платежу лізингоотримувачем, залежно від того, яка подія сталася раніше.

Незалежно від того, чи відноситься лізингова операція до фінансового лізингу відповідно до норм цього підпункту чи ні, сторони договору можуть визначити при укладенні договору таку операцію як оперативний лізинг без права подальшої зміни статусу такої операції до закінчення дії відповідного договору.

(Абзац восьмий підпункту 1.18.2 пункту 1.18 статті 1 в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

(Підпункт 1.18.2 пункту 1.18 статті 1 із змінами, внесеними

згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97, в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

1.18.3. Зворотний лізинг (оренда) - господарська операція фізичної чи юридичної особи, що передбачає продаж основних фондів фінансовій організації з одночасним зворотним отриманням таких основних фондів такою фізичною чи юридичною особою в оперативний або фінансовий лізинг.

1.18.4. Оренда землі - господарська операція, яка передбачає надання орендодавцем землі у користування іншій юридичній або фізичній особі на визначений строк, за цільовим призначенням та за орендну плату. Порядок здійснення оренди землі встановлюється відповідним законодавством.

1.18.5. Оренда жилих приміщень - господарська операція, яка передбачає надання жилого будинку або квартири її власником у користування іншій фізичній чи юридичній особі на визначений строк, для цільового використання та за орендну плату.

(Абзац перший підпункту 1.18.5 пункту 1.18 статті 1 із змінами, внесеними згідно із N 997-V від 27.04.2007)

Максимальний розмір орендної плати, що сплачується фізичними особами за оренду жилого приміщення для його використання як місця постійного проживання, підлягає регулюванню у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Величина орендної плати, що сплачується фізичними особами за оренду жилого приміщення для його використання в інших цілях, ніж як місце постійного проживання, а також величина орендної плати, яка сплачується юридичними особами, регулюванню не підлягають.

Порядок здійснення операцій з оренди жилих приміщень встановлюється Кабінетом Міністрів України відповідно до положень Житлового кодексу України.

Лізинг (оренда) інших споруд і будівель здійснюється на умовах, що визначені договорами лізингу (оренди).

1.19. Бартер (товарний обмін) - господарська операція, яка передбачає проведення розрахунків за товари (роботи, послуги) у будь-якій формі, іншій, ніж грошова, включаючи будь-які види заліку та погашення взаємної заборгованості, в результаті яких не передбачається зарахування коштів на рахунки продавця для компенсації вартості таких товарів (робіт, послуг).

1.20. Звичайна ціна

1.20.1. Якщо цим пунктом не встановлено інше, звичайною вважається ціна товарів (робіт, послуг), визначена сторонами договору. Якщо не доведене зворотне, вважається, що така звичайна ціна відповідає рівню справедливих ринкових цін.

Справедлива ринкова ціна - це ціна, за якою товари (роботи, послуги) передаються іншому власнику за умови, що продавець бажає передати такі товари (роботи, послуги), а покупець бажає їх отримати за відсутності будь-якого примусу, обидві сторони є взаємно незалежними юридично та фактично, володіють достатньою інформацією про такі товари (роботи, послуги), а також ціни, які склалися на ринку ідентичних (а за їх відсутності - однорідних) товарів (робіт, послуг).

Ринок товарів (робіт, послуг) - сфера обігу товарів (робіт, послуг), яка визначається виходячи з можливості покупця (продавця) реально і без значних додаткових витрат придбати (продати) товар (роботу, послугу) на найближчій стосовно будь-якої із сторін договору території.

Ідентичні товари (роботи, послуги) - товари (роботи, послуги), що мають однакові характерні для них основні ознаки. Під час визначення ідентичності товарів беруться до уваги, зокрема, їх фізичні характеристики, які не впливають на їх якісні характеристики і не мають суттєвого значення для визначення ознак товару, якість і репутація на ринку, країна походження та виробник. Незначні відмінності в їх зовнішньому вигляді можуть не враховуватися.

Однорідні товари (роботи, послуги) - товари (роботи, послуги), які не є ідентичними, мають подібні характеристики і складаються зі схожих компонентів, що дозволяє їм виконувати однакові функції та (або) бути взаємозамінними. Під час визначення однорідності товарів (робіт, послуг) беруться до уваги, зокрема, їх якість, наявність товарного знака, репутація на ринку, країна походження та виробник.

1.20.2. Для визначення звичайної ціни товару (робіт, послуг) використовується інформація про укладені на момент продажу такого товару (роботи, послуги) договори з ідентичними (однорідними) товарами (роботами, послугами) у співставних умовах. Зокрема, враховуються такі умови договорів, як кількість (обсяг) товарів (наприклад, обсяг товарної партії), строки виконання зобов'язань, умови платежів, звичайних для такої операції, а також інші об'єктивні умови, що можуть вплинути на ціну. При цьому умови договорів на ринку ідентичних (у разі їх відсутності - однорідних) товарів (робіт, послуг) визнаються співставними, якщо відмінність між такими умовами суттєво не впливає на ціну, або може бути економічно обґрунтована. При цьому враховуються звичайні при укладанні угод між непов'язаними особами надбавки чи знижки до ціни. Зокрема, але не виключно, враховуються знижки, пов'язані з сезонними та іншими коливаннями споживчого попиту на товари (роботи, послуги), втратою товарами якості або інших властивостей; закінченням (наближенням дати закінчення) строку зберігання (придатності, реалізації); збутом неліквідних або низьколіквідних товарів; маркетинговою політикою, у тому числі при просуванні товарів (робіт, послуг) на ринки; наданням дослідних моделей і зразків товарів з метою ознайомлення з ними споживачів.

Якщо товари (роботи, послуги), ідентичні (за їх відсутності - однорідні) товарам (роботам, послугам), стосовно яких визначається звичайна ціна, прилюдно пропонуються до продажу, або мають ціни, встановлені на організованому ринку цінних паперів, або мають біржову ціну (біржове котирування), визначення звичайної ціни у встановленому в абзаці першому цього підпункту порядку здійснюється із врахуванням таких факторів.

1.20.3. Для товарів (робіт, послуг), які продаються шляхом прилюдного оголошення умов їх продажу, звичайною визнається ціна, що міститься у такому прилюдному оголошенні.

1.20.4. Якщо товари (роботи, послуги) продаються з використанням конкурсу, аукціону, біржової пропозиції або пропозиції на організованому ринку цінних паперів, або коли продаж (відчуження) товарів здійснюється у примусовому порядку згідно із законодавством, звичайною є ціна, отримана при такому продажі.

1.20.5. У разі коли ціни на товари (роботи, послуги) підлягають державному регулюванню згідно із законодавством, звичайною вважається ціна, встановлена згідно з принципами такого регулювання. Це правило не поширюється на встановлення мінімальної продажної ціни - у цьому випадку звичайною є справедлива ринкова ціна.

1.20.5-1. Якщо звичайна ціна не може бути визначена з використанням норм попередніх підпунктів цього пункту, то для доказів обґрунтування її рівня застосовуються правила, визначені національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, а також національними стандартами з питань оцінки майна та майнових прав. З метою оподаткування терміни "справедлива вартість", "ринкова вартість" та "чиста вартість реалізації", які використовуються в національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку та національних стандартах з питань оцінки майна і майнових прав, прирівнюються до терміну "звичайна ціна", визначеного цим Законом.

(Пункт 1.20 доповнено підпунктом 1.20.5-1 згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

1.20.5-2. Центральний орган виконавчої влади з регулювання ринків фінансових послуг встановлює методику визначення звичайної ціни страхового тарифу.

(Пункт 1.20 доповнено підпунктом 1.20.5-2 згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

1.20.6. У разі коли на відповідному ринку товарів (робіт, послуг) не здійснюються операції з ідентичними (у разі їх відсутності - однорідними) товарами (роботами, послугами), або якщо неможливо визначити їх ціну через відсутність або недоступність відповідної інформації, звичайною ціною вважається ціна договору.

1.20.7. Звичайна процентна ставка за депозит - процентна ставка, що встановлюється залежно від строків та розміру депозиту за рішенням платника податку, яке має бути оприлюдненим та встановлювати однакові правила щодо укладення депозитного договору з будь-якими категоріями осіб з урахуванням обмежень, установлених законом. Порядок оприлюднення інформації щодо умов укладення депозитного договору визначається для банківських установ Національним банком України,

для небанківських фінансових установ - державним органом, визначеним законом. До депозитів не належать суми завдатку, внесеного як забезпечення договірних зобов'язань однією стороною договору перед іншою.

1.20.8. Зобов'язок доведення того, що ціна договору не відповідає рівню звичайної ціни у випадках, визначених цим Законом, покладається на податковий орган у порядку, встановленому законом. При проведенні перевірки платника податку податковий орган має право надати запит, а платник податку зобов'язаний обґрунтувати рівень договірних цін або посплатитися на норми абзацу першого підпункту 1.20.1 цього пункту.

1.20.9. Додатково до правил визначення звичайної ціни, встановлених цим пунктом, Кабінет Міністрів України має право встановити методологію визначення звичайної ціни товарів (робіт, послуг), які продаються (надаються) платниками податку, визначеними як природні монополісти відповідно до закону, виходячи з таких правил:

а) у разі коли неможливо визначити ціну товарів (робіт, послуг) через відсутність або недоступність відповідної інформації, для визначення звичайної ціни використовується метод ціни перепродажу (наступного продажу) таких товарів (робіт, послуг). При цьому ціна товарів (робіт, послуг), що продаються платником податку, визначається на рівні ціни, за якою такі товари (роботи, послуги) перепродаються їх покупцем у разі наступного продажу, з урахуванням визначених за допомогою застосування звичайних цін фактичних витрат, понесених цим покупцем під час продажу та просування на ринок цих товарів (робіт, послуг), а також звичайного для даного виду діяльності прибутку покупця (без врахування ціни, за якою покупцем були придбані у продавця товари);

б) у разі неможливості використання методу ціни перепродажу товарів (робіт, послуг) використовується метод "витрати плюс" (витратний), за яким ціна товарів (робіт, послуг), що продаються платником податку, визначається як сума фактичних (понесених) витрат та звичайного для даного виду діяльності прибутку. При цьому враховуються визначені із застосуванням звичайних цін витрати на виробництво (придбання) та (або) продаж товарів, їх транспортування, зберігання, страхування або інші подібні витрати.

1.20.10. Донарахування податкових зобов'язань платника податку податковим органом внаслідок визначення звичайних цін здійснюється за процедурою, встановленою законом для нарахування податкових зобов'язань за непрямыми методами, а для платників податку, визнаних природними монополістами згідно із законом, - також відповідно до принципів регулювання цін, встановлених таким законом.

Податковий орган має право застосувати звичайні ціни для визначення бази оподаткування у випадках, передбачених законом, незалежно від виду господарської операції, що здійснюється платником цього податку, або податкового статусу іншої сторони такої операції.

(Абзац другий підпункту 1.20.10 в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

(Пункт 1.20 статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97, в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

1.21. Доходи з джерелом їх походження з України - будь-які доходи, отримані резидентами або нерезидентами від будь-яких видів їх діяльності на території України, включаючи проценти, дивіденди, роялті та будь-які інші види пасивних доходів, сплачених резидентами України, доходи від надання резидентам або нерезидентам в оренду (користування) майна, розташованого в Україні, включаючи рухомий склад транспорту, приписаного до портів, розташованих в Україні, доходи від продажу нерухомого майна, розташованого в Україні, доходи, отримані у вигляді внесків та премій на страхування і перестрахування ризиків на території України, а також доходи страховиків-резидентів від страхування ризиків страхувальників-резидентів за межами України, інші доходи від господарської діяльності на митній території України або на територіях, що перебувають під контролем митних служб України (у зонах митного контролю, на спеціалізованих ліцензійних митних складах тощо).

1.22. Фінансова допомога - безповоротна фінансова допомога або поворотна фінансова допомога.

1.22.1. Безповоротна фінансова допомога - це:

сума коштів, передана платнику податку згідно з договорами дарування, іншими подібними договорами, які не передбачають відповідної компенсації чи повернення таких коштів (за винятком бюджетних дотацій і субсидій), або без укладання таких угод;

сума безнадійної заборгованості, відшкодована кредитором позичальником після її списання, якщо така безнадійна заборгованість була попередньо включена до складу валових витрат кредитора;

сума заборгованості платника податку перед іншою юридичною чи фізичною особою, що залишилася нестягнутою після закінчення строку позовної давності;

основна сума кредиту або депозиту, наданих платнику податку без встановлення строків повернення такої основної суми, за винятком кредитів, наданих під безстрокові облігації, та депозитів до запитання у банківських установах, а також сума процентів, нарахованих на таку основну суму, але не сплачених (списаних);

сума процентів, умовно нарахованих на суму поворотної фінансової допомоги, що залишається неповерненою на кінець звітного періоду, у розмірі облікової ставки Національного банку України, розрахованої за кожний день фактичного використання такої поворотної фінансової допомоги.

1.22.2. Поворотна фінансова допомога - це сума коштів, передана платнику податку у користування на визначений строк відповідно до договорів, які не передбачають нарахування процентів або надання інших видів компенсацій як плати за користування такими коштами.

(Пункт 1.22 статті 1 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

1.23. Безоплатно надані товари (роботи, послуги) - це:

товари, що надаються платником податку згідно з договорами дарування, іншими договорами, які не передбачають грошової або іншої компенсації вартості таких матеріальних цінностей і нематеріальних активів чи їх повернення, або без укладення таких угод;

роботи та послуги, які надаються платником податку без вимоги про компенсацію їх вартості;

товари, передані юридичній чи фізичній особі на відповідальне зберігання і використані нею в її виробничому або господарському обороті.

1.24. Відповідальне зберігання - господарська операція платника податку, що передбачає передавання згідно з договорами схову матеріальних цінностей на зберігання іншій особі без права їх використання у господарському обороті такої фізичної чи юридичної особи, з подальшим поверненням цих матеріальних активів платнику податку без зміни їх якісних або кількісних характеристик.

1.25. Безнадійна заборгованість - заборгованість, яка відповідає будь-якій з наведених нижче ознак:

заборгованість по зобов'язаннях, за якою минув строк позовної давності;

прострочена заборгованість, яка виявилася непогашеною внаслідок недостатності майна фізичної особи, за умови, що дії кредитора, направлені на примусове стягнення майна позичальника, не призвели до повного погашення заборгованості;

(Абзац третій пункту 1.25 статті 1 в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

заборгованість, яка виявилася непогашеною внаслідок недостатності майна:

(Пункт 1.25 статті 1 доповнено абзацом згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

фізичної особи, на яке відповідно до закону може бути спрямовано стягнення;

(Пункт 1.25 статті 1 доповнено абзацом згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

фізичної особи - суб'єкта підприємницької діяльності або юридичної особи, оголошених банкрутами у порядку, встановленому законом, або при їх ліквідації (зняття з реєстрації як суб'єкта підприємницької діяльності);

(Пункт 1.25 статті 1 доповнено абзацом згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

заборгованість, яка виявилася непогашеною внаслідок недостатності коштів, одержаних від продажу на відкритих аукціонах (публічних торгах) майна позичальника, переданого у заставу як забезпечення зазначеної заборгованості, за умови, що інші юридичні дії кредитора щодо примусового стягнення іншого майна позичальника не призвели до повного покриття заборгованості;

заборгованість, стягнення якої стало неможливим у зв'язку з дією обставин непереборної сили, стихійного лиха (форс-мажору), підтверджених у порядку, передбаченому законодавством;

прострочена заборгованість померлих фізичних осіб, а також визнаних у судовому порядку безвісно відсутніми, померлими або недієздатними, а також прострочена заборгованість фізичних осіб, засуджених до позбавлення волі.

(Пункт 1.25 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

1.26. Пов'язана особа - особа, що відповідає будь-якій з наведених нижче ознак:

юридична особа, яка здійснює контроль над платником податку, або контролюється таким платником податку, або перебуває під спільним контролем з таким платником податку;

фізична особа або члени сім'ї фізичної особи, які здійснюють контроль над платником податку. Членами сім'ї фізичної особи вважаються її чоловік або дружина, прямі родичі (діти або батьки) як фізичної особи, так і її чоловіка або дружини, а також чоловік або дружина будь-якого прямого родича фізичної особи або її чоловіка (дружини);

посадова особа платника податку, уповноважена здійснювати від імені платника податку юридичні дії, спрямовані на встановлення, зміну або зупинення правових відносин, а також члени її сім'ї.

Під здійсненням контролю слід розуміти володіння безпосередньо або через більшу кількість пов'язаних фізичних чи юридичних осіб найбільшою часткою (паєм, пакетом акцій) статутного фонду платника податку або управління найбільшою кількістю голосів у керівному органі такого платника податку або володіння часткою (паєм, пакетом акцій), не меншою 20 відсотків від статутного фонду платника податку.

Для фізичної особи загальна сума володіння часткою статутного фонду платника податку (голосів у керівному органі) визначається як загальна сума корпоративних прав, що належить такій фізичній особі, членам сім'ї такої фізичної особи та юридичним особам, які контролюються такою фізичною особою або членами її сім'ї.

1.27. Емісійний дохід - сума перевищення надходжень, отриманих емітентом від продажу власних акцій або інших корпоративних прав та інвестиційних сертифікатів, над номінальною вартістю таких акцій або інших корпоративних прав та інвестиційних сертифікатів (при їх первинному розміщенні), або над ціною зворотного викупу при повторному розміщенні інвестиційних сертифікатів та акцій інвестиційних фондів.

(Пункт 1.27 статті 1 в редакції Закону N 2831-III від 29.11.2001)

1.28. Інвестиція - господарська операція, яка передбачає придбання основних фондів нематеріальних активів, корпоративних прав та цінних паперів в обмін на кошти або майно. Інвестиції поділяються на капітальні, фінансові та реінвестиції.

1.28.1. Під капітальною інвестицією слід розуміти господарську операцію, яка передбачає

придбання будинків, споруд, інших об'єктів нерухомої власності, інших основних фондів та нематеріальних активів, які підлягають амортизації згідно з цим Законом.

1.28.2. Під фінансовою інвестицією слід розуміти господарську операцію, яка передбачає придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та інших фінансових інструментів. Фінансові інвестиції поділяються на прямі та портфельні.

Пряма інвестиція - господарська операція, яка передбачає внесення коштів або майна до статутного фонду юридичної особи в обмін на корпоративні права, емітовані такою юридичною особою.

Портфельна інвестиція - господарська операція, яка передбачає придбання цінних паперів, деривативів та інших фінансових активів за кошти на фондовому ринку (за винятком операцій із скупівлі акцій як безпосередньо платником податку, так і пов'язаними з ним особами, в обсягах, що перевищують 50 відсотків загальної суми акцій, емітованих іншою юридичною особою, які належать до прямих інвестицій).

(Абзац третій підпункту 1.28.2 пункту 1.28 статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

1.28.3. Під реінвестицією слід розуміти господарську операцію, яка передбачає здійснення капітальних або фінансових інвестицій за рахунок доходу (прибутку), отриманого від інвестиційних операцій.

1.29. Податок, оподаткування, платник податку - відповідно податок на прибуток підприємств, оподаткування прибутку підприємств, платник податку на прибуток підприємств. Визначені у цьому Законі: податки, визначені статтею 13 цього Закону, а також податок на виплату виграшів, доходи від страхової діяльності, інші податки, які утримуються при виплаті доходів (прибутків), є видами податку на прибуток і не вважаються нововведеними податками.

(Пункт 1.29 статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законами N 639/97-ВР від 18.11.97, N 349-IV від 24.12.2002)

1.30. Роялті - платежі будь-якого виду, одержані як винагорода за користування або за надання права на користування будь-яким авторським правом на літературні твори, твори мистецтва або науки, включаючи комп'ютерні програми, інші записи на носіях інформації, відео- або аудіокасети, кінематографічні фільми або плівки для радіо чи телевізійного мовлення; за придбання будь-якого патенту, зареєстрованого знака на товари і послуги чи торгової марки, дизайну, секретного креслення, моделі, формули, процесу, права на інформацію щодо промислового, комерційного або наукового досвіду (ноу-хау).

Не вважаються роялті платежі за отримання об'єктів власності, визначених у частині першій цього пункту, у володіння або розпорядження чи власність особи або якщо умови користування такими об'єктами власності надають право користувачу продати або відчужити іншим способом такий об'єкт власності або оприлюднити (розголосити) секретні креслення, моделі, формули, процеси, права на інформацію щодо промислового, комерційного або наукового досвіду (ноу-хау), за винятком випадків, коли таке оприлюднення (розголошення) є обов'язковим згідно із законодавством України.

(Пункт 1.30 статті 1 в редакції Закону N 1523-III від 02.03.2000)

1.31. Продаж товарів - будь-які операції, що здійснюються згідно з договорами купівлі-продажу, міни, поставки та іншими цивільно-правовими договорами, які передбачають передачу прав власності на такі товари за плату або компенсацію, незалежно від строків її надання, а також операції з безоплатного надання товарів.

Не вважаються продажем операції з надання товарів у межах договорів комісії, схову (відповідального зберігання), доручення, інших цивільно-правових договорів, які не передбачають передачу прав власності на такі товари.

Продаж результатів робіт (послуг) - будь-які операції цивільно-правового характеру з надання результатів робіт (послуг), з надання права на користування або на розпоряджання товарами, у тому числі нематеріальними активами та іншими ніж товари, об'єктами власності за компенсацію, а також операції з безоплатного надання результатів робіт (послуг). Продаж результатів робіт (послуг) включає, зокрема, надання права на користування товарами у межах договорів лізингу (оренди), продаж, передачу права на підставі авторських або ліцензійних договорів, а також інші способи передачі об'єктів авторського права, патентів, знаків для товарів і послуг, інших об'єктів права інтелектуальної, в тому числі промислової, власності.

(Статтю 1 доповнено пунктом 1.31 згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

1.32. Господарська діяльність - будь-яка діяльність особи, направлена на отримання доходу в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах, у разі коли безпосередня участь такої особи в організації такої діяльності є регулярною, постійною та суттєвою. Під безпосередньою участю слід розуміти зазначену діяльність особи через свої постійні представництва, філіали, відділення, інші відокремлені підрозділи, а також через довірену особу, агента або будь-яку іншу особу, яка діє від імені та на користь першої особи.

(Статтю 1 доповнено пунктом 1.32 згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

1.33. Лотерея - господарська операція, яка передбачає продаж гравцю права на участь у розіграванні призу за випадковою вірогідністю за кошти або в обмін на інші цінності, а також безоплатне отримання такого призу у власність, у разі визнання такого гравця переможцем.

Призовий фонд - сукупність призів, які підлягають виплаті переможцям лотереї відповідно до оприлюднених умов її проведення.

(Статтю 1 доповнено пунктом 1.33 згідно із Законом N 1969-III від 21.09.2000)

1.34. Інститути спільного інвестування (ІСІ) - інвестиційні фонди та взаємні фонди інвестиційних компаній, корпоративні інвестиційні фонди та пайові інвестиційні фонди, що створені відповідно до законодавства.

(Статтю 1 доповнено пунктом 1.34 згідно із Законом N 2831-III від 29.11.2001)

1.35. Фрахт

1.35.1. Фрахт - винагорода (компенсація), що сплачується за договорами перевезення, найму або піднайму судна або транспортного засобу (їх частин) для цілей:

перевезення вантажів та пасажирів морськими або повітряними суднами;

перевезення вантажів залізничним або автомобільним транспортом.

(Підпункт 1.35.1 пункту 1.35 статті 1 в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

1.35.2. Доходи нерезидентів, отримані як фрахт, оподатковуються за правилами, визначеними пунктом 13.5 статті 13 цього Закону.

1.35.3. Для цілей цього Закону під терміном "базова ставка фрахту" розуміється сума фрахту, включаючи витрати з навантаження, розвантаження, перевантаження та складування (схову) товарів, збільшена на суму витрат за рейс судна або іншого транспортного засобу, сплачуваних (відшкодовуваних) фрахтувальником згідно з укладеним договором фрахтування.

(Статтю 1 доповнено пунктом 1.35 згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

1.36. Інжиніринг - надання послуг (виконання робіт) зі складання технічних завдань, проведення наукових досліджень, складання проектних пропозицій, проведення техніко-економічних обстежень та інженерно-розвідувальних робіт з будівництва об'єктів, розробка технічної документації, проектування та конструкторське опрацювання об'єктів техніки і технології, консультації та авторський нагляд під час монтажних та пусконаладжувальних робіт, а також консультації економічного, фінансового або іншого характеру, пов'язані з такими послугами (роботами).

(Статтю 1 доповнено пунктом 1.36 згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

1.37. Договір довгострокового страхування життя - договір страхування життя строком на 10 років і більше, який містить умову сплати страхових внесків (платежів, премій) протягом не менш як 5 років та передбачає страхову виплату, якщо застрахована особа дожила до закінчення строку дії договору страхування чи події, передбаченої у договорі страхування, або досягла віку, визначеного договором. Такий договір не може передбачати часткових виплат протягом перших 10 років його дії, крім тих, що провадяться у разі настання страхових випадків, пов'язаних із смертю застрахованої особи або нещасним випадком чи хворобою застрахованої особи, що призвели до встановлення застрахованій особі інвалідності I групи, при цьому страхова виплата провадиться незалежно від терміну сплати страхових внесків (платежів, премій).

(Статтю 1 доповнено пунктом 1.37 згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002, в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

1.38. Сертифікат фонду операцій з нерухомістю - інвестиційний сертифікат, що засвідчує право його власника на отримання доходу від інвестування в операції з нерухомістю відповідно до закону.

(Статтю 1 доповнено пунктом 1.38 згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

1.39. Іпотечний сертифікат (у тому числі іпотечний сертифікат участі та іпотечний сертифікат з фіксованою дохідністю) - особливий вид цінного паперу, забезпечений іпотечними активами або іпотеками відповідно до закону.

(Статтю 1 доповнено пунктом 1.39 згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

1.40. Консолідований іпотечний борг - зобов'язання за договорами про іпотечний кредит, реформовані кредитором відповідно до закону.

(Статтю 1 доповнено пунктом 1.40 згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

1.41. Фонд банківського управління - кошти учасників фондів банківського управління та інші активи, що знаходяться у довірчому управлінні уповноваженого банку відповідно до закону.

(Статтю 1 доповнено пунктом 1.41 згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

1.42. Недержавне пенсійне забезпечення - пенсійне забезпечення, яке здійснюється недержавними пенсійними фондами, страховими організаціями та банками відповідно до Закону України "Про недержавне пенсійне забезпечення".

(Статтю 1 доповнено пунктом 1.42 згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

1.43. Інші терміни використовуються у значеннях, визначених законами з питань оподаткування, а також національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку у випадках, визначених цим Законом, які не суперечать цьому Закону та іншим законам з питань оподаткування у частині визначення термінів.

(Статтю 1 доповнено пунктом 1.43 згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

Стаття 2. Платники податку

2.1. Платниками податку є:

2.1.1. З числа резидентів - суб'єкти господарської діяльності, бюджетні, громадські та інші підприємства, установи та організації, які здійснюють діяльність, спрямовану на отримання прибутку як

на території України, так і за її межами.

2.1.2. З числа нерезидентів - фізичні чи юридичні особи, створені у будь-якій організаційно-правовій формі, які отримують доходи з джерелом їх походження з України, за винятком установ та організацій, що мають дипломатичний статус або імунітет згідно з міжнародними договорами України або законом.

2.1.3. Філії, відділення та інші відокремлені підрозділи платників податку (далі - філії), зазначених у підпункті 2.1.1 цього пункту, що не мають статусу юридичної особи, розташовані на території іншої, ніж такий платник податку, територіальної громади.

Платник податку, який має такі філії, може прийняти рішення щодо сплати консолідованого податку та сплачувати податок до бюджетів територіальних громад за місцезнаходженням філій, а також до бюджету територіальної громади за своїм місцезнаходженням, визначений згідно з нормами цього Закону та зменшений на суму податку, сплаченого до бюджетів територіальних громад за місцезнаходженням філій.

Сума податку на прибуток філій за відповідний звітний (податковий) період визначається розрахунково виходячи із загальної суми податку, нарахованого платником податку, розподіленого пропорційно питомій вазі суми валових витрат філій та амортизаційних відрахувань, нарахованих по основних фондах такого платника податку, які розташовані за місцезнаходженням філій, у загальній сумі валових витрат та амортизаційних відрахувань цього платника податку.

Вибір порядку сплати податку на прибуток, визначеного цим підпунктом, здійснюється платником податку самостійно до 1 липня року, що передує звітному, про що повідомляються податкові органи за місцезнаходженням такого платника податку та його філій (відокремлених підрозділів). Зміна порядку сплати податку протягом звітного року не дозволяється. При цьому філії (відокремлені підрозділи) подають податковому органу за своїм місцезнаходженням розрахунок податкових зобов'язань щодо сплати консолідованого податку, форма якого встановлюється центральним органом державної податкової служби України, виходячи з положень цього підпункту.

(Абзац четвертий підпункту 2.1.3 пункту 2.1 статті 2 в редакції

Закону N 1523-III від 02.03.2000)

Відповідальність за своєчасне та повне внесення сум податку до бюджету територіальної громади за місцезнаходженням філії несе платник податку, у складі якого знаходиться така філія.

(Підпункт 2.1.3 пункту 2.1 статті 2 в редакції Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

2.1.4. Постійні представництва нерезидентів, які отримують доходи з джерел їх походження з України або виконують агентські (представницькі) функції стосовно таких нерезидентів або їх засновників.

2.2. Платниками податку на прибуток, одержаний від господарської діяльності залізничного транспорту, є управління залізниці. Перелік робіт та послуг, що належать до господарської діяльності залізничного транспорту, затверджується Кабінетом Міністрів України.

2.2.1. Доходи залізниць, одержані від господарської діяльності залізничного транспорту, визначаються у межах доходних надходжень, перерозподілених між залізницями у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

2.2.2. Платниками податку на прибуток, що одержаний не від господарської діяльності залізничного транспорту, є підприємства залізничного транспорту та їх структурні підрозділи.

2.3. Національний банк України та його установи (крім госпрозрахункових, що оподатковуються у загальному порядку) сплачують до Державного бюджету України суму перевищення валових доходів консолідованого балансу над валовими витратами та частиною валових витрат років, що передують звітному (у разі коли вони не відшкодовані валовими доходами таких років) після закінчення фінансового року. У разі перевищення за підсумками року затверджених видатків Національного банку України над отриманими доходами дефіцит покривається за рахунок Державного бюджету України.

2.4. Установи кримінально-виконавчої системи та їх підприємства, які використовують працю спецконтингенту, спрямовують доходи, отримані від діяльності, визначеної Державним департаментом

України з питань виконання покарань, на фінансування господарської діяльності таких установ та підприємств з включенням сум таких доходів до відповідних кошторисів їх фінансування, затверджених Державним департаментом України з питань виконання покарань.

(Пункт 2.4 статті 2 із змінами, внесеним згідно із Законами N 312-XIV від 11.12.98, N 2377-IV від 20.01.2005)

2.5. Постійне представництво до початку своєї господарської діяльності стає на облік в податковому органі за своїм місцезнаходженням у порядку, встановленому центральним податковим органом України. Постійне представництво, яке розпочало свою господарську діяльність до реєстрації у податковому органі, вважається таким, що ухиляється від оподаткування, а одержані ним прибутки вважаються прихованими від оподаткування.

(Пункт 2.5 статті 2 в редакції Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

Стаття 3. Об'єкт оподаткування

3.1. Об'єктом оподаткування є прибуток, який визначається шляхом зменшення суми скоригованого валового доходу звітного періоду, визначеного згідно з пунктом 4.3 цього Закону на:

суму валових витрат платника податку, визначених статтею 5 цього Закону;

суму амортизаційних відрахувань, нарахованих згідно із статтями 8 і 9 цього Закону.

Стаття 4. Валовий дохід

4.1. Валовий дохід - загальна сума доходу платника податку від усіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах як на території України, її континентальному шельфі, виключній (морській) економічній зоні, так і за її межами.

Валовий дохід включає:

4.1.1. Загальні доходи від продажу товарів (робіт, послуг), у тому числі допоміжних та обслуговуючих виробництв, що не мають статусу юридичної особи, а також доходи від продажу цінних паперів, деривативів, іпотечних сертифікатів участі, іпотечних сертифікатів з фіксованою дохідністю, сертифікатів фондів операцій з нерухомістю (за винятком операцій з їх первинного випуску (розміщення), операцій з їх кінцевого погашення (ліквідації) та операцій з консолідованим іпотечним боргом відповідно до закону).

(Підпункт 4.1.1 пункту 4.1 статті 4 із змінами, внесеними згідно

із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97, в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

4.1.2. Доходи від здійснення банківських, страхових та інших операцій з надання фінансових послуг, торгівлі валютними цінностями, цінними паперами, борговими зобов'язаннями та вимогами.

4.1.3. Доходи від операцій, передбачених статтею 7 цього Закону.

4.1.4. Доходи від спільної діяльності та у вигляді дивідендів, отриманих від нерезидентів, процентів, роялті, володіння борговими вимогами, а також доходів від здійснення операцій лізингу (оренди).

4.1.5. Доходи, не враховані в обчисленні валового доходу періодів, що передують звітному, та виявлені у звітному періоді.

4.1.6. Доходи з інших джерел, у тому числі, але не виключно, у вигляді:

сум безповоротної фінансової допомоги, отриманої платником податку у звітному періоді, вартості товарів (робіт, послуг), безоплатно наданих платнику податку у звітному періоді, крім їх надання неприбутковим організаціям згідно з пунктом 7.11 статті 7 цього Закону та у межах таких операцій між платником податку та його відокремленими підрозділами, які не мають статусу юридичної

особи, крім випадків, визначених у частині четвертій статті 3 Закону України "Про списання вартості несплачених обсягів природного газу";

(Абзац другий підпункту 4.1.6 пункту 4.1 статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом N 911-IV від 05.06.2003)

сум поворотної фінансової допомоги, отриманої платником податку у звітному періоді, що залишається неповерненою на кінець такого звітного періоду від осіб, що не є платниками цього податку (у тому числі нерезидентів), або осіб, які згідно із законодавством мають пільги з цього податку, включаючи право застосовувати ставку податку нижчу, ніж установлена пунктом 7.2 статті 7 або статтею 10 цього Закону. У разі коли у майбутніх податкових періодах платник податку повертає таку поворотну фінансову допомогу (її частину) особі, яка її надала, такий платник податку збільшує суму валових витрат на суму такої поворотної фінансової допомоги (її частини) за наслідками податкового періоду, в якому відбулося таке повернення. При цьому валові доходи такого платника податку не збільшуються на суму умовно нарахованих процентів, а податкові зобов'язання особи, що надала поворотну фінансову допомогу, не змінюються як при її видачі, так і при її зворотному отриманні. Як виняток з правила, визначеного цим абзацом, операції з отримання (надання) фінансової допомоги між платником податку та його філіями, відділеннями, іншими відокремленими підрозділами, що не мають статусу юридичної особи, розташованими на території України, не призводять до зміни їх валових витрат або валових доходів;

сум невикористаної частини коштів, що повертаються із страхових резервів у порядку, передбаченому пунктом 12.2 цього Закону;

сум заборгованості, що підлягає включенню до валових доходів згідно з пунктами 12.3 та 12.4 цього Закону;

сум коштів страхового резерву, використаних не за призначенням;

вартості матеріальних цінностей, переданих платнику податку згідно з договорами схову (у відповідальне зберігання) та використаних ним у власному виробничому чи господарському обороті;

сум штрафів та/або неустойки чи пені, фактично одержаних за рішенням сторін договору або за рішенням відповідних державних органів, суду;

сум державного мита, попередньо сплаченого позивачем, що повертається на його користь за рішенням суду;

сум акцизного збору, сплачених (нарахованих) покупцями підакцизних товарів (за їх рахунок) на користь платника такого акцизного збору, уповноваженого законом вносити його до бюджету, та рентних платежів, а також сум збору у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну та теплову енергію;

(Абзац десятий підпункту 4.1.6 пункту 4.1 статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом N 849-IV від 22.05.2003)

доходів від продажу електричної енергії (включаючи реактивну);

сум дотацій і субсидій з фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування або бюджетів, отриманих платником податку.

(Підпункт 4.1.6 пункту 4.1 статті 4 доповнено абзацом згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

(Підпункт 4.1.6 пункту 4.1 статті 4 із змінами, внесеними згідно

із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97, в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

4.2. Не включаються до складу валового доходу:

(Абзац перший пункту 4.2 статті 4 в редакції Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

4.2.1. Суми податку на додану вартість, отримані (нараховані) платником податку на додану вартість, нарахованого на вартість продажу товарів (робіт, послуг), за винятком випадків, коли підприємство-продавець не є платником податку на додану вартість.

(Підпункт 4.2.1 пункту 4.2 статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97, в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

4.2.2. Суми коштів або вартість майна, отримані платником податку як компенсація (відшкодування) за примусове відчуження державою іншого майна платника податку у випадках, передбачених законодавством.

4.2.3. Суми коштів або вартість майна, отримані платником податку за рішенням суду або внаслідок задоволення претензій у порядку, встановленому законодавством як компенсація прямих витрат або збитків, понесених таким платником податку в результаті порушення його прав та інтересів, що охороняються законом, у разі, якщо вони не були віднесені таким платником податку до складу валових витрат або відшкодовані за рахунок коштів страхових резервів.

(Підпункт 4.2.3 пункту 4.2 статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законами N 639/97-ВР від 18.11.97, N 762-IV від 15.05.2003)

4.2.4. Суми коштів у частині надмірно сплачених податків, зборів (обов'язкових платежів), що повертаються або мають бути повернені платнику податку з бюджетів, якщо такі суми не були включені до складу валових витрат.

(Підпункт 4.2.4 пункту 4.2 статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

4.2.5. Суми коштів або вартість майна, що надходять платнику податку у вигляді прямих інвестицій або реінвестицій у корпоративні права, емітовані таким платником податку, в тому числі грошові або майнові внески, згідно з договорами про спільну діяльність на території України без створення юридичної особи.

4.2.6. Суми доходів органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування від надання державних послуг (видачі дозволів (ліцензій), сертифікатів, посвідчень, реєстрації, інших послуг, обов'язковість придбання яких передбачена законодавством), у разі зарахування таких доходів до відповідних бюджетів.

4.2.7. Суми коштів у вигляді внесків, які:

а) надходять до платників податку, що здійснюють недержавне пенсійне забезпечення відповідно до закону, від вкладників пенсійних фондів, вкладників пенсійних депозитних рахунків, а також осіб, що уклали договори страхування відповідно до Закону України "Про недержавне пенсійне забезпечення";

б) надходять до страховиків, що здійснюють довгострокове страхування життя, від страхувальників;

в) накопичуються за пенсійними вкладками, рахунками учасників фондів банківського управління відповідно до закону;

суми надходжень до неприбуткових установ і організацій згідно з вимогами пункту 7.11 цього Закону.

(Підпункт 4.2.7 пункту 4.2 статті 4 в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

4.2.8. Кошти спільного інвестування, а саме кошти, залучені від інвесторів інститутів спільного інвестування (ІСІ), доходи від здійснення операцій з активами ІСІ та доходи, нараховані за активами ІСІ, а також кошти, залучені від власників сертифікатів фондів операцій з нерухомістю, доходи від

здійснення операцій з активами фондів операцій з нерухомістю та доходи, нараховані за активами фондів операцій з нерухомістю, створених відповідно до закону.

(Підпункт 4.2.8 пункту 4.2 статті 4 в редакції Законів N 977-XIV від 15.07.99, N 2831-III від 29.11.2001, N 1957-IV від 01.07.2004)

(Підпункт 4.2.9 пункту 4.2 статті 4 виключено на підставі Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

4.2.9. Суми одержаного платником податку емісійного доходу.

(У пункт 4.2 статті 4 включено підпункт 4.2.9 згідно із Законом N 398-V від 30.11.2006)

4.2.10. Номінальну вартість взятих на облік, але неоплачених (непогашених) цінних паперів, які засвідчують відносини позики, а також платіжних документів, емітованих (виданих) боржником на користь (на ім'я) платника податку як забезпечення або підтвердження заборгованості такого боржника перед таким платником податку (облігацій, ощадних сертифікатів, казначейських зобов'язань, векселів, боргових розписок, акредитивів, чеків, гарантій, банківських наказів та інших подібних платіжних документів).

4.2.11. Доходи від спільної діяльності на території України без створення юридичної особи, дивіденди, отримані платником податку від інших платників податку, що оподатковані у порядку, встановленому пунктами 7.7 та 7.8 цього Закону.

4.2.12. Кошти або майно, які повертаються власнику корпоративних прав, емітованих юридичною особою, після повної і кінцевої ліквідації такої юридичної особи-емітента або після закінчення договору про спільну діяльність, але не вище номінальної вартості акцій (часток, паїв).

4.2.13. Кошти або майно, що надходять у вигляді міжнародної технічної допомоги, яка надається іншими державами відповідно до міжнародних угод, що набрали чинності у встановленому законодавством порядку.

(Підпункт 4.2.14 пункту 4.2 статті 4 в редакції Закону N 40-IV від 04.07.2002 виключено на підставі Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

4.2.14. Кошти, що надаються платнику податку - суб'єктові інноваційної діяльності спеціалізованими державними і комунальними інноваційними фінансово-кредитними установами відповідно до Закону України "Про інноваційну діяльність" та у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

(Підпункт 4.2.14 пункту 4.2 статті 4 в редакції Закону N 40-IV від 04.07.2002 - дію зупинено на 2003 рік згідно із Законом N 380-IV від 26.12.2002; дію зупинено на 2004 рік згідно із Законом N 1344-IV від 27.11.2003; дію зупинено на 2005 рік згідно із Законом N 2285-IV від 23.12.2004)

4.2.15. Вартість основних фондів, безоплатно отриманих платником податку з метою здійснення їх експлуатації у випадках, передбачених законодавством:

якщо такі основні фонди отримані за рішенням органів центральної виконавчої влади;

у разі отримання спеціалізованими експлуатуючими підприємствами об'єктів енергопостачання, газо- і теплозабезпечення, водопостачання, каналізаційних мереж відповідно до рішень місцевих органів виконавчої влади та виконавчих органів рад, прийнятих у межах їх повноважень;

у разі отримання підприємствами комунальної власності об'єктів соціальної інфраструктури, зазначених у підпункті 5.4.9 пункту 5.4 статті 5 цього Закону, що перебували на балансі інших підприємств та утримувалися за їх рахунок.

Основні фонди, що отримуються у випадках, передбачених цим підпунктом, приймаються на баланс за ринковою (оціночною) вартістю і з метою оподаткування не підлягають амортизації.

(Абзац п'ятий підпункту 4.2.15 пункту 4.2 статті 4 в редакції Закону N 398-V від 30.11.2006)

Порядок безоплатної передачі таких основних фондів встановлюється Кабінетом Міністрів України.

*(Пункт 4.2 статті 4 доповнено підпунктом 4.2.15 згідно із
Законом N 793/97-ВР від 30.12.97)*

4.2.16. Кошти або майно, що надаються у вигляді безповоротної допомоги громадським організаціям інвалідів та підприємствам і організаціям, що визначені пунктом 7.12 статті 7 цього Закону.

(Пункт 4.2 статті 4 доповнено підпунктом 4.2.16 згідно із Законом N 1926-III від 13.07.2000)

4.2.17. Інші надходження, прямо визначені нормами цього Закону.

4.2.18. До 1 січня 2003 року кошти, що надходять з окремого спеціального рахунку Державного казначейства України підприємствам гірничо-металургійного комплексу на реалізацію інвестиційних проектів, у тому числі для проведення реструктуризації, виведення надлишкових та неефективних потужностей, відповідно до статті 3 Закону України "Про подальший розвиток гірничо-металургійного комплексу".

(Пункт 4.2. статті 4 доповнено підпунктом 4.2.18 згідно із Законом N 2975-III від 17.01.2002)

4.2.19. Суми коштів або вартість майна, одержаних засновником третейського суду як третейський збір чи на покриття інших витрат, пов'язаних з вирішенням спору третейським судом відповідно до закону.

(Пункт 4.2. статті 4 доповнено підпунктом 4.2.19 згідно із Законом N 1701-IV від 11.05.2004)

(Дію підпункту 4.2.20 пункт 4.2 статті 4 зупинено на 2008 рік згідно із Законом N 107-VI від 28.12.2007)

4.2.20. Суми коштів, зарахованих платником податку на спеціальний рахунок відповідно до Закону України "Про впорядкування питань, пов'язаних із забезпеченням ядерної безпеки".

*(Пункт 4.2 статті 4 доповнено підпунктом 4.2.20 згідно із Законом N 1868-IV від 24.06.2004 - дію змін
зупинено на 2006*

*рік згідно із Законом N 3235-IV від 20.12.2005, дію
змін зупинено на 2007 рік згідно із Законом N 489-V від
19.12.2006)*

4.3. Скоригований валовий доход - валовий доход, визначений згідно з пунктом 4.1 цієї статті без врахування доходів, зазначених у пункті 4.2 цієї статті.

(Пункт 4.3 статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

Стаття 5. Валові витрати

5.1. Валові витрати виробництва та обігу (далі - валові витрати) - сума будь-яких витрат платника податку у грошовій, матеріальній або нематеріальній формах, здійснюваних як компенсація вартості товарів (робіт, послуг), які придбаваються (виготовляються) таким платником податку для їх подальшого використання у власній господарській діяльності.

5.2. До складу валових витрат включаються:

5.2.1. Суми будь-яких витрат, сплачених (нарахованих) протягом звітного періоду у зв'язку з підготовкою, організацією, веденням виробництва, продажем продукції (робіт, послуг) і охороною праці, у тому числі витрати з придбання електричної енергії (включаючи реактивну), з урахуванням обмежень, установлених пунктами 5.3-5.7 цієї статті.

(Підпункт 5.2.1 пункту 5.2 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законами N 639/97-ВР від 18.11.97, N 349-IV від 24.12.2002, N 1957-IV від 01.07.2004)

5.2.2. Суми коштів або вартість товарів (робіт, послуг), добровільно перераховані (передані) протягом звітного року до Державного бюджету України або бюджетів місцевого самоврядування, до неприбуткових організацій, визначених у пункті 7.11 статті 7 цього Закону суми коштів, що перераховані юридичним особам, у тому числі неприбутковим організаціям - засновникам постійно діючого третейського суду, у розмірі, що перевищує два відсотки, але не більше п'яти відсотків оподаткованого прибутку попереднього звітного року, за винятком внесків, передбачених підпунктом 5.6.2 пункту 5.6 цієї статті, та внесків, передбачених підпунктом 5.2.17 цього пункту.

(Абзац перший підпункту 5.2.2 пункту 5.2 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законами N 1957-IV від 01.07.2004, N 2505-IV від 25.03.2005)

(Абзац другий підпункту 5.2.2 пункту 5.2 статті 5 виключено на підставі Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

(Підпункт 5.2.2 пункту 5.2 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97, в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002, із змінами, внесеними згідно із Законом N 1701-IV від 11.05.2004)

5.2.3. Сума коштів, перерахованих підприємствами всеукраїнських об'єднань осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, на яких працює за основним місцем роботи не менше 75 відсотків таких осіб, цим об'єднанням для проведення їх благодійної діяльності, але не більше 10 відсотків оподаткованого прибутку попереднього звітного періоду.

(Підпункт 5.2.3 пункту 5.2 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

5.2.4. Суми коштів, внесені до страхових резервів у порядку, передбаченому статтею 12 цього Закону.

5.2.5. Суми внесених (нарахованих) податків, зборів (обов'язкових платежів), установлених Законом України "Про систему оподаткування" (крім тих, що прямо не визначені у переліку податків, зборів (обов'язкових платежів), визначених зазначеним Законом), включаючи акцизний збір та рентні платежі, а також збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну та теплову енергію, за винятком податків, зборів (обов'язкових платежів), передбачених підпунктами 5.3.3, 5.3.4, та пені, штрафів, неустойок, передбачених підпунктом 5.3.5 цієї статті.

(Абзац перший підпункту 5.2.5 пункту 5.2 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законами N 349-IV від 24.12.2002, N 849-IV від 22.05.2003)

Для платників податку, основною діяльністю яких є виробництво сільськогосподарської продукції, до складу валових витрат включається плата за землю, що не використовується в сільськогосподарському виробничому обороті.

5.2.6. Суми витрат, не віднесені до складу валових витрат минулих звітних податкових періодів у зв'язку з втратою, знищенням або зіпсуттям документів, установлених правилами податкового обліку, та підтверджених такими документами у звітному податковому періоді.

5.2.7. Суми витрат, не враховані у минулих податкових періодах у зв'язку з допущенням помилок та виявлених у звітному податковому періоді у розрахунку податкового зобов'язання.

5.2.8. Суми безнадійної заборгованості в частині, що не була віднесена до валових витрат, у разі коли відповідні заходи щодо стягнення таких боргів не привели до позитивного наслідку. Для банків та інших небанківських фінансових установ норми цього пункту діють з урахуванням норм статті 12 цього Закону.

(Підпункт 5.2.8 пункту 5.2 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законами N 639/97-ВР від 18.11.97, N 1957-IV від 01.07.2004)

5.2.9. Суми витрат по операціях, передбачених пунктом 5.9 цієї статті та статтею 7 цього Закону.

5.2.10. Суми витрат, пов'язаних з поліпшенням основних фондів у межах, встановлених підпунктом 8.7.1 цього Закону, та суми перевищення балансової вартості основних фондів та нематеріальних активів над вартістю їх продажу, визначені у порядку, встановленому статтею 8 цього Закону.

(Підпункт 5.2.10 пункту 5.2 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

5.2.11. Суми витрат, пов'язаних з безоплатним наданням працівникам вугільної промисловості, непрацюючим пенсіонерам, які мають стаж роботи на підприємствах галузі не менш як 10 років на підземних роботах або не менш як 20 років на поверхні, інвалідам з числа осіб, що під час роботи на цих підприємствах отримали каліцтво або професійні захворювання, а також сім'ям працівників вугільної промисловості, що загинули на виробництві, які отримують пенсію в разі втрати годувальника, вугілля на побутові потреби за нормами, що встановлюються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

(Пункт 5.2 статті 5 доповнено підпунктом 5.2.11 згідно із Законом N 1133-XIV від 07.10.99)

5.2.12. Суми коштів, спрямовані уповноваженими банками до додаткового спеціального резерву страхування коштів пенсійного фонду банківського управління відповідно до Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про проведення експерименту в житловому будівництві на базі холдингової компанії "Київміськбуд".

(Пункт 5.2 статті 5 доповнено підпунктом 5.2.12 згідно із Законом N 1694-III від 20.04.2000, в редакції Закону N 3045-III від 07.02.2002)

5.2.13. Суми коштів або вартість майна, добровільно перераховані (передані) для цільового використання з метою охорони культурної спадщини установам науки, освіти, культури, заповідникам, музеям-заповідникам, у розмірі, що перевищує два відсотки, але не більше десяти відсотків оподаткованого прибутку попереднього звітного періоду.

(Пункт 5.2 статті 5 доповнено підпунктом 5.2.13 згідно із Законом N 1805-III від 08.06.2000 - набирає чинності з 1 січня 2001 року, із змінами, внесеними згідно із Законами N 349-IV від 24.12.2002, N 1957-IV від 01.07.2004, N 2245-IV від 16.12.2004, N 2505-IV від 25.03.2005)

(Підпункт 5.2.14 пункту 5.2 статті 5 виключено на підставі Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

5.2.15. Суми витрат, пов'язаних з підтвердженням відповідності продукції, систем якості, систем управління якістю, систем управління довкіллям, персоналу встановленим вимогам відповідно до Закону України "Про підтвердження відповідності".

(Статтю 5 доповнено підпунктом 5.2.15 згідно із Законом N 2406-III від 17.05.2001)

5.2.16. Суми витрат, пов'язаних з розвідкою (дорозвідкою) та облаштуванням нафтових та газових родовищ (за винятком витрат на спорудження будь-яких свердловин, що використовуються для розробки нафтових та газових родовищ, а також інших витрат, пов'язаних з придбанням (виготовленням) основних фондів, які підлягають амортизації на умовах статті 8 цього Закону).

(Пункт 5.2 статті 5 доповнено підпунктом 5.2.16 згідно із Законом N 2712-III від 20.09.2001 - набуває чинності з 01.01.2002 року, в редакції Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

5.2.17. Суми коштів або вартість майна, добровільно перераховані (передані) організаціям роботодавців та їх об'єднанням, створеним відповідно до закону з цього питання, у вигляді вступних, членських та цільових внесків, але не більше 0,2 відсотка фонду оплати праці платника податку у розрахунку за звітний рік.

(Пункт 5.2 статті 5 доповнено підпунктом 5.2.17 згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

5.2.18. Суми коштів або вартість майна, добровільно перераховані (передані) для цільового використання з метою виробництва національних фільмів (у тому числі анімаційних) та аудіовізуальних творів на користь резидентів, але не більше 10 відсотків оподаткованого прибутку попереднього податкового періоду.

(Пункт 5.2 статті 5 доповнено підпунктом 5.2.18 згідно із Законом N 3317-IV від 12.01.2006; в редакції Закону N 398-V від 30.11.2006)

(Підпункт 5.2.19 пункту 5.2 статті 5 виключено на підставі Закону N 398-V від 30.11.2006)

5.3. Не включаються до складу валових витрат витрати на:

5.3.1. Потреби, не пов'язані з веденням господарської діяльності, а саме:

організацію та проведення прийомів, презентацій, свят, розваг та відпочинку, придбання та розповсюдження подарунків (крім благодійних внесків та пожертвувань неприбутковим організаціям, визначеним пунктом 7.11 цього Закону, та витрат, пов'язаних з проведенням рекламної діяльності, які регулюються нормами підпункту 5.4.4 цієї статті). Обмеження частини другої цього підпункту не стосуються платників податку, основною діяльністю яких є організація прийомів, презентацій і свят за замовленням та за рахунок інших осіб;

придбання лотерей, участь в азартних іграх;

фінансування особистих потреб фізичних осіб за винятком виплат, передбачених пунктами 5.6 і 5.7 цієї статті, та в інших випадках, передбачених нормами цього Закону.

5.3.2. Придбання, будівництво, реконструкцію, модернізацію, ремонт та інші поліпшення основних фондів та витрати, пов'язані з видобутком корисних копалин, а також з придбанням нематеріальних активів, які підлягають амортизації, згідно із статтями 8 і 9 та підпунктом 7.9.4 цього Закону.

(Підпункт 5.3.2 пункту 5.3 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

5.3.3. Сплату податку на прибуток підприємств, податку на нерухомість, а також податків, установлених пунктами 7.8, 10.2 і статтею 13 цього Закону; сплату податку на додану вартість, включеного до ціни товарів (робіт, послуг), що придбаваються платником податку для виробничого або невиробничого використання, сплату податків на доходи фізичних осіб, які відраховуються за рахунок сум виплат таких доходів згідно із законом України про оподаткування доходів фізичних осіб.

Для платників податку на прибуток підприємств, які не зареєстровані як платники податку на додану вартість, до складу валових витрат виробництва (обігу) входять суми податків на додану

вартість, сплачених у складі ціни придбання товарів (робіт, послуг), вартість яких належать до валових витрат такого платника податку.

У разі якщо платник податку на прибуток, зареєстрований як платник податку на додану вартість, одночасно здійснює операції з продажу товарів (робіт, послуг), що оподатковуються податком на додану вартість та звільнені від оподаткування, або не є об'єктом оподаткування таким податком, податок на додану вартість, сплачений у складі витрат на придбання товарів (робіт, послуг), які відносяться до складу валових витрат, та основних фондів і нематеріальних активів, що підлягають амортизації, включається відповідно до валових витрат або балансова вартість відповідної групи основних фондів збільшується на суму, що не включена до складу податкового кредиту такого платника податку згідно із Законом України "Про податок на додану вартість".

(Підпункт 5.3.3 доповнено абзацом третім згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

5.3.4. Сплату вартості торгових патентів, яка враховується у зменшення податкових зобов'язань платника податку в порядку, передбаченому пунктом 16.3 цього Закону.

5.3.5. Сплату штрафів та/або неустойки чи пені за рішенням сторін договору або за рішенням відповідних державних органів, суду.

(Підпункт 5.3.5 пункту 5.3 статті із змінами, внесеними згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

5.3.6. Утримання органів управління об'єднань платників податку, включаючи утримання холдінгових компаній, які є окремими юридичними особами.

Під терміном "холдингові компанії" слід розуміти юридичних осіб, які є власниками інших юридичних осіб або здійснюють контроль над такими юридичними особами як пов'язані особи, відповідно до пункту 1.26 цього Закону.

(Підпункт 5.3.6 доповнено абзацом другим згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

(Підпункт 5.3.7 пункту 5.3 статті 5 виключено на підставі Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

5.3.7. Виплату емісійного доходу на користь емітента корпоративних прав.

(У пункт 5.3 статті 5 включено підпункт 5.3.7 згідно із Законом N 398-V від 30.11.2006)

5.3.8. Виплату дивідендів.

5.3.9. Виплату винагород або інших видів заохочень пов'язаним з таким платником податку фізичним чи юридичним особам у разі, якщо немає документальних доказів, що таку виплату або заохочення було проведено як компенсацію за фактично надану послугу (відпрацьований час). За наявності зазначених документальних доказів віднесенню до складу валових витрат підлягають фактичні суми виплат (заохочень), але не більші ніж суми, розраховані за звичайними цінами.

Не підлягають віднесенню до складу валових витрат суми збитків платника податку, понесених у зв'язку з продажем товарів (робіт, послуг) або їх обміном за цінами, що нижчі за звичайні, пов'язаним з таким платником податку особам.

У разі коли сума виплат (заохочень) або її частина пов'язаним фізичним особам не визнаються валовими витратами, така сума (або її частина) є базою для нарахування внесків на соціальні заходи, передбачені пунктом 5.7 цієї статті.

Не належать до складу валових витрат будь-які витрати, не підтвержені відповідними розрахунковими, платіжними та іншими документами, обов'язковість ведення і зберігання яких передбачена правилами ведення податкового обліку.

У разі втрати, знищення або зіпсуття зазначених документів платник податку має право письмово заявити про це податковому органу та здійснити заходи, необхідні для поновлення таких документів. Письмова заява має бути надіслана до/або разом з поданням розрахунку податкових зобов'язань звітного періоду. Якщо платник податку не подасть у такий строк письмову заяву та не поновить зазначених документів до закінчення податкового періоду, що настає за звітним, непідтверджені відповідними документами витрати не визнаються валовими витратами і на суму недосплаченого податку нараховується пеня у розмірі облікової ставки Національного банку України, збільшеної в 1,2 раза.

Якщо платник податку поновить зазначені документи у наступних періодах, підтверджені витрати (з урахуванням сплаченої пені) включаються до валових витрат податкового періоду, на який припадає таке поновлення.

(Підпункт 5.3.9 пункту 5.3 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

5.4. Особливості віднесення витрат подвійного призначення до складу валових витрат платника податку

До валових витрат включаються:

5.4.1. Витрати платника податку на забезпечення найманих працівників спеціальним одягом, взуттям, обмундируванням, що необхідні для виконання професійних обов'язків, а також продуктами спеціального харчування за переліком, що встановлюється Кабінетом Міністрів України.

5.4.2. Витрати, крім тих, що підлягають амортизації, пов'язані з науково-технічним забезпеченням господарської діяльності, на винахідництво і раціоналізацію господарських процесів, проведення дослідно-експериментальних та конструкторських робіт, виготовлення та дослідження моделей і зразків, пов'язаних з основною діяльністю платника податку, виплатою роялті та придбанням нематеріальних активів (крім тих, що підлягають амортизації) для їх використання в господарській діяльності платника податку. Норми цього підпункту стосуються витрат на зазначені заходи незалежно від того, чи призвели такі заходи до збільшення доходів платника податку.

Витрати на придбання літератури для інформаційного забезпечення господарської діяльності платника податку, у тому числі з питань законодавства, і передплату спеціалізованих періодичних видань, а також на проведення аудиту згідно з чинним законодавством, включаючи проведення добровільного аудиту за рішенням платника податку.

(Абзац другий підпункту 5.4.2 пункту 5.4 статті 5 в редакції Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

Витрати платника податку, пов'язані з професійною підготовкою, навчанням, перепідготовкою або підвищенням кваліфікації осіб, які перебувають у трудових відносинах з таким платником податку; витрати на навчання та (або) професійну підготовку у вітчизняних вищих та професійно-технічних навчальних закладах інших осіб, які не перебувають з таким платником податку у трудових відносинах, але уклали з ним письмову угоду (договір, контракт) про взяті ними зобов'язання відпрацювати у платника податку після закінчення вищого та (або) професійно-технічного навчального закладу та отримання спеціальності (кваліфікації) не менше трьох років; витрати на організацію навчально-виробничої практики за профілем основної діяльності платника податку або в структурних підрозділах, що забезпечують його господарську діяльність, осіб, які навчаються у вищих та професійно-технічних навчальних закладах. Зазначені витрати включаються до валових витрат у розмірі до 3 відсотків фонду оплати праці звітного періоду.

(Абзац третій підпункту 5.4.2 пункту 5.4 статті 5 в редакції Закону N 2229-IV від 14.12.2004)

(Абзац четвертий підпункту 5.4.2 пункту 5.4 статті 5 виключено на підставі Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

Обов'язки з доведення зв'язку витрат на цілі, обумовлені цим підпунктом, з основною

діяльністю платника податку, покладаються на такого платника податку.

У разі виникнення розбіжностей між податковим органом та платником податку стосовно зв'язку витрат на цілі, обумовлені цим підпунктом, з основною діяльністю платника податку, такі податкові органи зобов'язані звернутися до Міністерства України у справах науки і технологій, чий експертний висновок є підставою для прийняття рішення податковим органом.

Оскарження рішень податкових органів, прийнятих на підставі експертних висновків Міністерства України у справах науки і технологій, провадиться платниками податку в загальному порядку.

5.4.3. Будь-які витрати на гарантійний ремонт (обслуговування) або гарантійні заміни товарів, проданих платником податку, вартість яких не компенсується за рахунок покупців таких товарів, але не більше від суми, яка відповідає рівню гарантійних замін, прийнятих (оприлюднених) платником податку, але не вище 10 відсотків від сукупної вартості таких товарів, що були продані, та по яких не закінчився строк гарантійного обслуговування.

(Абзац перший підпункту 5.4.3 пункту 5.4 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

У разі здійснення гарантійних замін товарів платник податку зобов'язаний вести окремий облік бракованих товарів, повернутих покупцями, а також облік покупців, що отримали таку заміну або послуги з ремонту (обслуговування), у порядку, встановленому центральним податковим органом.

Здійснення заміни товару без зворотного отримання бракованого товару або без належного ведення зазначеного обліку не дає права на збільшення валових витрат продавця такого товару на вартість замін.

Порядок гарантійного ремонту (обслуговування) або гарантійних замін, а також перелік товарів, на які встановлюється гарантійне обслуговування, визначаються Кабінетом Міністрів України на підставі норм законодавства з питань захисту прав споживачів.

Під терміном "оприлюднення" слід розуміти розповсюджене в змісті реклами, технічної документації, договору або іншого документа зобов'язання продавця щодо умов та строків гарантійного обслуговування.

5.4.4. Витрати платника податку на проведення передпродажних та рекламних заходів стосовно товарів (робіт, послуг), що продаються (надаються) такими платниками податку.

Витрати на організацію прийомів, презентацій і свят, придбання і розповсюдження подарунків, включаючи безоплатну роздачу зразків товарів або безоплатне надання послуг (виконання робіт) з рекламними цілями, але не більше двох відсотків від оподаткованого прибутку платника податку за попередній звітний (податковий) рік.

(Абзац другий підпункту 5.4.4 пункту 5.4 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законами N 639/97-ВР від 18.11.97, N 349-IV від 24.12.2002)

5.4.5. Будь-які витрати платника податку, пов'язані з утриманням та експлуатацією фондів природоохоронного призначення (крім витрат, що підлягають амортизації або відшкодуванню згідно із нормами статей 8 і 9 цього Закону), які перебувають у його власності, витрати із самостійного зберігання, переробки, захоронення або оплати послуг із зберігання, переробки, захоронення та ліквідації відходів від господарської діяльності платника податку сторонніми організаціями, з очищення стічних вод, інші витрати на збереження екологічних систем, які перебувають під негативним впливом господарської діяльності платника податку.

У разі виникнення розбіжностей між податковим органом та платником податку стосовно зв'язку проведених витрат на природоохоронні заходи з діяльністю платника податку податкові органи зобов'язані звернутися до Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України, чий експертний висновок є підставою для прийняття рішення податковим органом.

5.4.6. Будь-які витрати зі страхування ризиків загибелі врожаю, транспортування продукції платника податку; цивільної відповідальності, пов'язаної з експлуатацією транспортних засобів, що перебувають у складі основних фондів платника податку; екологічної та ядерної шкоди, що може бути завдана платником податку іншим особам; майна платника податку; кредитних та інших ризиків платника податку, пов'язаних із здійсненням ним господарської діяльності, у межах звичайної ціни страхового тарифу відповідного виду страхування, діючого на момент укладення такого страхового договору, за винятком страхування життя, здоров'я або інших ризиків, пов'язаних з діяльністю фізичних осіб, що перебувають у трудових відносинах з платником податку, обов'язковість якого не передбачена законодавством, або будь-які витрати зі страхування сторонніх фізичних чи юридичних осіб.

(Абзац перший підпункту 5.4.6 пункту 5.4 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

Якщо умови страхування передбачають виплату страхового відшкодування на користь платника податку - страхувальника, застраховані збитки, понесені таким платником податку, відносяться до його валових витрат у податковий період їх понесення, а суми страхового відшкодування таких збитків включаються до валових доходів такого платника податку у податковий період їх отримання.

Віднесення до складу валових витрат платника податку витрат із страхування (крім витрат по медичному, пенсійному страхуванню та за обов'язковими видами страхування) здійснюється в розмірі, що не перевищує 5 відсотків валових витрат за звітний податковий період, наростаючим підсумком з початку року, а для сільськогосподарських підприємств - за звітний податковий рік.

(Підпункт 5.4.6 пункту 5.4 статті 5 доповнено абзацом згідно із Законом N 2505-IV від 25.03.2005; із змінами, внесеними згідно із Законами N 2642-IV від 03.06.2005, N 2771-IV від 07.07.2005)

5.4.7. Будь-які витрати на придбання ліцензій та інших спеціальних дозволів, виданих державними органами для ведення основної діяльності, включаючи плату за реєстрацію підприємства в органах державної реєстрації, зокрема, в органах місцевого самоврядування, їх виконавчих органах, крім витрат на придбання торгових патентів, установлених Законом України "Про патентування деяких видів підприємницької діяльності". Витрати на придбання ліцензій та інших спеціальних дозволів на право здійснення за межами України вилову риби та морепродуктів, а також надання транспортних послуг.

(Підпункт 5.4.7 пункту 5.4 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

5.4.8. Витрати на відрядження фізичних осіб, що перебувають у трудових відносинах з таким платником податку або є членами керівних органів платника податку, у межах фактичних витрат особи, яка відряджена, на проїзд (включаючи перевезення багажу) як до місця відрядження і назад, так і за місцем відрядження, оплату вартості проживання у готелях (мотелях), а також включених до таких рахунків витрат на харчування чи побутові послуги (прання, чистка, лагодження та прасування одягу, взуття чи білизни), найм інших жилих приміщень, телефонних рахунків, оформлення закордонних паспортів, дозволів на в'їзд (віз), обов'язкового страхування, витрат на усний та письмовий переклади, інших документально оформлених витрат, пов'язаних з правилами в'їзду та перебування у місці відрядження, включаючи будь-які збори і податки, що підлягають сплаті у зв'язку зі здійсненням таких витрат.

(Абзац перший підпункту 5.4.8 пункту 5.4 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

Зазначені витрати можуть бути включені до складу валових витрат платника податку лише за наявності підтверджуючих документів, що засвідчують вартість цих витрат у вигляді транспортних квитків або транспортних рахунків (багажних квитанцій), рахунків з готелів (мотелів) або від інших осіб, що надають послуги з розміщення та проживання фізичної особи, страхових полісів тощо. Не включається до складу витрат платника податку готівка, витрачена на цілі, визначені підпунктами 5.3.1 та 5.4.4 цієї статті, а також на цілі, не пов'язані з відшкодуванням особистих витрат фізичної особи, яка перебуває у відрядженні.

Не дозволяється відносити до складу витрат на харчування вартість алкогольних напоїв та тютюнових виробів, суми "чайових", за винятком випадків, коли суми таких "чайових" включаються до рахунку згідно із законами країни перебування, а також плати за видовищні заходи.

Додатково до витрат, визначених абзацом першим цього підпункту, відносяться не підтверджені документально витрати на харчування та фінансування інших власних потреб фізичної особи (добових витрат), понесених у зв'язку з її відрядженням, у межах граничних норм, встановлюваних Кабінетом Міністрів України за кожний повний день відрядження, включаючи день від'їзду та приїзду.

Зазначені граничні норми встановлюються в гривнях:

в єдиній сумі для відряджень за кордон незалежно від країни відрядження та статусу населених пунктів;

в єдиній сумі для відряджень у межах України незалежно від статусу населених пунктів.

Кабінетом Міністрів України окремо визначаються граничні норми добових для відряджених членів екіпажів суден (інших транспортних засобів) або суми, що направляються на харчування таких членів екіпажів замість добових, у разі, якщо такі судна (інші транспортні засоби):

(Підпункт 5.4.8 пункту 5.4 статті 5 доповнено абзацом восьмим згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

здійснюють комерційну, промислову, науково-пошукову чи риболовецьку діяльність за межами територіального моря (вод) України;

(Підпункт 5.4.8 пункту 5.4 статті 5 доповнено абзацом дев'ятим згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

виконують міжнародні рейси для здійснення навігаційної діяльності чи перевезення пасажирів або вантажів за плату за межами повітряного або митного кордонів України;

(Підпункт 5.4.8 пункту 5.4 статті 5 доповнено абзацом десятим згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

використовуються для аварійно-рятувальних та пошуково-рятувальних робіт за межами митного кордону або територіального моря (вод) України.

(Підпункт 5.4.8 пункту 5.4 статті 5 доповнено абзацом одинадцятим згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

Сума добових визначається:

у разі відрядження у межах України та країн, з якими не встановлено або спрощено прикордонний контроль, - згідно з відмітками відряджуючої та приймаючої сторони на посвідченні про відрядження, форма якого затверджується центральним податковим органом;

у разі відрядження до країн, з якими встановлено повний прикордонний митний контроль, - згідно з відмітками органів прикордонного контролю у паспорті або документі, що його замінює.

За відсутності зазначених відміток сума добових не включається до валових витрат платника податку.

Будь-які витрати на відрядження можуть бути включені до складу валових витрат платника податку за наявності підтверджуючих документів щодо зв'язку такого відрядження з основною діяльністю такого платника податку - запрошень приймаючої сторони, діяльність якої збігається з діяльністю платника податку; укладеного договору (контракту); інших документів, які встановлюють або засвідчують бажання встановити цивільно-правові відносини; документів, що засвідчують участь особи, яка відряджена стороною, у переговорах, конференціях або симпозиумах, які проводяться за тематикою, що збігається з основною діяльністю платника податку.

За запитом представника податкового органу платник податку має забезпечити за власний рахунок переклад звітних та підтверджуючих документів, виданих іноземною мовою. **Суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, які направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів, визначаються Кабінетом Міністрів України.** Сума добових для таких категорій фізичних осіб не може перевищувати суму, встановлену абзацом другим цього підпункту для інших відряджених осіб. Власник або уповноважена ним особа може встановлювати додаткові обмеження щодо сум та цілей використання коштів, наданих на відрядження.

5.4.9. До валових витрат відносяться витрати платника податку на утримання, експлуатацію та забезпечення основної діяльності таких об'єктів соціальної інфраструктури, що перебували на балансі та утримувалися за рахунок такого платника податку на момент набрання чинності цим Законом (крім капітальних затрат, які підлягають амортизації):

(Абзац перший підпункту 5.4.9 пункту 5.4 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

дитячих ясел або садків;

закладів середньої та середньої професійно-технічної освіти та закладів підвищення кваліфікації працівників такого платника податку;

дитячих, музичних та художніх шкіл, шкіл мистецтв, у разі якщо вони не надають платних послуг та не займаються іншою комерційною діяльністю;

закладів охорони здоров'я, пунктів безоплатного медичного обстеження, профілактики та допомоги працівникам;

спортивних залів і площадок, що використовуються безоплатно для фізичного оздоровлення та психологічного відтворення працівників, клубів і будинків культури, в разі якщо вони не використовуються для надання платних послуг та іншої комерційної діяльності (крім будинків відпочинку, туристичних баз та інших подібних закладів);

приміщень, що використовуються платником податку для організації харчування працівників такого платника податку;

багатоквартирного житлового фонду, включаючи гуртожитки, одноквартирного житлового фонду в сільській місцевості та об'єктів житлово-комунального господарства, які перебувають на балансі юридичних осіб, щодо яких платником податку прийнято документально оформлене рішення про передачу на баланс місцевих рад;

дитячих таборів відпочинку за умови, що вони не здаються в оренду, не використовуються для надання платних послуг або іншої комерційної діяльності.

(Підпункт 5.4.9 пункту 5.4 статті 5 доповнено абзацом дев'ятим згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

5.4.10. До валових витрат платника податку відносяться витрати на утримання, експлуатацію та забезпечення основної діяльності (крім тих, що підлягають амортизації):

(Абзац перший підпункту 5.4.10 пункту 5.4 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

пунктів медичного огляду найманих працівників, наявність яких зумовлена законодавством або колективними договорами, укладеними згідно із законом;

(Підпункт 5.4.10 пункту 5.4 статті 5 доповнено абзацом другим згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

приміщень житлового фонду, які належать юридичним особам, основною діяльністю яких є

надання платних послуг з туристичного обслуговування сторонніх громадян чи здавання таких приміщень в оренду (найм) стороннім громадянам або організаціям у порядку, визначеному цим Законом;

легкових автомобілів, побутових літальних апаратів, моторних човнів, катерів і яхт, призначених для відпочинку, що належать платникам податку, основною діяльністю яких є надання платних послуг з транспортного чи туристичного обслуговування сторонніх громадян або організацій, а також якщо ці засоби належать спортивним організаціям і використовуються як спортивне знаряддя.

(Абзац підпункту 5.4.10 пункту 5.4 статті 5 в редакції Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

Не включаються до складу валових витрат витрати платника податку (крім витрат на оплату праці) на утримання і експлуатацію приміщень житлового фонду (крім житлового фонду, визначеного у підпункті 5.4.9 цієї статті), побутових літальних апаратів, моторних човнів, катерів і яхт, призначених для відпочинку, що використовуються з іншими цілями, ніж зазначені у цьому підпункті, або іншими платниками податку, ніж зазначені у цьому підпункті; витрати, пов'язані з стоянкою та паркуванням легкових автомобілів, а також 50 відсотків витрат на придбання пально-мастильних матеріалів для легкових автомобілів та оперативну оренду легкових автомобілів. При цьому платник податку звільняється від обов'язків доведення зв'язку таких витрат з його господарською діяльністю.

(Абзац підпункту 5.4.10 пункту 5.4 статті 5 в редакції Закону N 639/97-ВР від 18.11.97; із змінами, внесеними згідно із Законами N 977-XIV від 15.07.99, N 349-IV від 24.12.2002)

Обмеження, встановлені цим підпунктом, не стосуються платників податку, основною діяльністю яких є надання послуг з утримання та експлуатації приміщень житлового фонду, побутових літальних апаратів, моторних човнів, катерів і яхт, призначених для відпочинку, які належать іншим особам, за замовленням та за рахунок таких інших осіб.

5.5. Особливості визначення складу витрат платника податку у разі сплати процентів за борговими зобов'язаннями

5.5.1. До складу валових витрат відносяться будь-які витрати, пов'язані з виплатою або нарахуванням процентів за борговими зобов'язаннями (у тому числі за будь-якими кредитами, депозитами) протягом звітного періоду, якщо такі виплати або нарахування здійснюються у зв'язку з веденням господарської діяльності платника податку.

(Підпункт 5.5.1 пункту 5.5 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом N 977-XIV від 15.07.99)

5.5.2. Для платника податку, 50 та більше відсотків статутного фонду (акцій, інших корпоративних прав) якого перебуває у власності або управлінні нерезидента (нерезидентів), віднесення до складу валових витрат на виплату або нарахування процентів за кредитами та іншими борговими зобов'язаннями на користь таких нерезидентів та пов'язаних з ними осіб дозволяється у сумі, що не перевищує суму доходів такого платника податку, отриману протягом звітного періоду у вигляді процентів від розміщення власних активів, збільшену на суму, що дорівнює 50 відсоткам оподаткованого прибутку звітного періоду, без урахування суми таких отриманих процентів.

(Підпункт 5.5.2 пункту 5.5 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законами N 639/97-ВР від 18.11.97, N 977-XIV від 15.07.99, в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

5.5.3. До нерезидентів, визначених у підпункті 5.5.2, прирівнюються з метою оподаткування також юридичні особи, звільнені від сплати цього податку згідно з положеннями пунктів 7.11-7.13, 7.19 статті 7 цього Закону, чи ті, що відповідно до законодавства сплачують цей податок за ставками іншими, ніж встановлені у пункті 7.2 статті 7 або статті 10 цього Закону.

(Підпункт 5.5.3 пункту 5.5 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законами N 977-XIV від 15.07.99, N 349-IV від 24.12.2002, в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

5.5.4. Для цілей підпункту 5.5.2 оподатковуваний прибуток без врахування процентів визначається як скоригований валовий дохід звітного періоду без урахування доходу звітного періоду, отриманого у вигляді процентів, зменшений на суму валових витрат звітного періоду, за винятком валових витрат звітного періоду, пов'язаних із виплатою процентів.

5.5.5. Витрати на сплату процентів, які відповідають вимогам підпункту 5.5.1, але не віднесені до складу витрат виробництва (обігу) згідно з положеннями підпункту 5.5.2 протягом звітного періоду, підлягають перенесенню на результати майбутніх податкових періодів із збереженням обмежень, передбачених пунктом 5.5.2.

5.6. Особливості визначення складу витрат на оплату праці

5.6.1. З урахуванням норм пункту 5.3 цієї статті до складу валових витрат платника податку відносяться витрати на оплату праці фізичних осіб, що перебувають у трудових відносинах з таким платником податку (далі - працівники), які включають витрати на виплату основної і додаткової заробітної плати та інших видів заохочень і виплат, виходячи з тарифних ставок, у вигляді премій, заохочень, відшкодувань вартості товарів (робіт, послуг), витрати на виплату авторських винагород та виплат за виконання робіт (послуг), згідно з договорами цивільно-правового характеру, будь-які інші виплати в грошовій або натуральній формі, встановлені за домовленістю сторін (крім сум матеріальної допомоги, які звільняються від оподаткування згідно з нормами закону, що регулює питання оподаткування доходів фізичних осіб (законодавства, що встановлює правила оподаткування прибутковим податком з громадян).

(Підпункт 5.6.1 пункту 5.6 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

5.6.2. Додатково до виплат, передбачених підпунктом 5.6.1 цієї статті, до складу валових витрат платника податку включаються обов'язкові виплати, а також компенсація вартості послуг, які надаються працівникам у випадках, передбачених законодавством, внески платника податку на обов'язкове страхування життя або здоров'я працівників у випадках, передбачених законодавством, а також внески, визначені абзацом другим цього підпункту.

Якщо відповідно до договору довгострокового страхування життя або будь-якого виду недержавного пенсійного забезпечення платник цього податку сплачує за власний рахунок добровільні внески на страхування (недержавне пенсійне забезпечення) найманої ним фізичної особи, то такий платник податку має право віднести до складу валових витрат кожного звітного податкового періоду (наростаючим підсумком) суму таких внесків, яка сукупно не перевищує 15 відсотків від заробітної плати, нарахованої такий найманій особі протягом податкового року, на який припадають такі податкові періоди.

При цьому сума таких платежів не може перевищувати розмірів, визначених у підпункті 6.5.1 пункту 6.5 статті 6 Закону України "Про податок з доходів фізичних осіб" протягом такого податкового періоду.

(Підпункт 5.6.2 пункту 5.6 статті 5 із змінами, внесеними згідно

із Законом N 349-IV від 24.12.2002, в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

(Підпункт 5.6.3 пункту 5.6 статті 5 виключено на підставі Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

5.7. Особливості віднесення до складу витрат сум внесків на соціальні заходи

5.7.1. До складу валових витрат платника податку відносяться суми збору на обов'язкове державне пенсійне страхування та внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, нараховані на виплати, зазначені в підпункті 5.6.1 цієї статті, у розмірах і порядку, встановлених законом.

(Підпункт 5.7.1 пункту 5.7 статті 5 в редакції Закону N 429-IV від 16.01.2003)

5.7.2. Якщо наймана особа доручає працедавцю здійснювати внески на довгострокове

страхування життя або будь-який вид недержавного пенсійного забезпечення за рахунок витрат на оплату праці такої найманої особи, включених до складу валових витрат платника податку відповідно до підпункту 5.6.1 пункту 5.6 цієї статті, або на пенсійний вклад відповідно до пункту 22.25 цього Закону, то такий працедавець не включає суму таких внесків до складу своїх валових витрат та до бази для нарахування суми внесків на пенсійне та інші види державного (соціального) обов'язкового страхування.

(Підпункт 5.7.2 пункту 5.7 статті 5 в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

(Пункт 5.8 статті 5 виключено на підставі Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

5.9. Платник податку веде податковий облік приросту (убутку) балансової вартості товарів (крім тих, що підлягають амортизації, та цінних паперів), сировини, матеріалів, комплектуючих виробів, напівфабрикатів, малоцінних предметів (далі - запасів) на складах, у незавершеному виробництві та залишках готової продукції, витрати на придбання та поліпшення (перетворення, зберігання) яких включаються до складу валових витрат згідно з цим Законом (за винятком тих, що отримані безкоштовно).

Вартість запасів оплачених, але не отриманих (не оприбуткованих) платником податку - покупцем, до приросту запасів не включається.

Вартість запасів оплачених, але не відвантажених (не знятих з обліку) платником податку - продавцем, до убутку запасів не включається.

У разі коли балансова вартість таких запасів на кінець звітного періоду перевищує їх балансову вартість на початок того ж звітного періоду, різниця включається до складу валових доходів платника податку у такому звітному періоді.

У разі коли балансова вартість таких запасів на кінець звітного періоду є меншою за їх балансову вартість на початок того ж звітного періоду, різниця включається до складу валових витрат платника податку у такому звітному періоді.

Для виробників сільськогосподарської продукції, визначених статтею 14 цього Закону, норми цього пункту застосовуються для податкового періоду, що дорівнює дванадцяти календарним місяцям, починаючи з 1 липня поточного звітного (бюджетного) року.

(Абзац шостий пункту 5.9 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

Якщо платник податку приймає рішення про оцінку (дооцінку) запасів згідно з правилами бухгалтерського обліку, то така оцінка (дооцінка) з метою податкового обліку не змінює балансову вартість запасів та валові доходи або валові витрати такого платника податку, пов'язані з придбанням таких запасів.

З метою податкового обліку платник податку за своїм вибором здійснює оцінку вибуття запасів за одним з таких методів бухгалтерського обліку, визначених у відповідному стандарті:

(Абзац восьмий пункту 5.9 статті 5 в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

ідентифікованої вартості відповідної одиниці запасів;

(Пункт 5.9 статті 5 доповнено абзацом згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

середньозваженої вартості однорідних запасів;

(Пункт 5.9 статті 5 доповнено абзацом згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

вартості перших за часом надходження запасів (ФІФО);

(Пункт 5.9 статті 5 доповнено абзацом згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

нормативних затрат;

(Пункт 5.9 статті 5 доповнено абзацом згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

ціни продажу запасів (виключно для запасів, що реалізуються через роздрібну торгівлю).

(Пункт 5.9 статті 5 доповнено абзацом згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

Для всіх одиниць податкового обліку запасів, що мають однакове призначення та однакові умови використання, застосовується тільки один із наведених методів.

(Пункт 5.9 статті 5 доповнено абзацом згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

У разі обрання платником податку методу оцінки вартості вибуття запасів зміна такого методу протягом податкового року для цілей податкового обліку не дозволяється.

(Пункт 5.9 статті 5 доповнено абзацом згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

Податковий облік приросту (убутку) балансової вартості запасів, які використовуються з метою виробництва електроенергії за **переліком**, визначеним Кабінетом Міністрів України, здійснюється за наслідками звітного (податкового) року, а решта запасів підлягає коригуванню в загальному порядку.

(Пункт 5.9 статті 5 доповнено абзацом згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004, в редакції Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

(Пункт 5.9 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97, в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

5.10. У разі коли після продажу товарів (робіт, послуг) здійснюється будь-яка зміна суми компенсації їх вартості, включаючи перерахунок у випадках повернення проданих товарів чи права власності на такі товари (результати робіт, послуг) продавцю, платник податку - продавець та платник податку - покупець здійснюють відповідний перерахунок валових доходів або валових витрат (балансової вартості основних фондів) у звітному періоді, в якому сталася така зміна суми компенсації.

Цей пункт не регулює правила визначення та коригування валових витрат та валових доходів внаслідок проведення процедур урегулювання сумнівної або безнадійної заборгованості чи визнання боргу покупця безнадійним, що визначаються статтею 12 цього Закону.

(Статтю 5 доповнено пунктом 5.10 згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

5.11. Установлення додаткових обмежень щодо віднесення витрат до складу валових витрат платника податку, крім тих, що зазначені у цьому Законі, не дозволяється.

Стаття 6. Порядок врахування від'ємного значення об'єкта оподаткування у результатах наступних податкових періодів

6.1. Якщо об'єкт оподаткування платника податку з числа резидентів за результатами податкового року має від'ємне значення об'єкта оподаткування (з урахуванням суми амортизаційних відрахувань), сума такого від'ємного значення підлягає включенню до складу валових витрат першого календарного кварталу наступного податкового року. Розрахунок об'єкта оподаткування за наслідками півріччя, трьох кварталів та року здійснюється з урахуванням від'ємного значення об'єкта оподаткування попереднього року у складі валових витрат таких податкових періодів наростаючим

підсумком до повного погашення такого від'ємного значення.

6.2. Податковий орган не може відмовити у прийнятті податкової декларації, яка містить від'ємне значення об'єкта оподаткування, з причин наявності такого від'ємного значення.

6.3. У разі коли від'ємне значення об'єкта оподаткування декларується платником податку протягом чотирьох послідовних податкових періодів, податковий орган має право провести позачергову перевірку правильності визначення об'єкта оподаткування. В інших випадках наявність від'ємного значення об'єкта оподаткування не є достатньою підставою для проведення такої позачергової перевірки.

*(Стаття 6 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР
від 18.11.97, в редакції Закону N 349-IV від
24.12.2002)*

Стаття 7. Оподаткування операцій особливого виду

7.1. Оподаткування товарообмінних (бартерних) операцій

7.1.1. Доходи та витрати від здійснення товарообмінних (бартерних) операцій визначаються виходячи з договірної ціни такої операції, але не нижчої за звичайні ціни.

(Підпункт 7.1.1 пункту 7.1 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

(Підпункт 7.1.2 пункту 7.1 статті 7 виключено на підставі Закону N 349-IV від 24.12.2002)

7.2. Оподаткування страхової діяльності

7.2.1. Дохід від страхової діяльності юридичних осіб - резидентів не підлягає оподаткуванню за ставкою, встановленою у пункті 10.1 статті 10 цього Закону, та оподатковується:

(Абзац перший підпункту 7.2.1 пункту 7.2 статті 7 в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

за ставкою 0 відсотків - при отриманні доходу внаслідок виконання договорів з довгострокового страхування життя та пенсійного страхування у межах недержавного пенсійного забезпечення у разі виконання вимог до таких договорів, визначених пунктом 1.37 та пунктом 1.42 статті 1 цього Закону;

(Підпункт 7.2.1 пункту 7.2 статті 7 доповнено абзацом згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

за ставкою 3 відсотки - при отриманні доходу внаслідок виконання договорів з інших видів страхування.

(Підпункт 7.2.1 пункту 7.2 статті 7 доповнено абзацом згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

Для цілей оподаткування страхової діяльності під оподатковуваним доходом слід розуміти суму страхових платежів, страхових внесків, страхових премій (далі - сума валових внесків), одержаних (нарахованих) страховиками-резидентами протягом звітного періоду за договорами страхування і перестраховування ризиків на території України або за її межами, зменшених на суму страхових платежів (страхових внесків, страхових премій), сплачених страховиком за договорами перестраховування з резидентом.

(Абзац четвертий підпункту 7.2.1 пункту 7.2 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законами N 1957-IV від 01.07.2004, N 2505-IV від 25.03.2005)

7.2.2. Страховик здійснює окремий податковий облік операцій, що відповідно до підпункту 7.2.1

цього пункту оподатковуються за різними ставками за правилами, встановленими у порядку, визначеному законом для встановлення форми відповідної податкової декларації (розрахунку).

(Підпункт 7.2.2 пункту 7.2 статті 7 в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

7.2.3. Якщо страховик одержує доходи із джерел інших, ніж ті, що визначені у підпункті 7.2.1 цього пункту, такі доходи оподатковуються за ставкою, встановленою пунктом 10.1 статті 10 цього Закону. При цьому до категорії валових витрат, пов'язаних з одержанням таких доходів, не включаються витрати, які понесені страховиком під час здійснення операцій із страхування (перестраховання).

(Абзац перший підпункту 7.2.3 пункту 7.2 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

Інвестиційний дохід, одержаний страховиком від розміщення коштів резервів страхування життя, оподатковується у страховика в частині, яка належить страховику. Частина інвестиційного доходу, одержаного від розміщення коштів резервів із страхування життя, що належить страховику, визначається як різниця між сумою доходу, одержаного (нарахованого) від розміщення коштів резервів із страхування життя, та сумою витрат страховика на ведення справи, які не можуть перевищувати 15 відсотків отриманого інвестиційного доходу.

Якщо страховик здійснює відрахування у математичні резерви із страхування життя, то сума інвестиційного доходу, що належить страховику, зменшується на суму відрахувань у такі математичні резерви, що не можуть перевищувати 85 відсотків суми інвестиційного доходу, який належить страховику.

Доходи, одержані страховиком-цедентом у звітному періоді від перестраховиків за договорами перестраховання, зменшуються на суму здійснених страховиком-цедентом страхових виплат (страхового відшкодування) у частині (в межах часток), в якій перестраховик несе відповідальність згідно з укладеними із страховиком-цедентом договорами перестраховання, та оподатковуються у загальному порядку за ставкою, визначеною пунктом 10.1 статті 10 цього Закону.

7.2.4. У разі порушення вимог договору довгострокового страхування життя, встановлених пунктом 1.37 цього Закону, або договору недержавного пенсійного забезпечення, укладеного відповідно до Закону України "Про недержавне пенсійне забезпечення", в тому числі їх дострокового розірвання, доходи, одержані страховиком за такими договорами, оподатковуються за ставкою 3 відсотки у податковому періоді, в якому відбувся факт такого порушення, з нарахуванням пені на суму податкового боргу, розрахованої з початку податкового періоду, наступного за податковим періодом, на який припадає отримання таких доходів страховиком, до дня їх включення до валового доходу такого страховика згідно із цим підпунктом.

(Абзац перший підпункту 7.2.4 пункту 7.2 статті 7 в редакції Законів N 889-IV від 22.05.2003, N 1957-IV від 01.07.2004)

Якщо договір довгострокового страхування життя чи з недержавного пенсійного забезпечення розривається з будь-яких причин до закінчення мінімального строку його дії або до настання відповідного страхового випадку, встановлених цим Законом або іншим законодавством, в результаті чого відбувається часткова страхова виплата, виплата викупної суми або повне припинення зобов'язань страховика за таким договором перед таким платником податку, то платник податку, який збільшив валові витрати згідно з нормами підпункту 5.6.2 пункту 5.6 статті 5 цього Закону, зобов'язаний включити до складу своїх валових доходів відповідного звітного періоду суму таких попередньо сплачених платежів (внесків, премій), збільшену на суму пені, нараховану на суму податкового боргу, яка розраховується з початку податкового періоду, наступного за періодом, в якому такий платник податку вперше збільшив валові витрати на суму таких страхових платежів у межах такого договору, до дня подання податкової декларації за наслідками податкового періоду, на який припадає факт такого дострокового розірвання або порушення таких інших вимог. При цьому викупна сума або її частина, яка повертається платнику податку страховиком, не включається до складу валових доходів

такого платника податку.

(Абзац другий підпункту 7.2.4 пункту 7.2 статті 7 в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

Штрафні санкції за заниження об'єкта оподаткування у випадках, визначених цим підпунктом, як до страховика, так і до платника податку не застосовуються.

(Пункт 7.2 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97, в редакції Закону N 349-IV

від 24.12.2002)

7.3. Оподаткування операцій із розрахунками в іноземній валюті

7.3.1. Доходи, отримані (нараховані) платником податку в іноземній валюті у зв'язку з продажем товарів (робіт, послуг) протягом звітного періоду, перераховуються в гривні за офіційним валютним (обмінним) курсом Національного банку України, що діяв на дату отримання (нарахування) таких доходів, і не підлягають перерахуванню у зв'язку зі зміною обмінного курсу гривні протягом такого звітного періоду.

Балансова вартість іноземної валюти, отриманої платником податку у зв'язку з таким продажем (виручка в іноземній валюті), визначається за курсом, зазначеним у абзаці першому цього підпункту.

7.3.2. Витрати, понесені (нараховані) платником податку в іноземній валюті протягом звітного періоду у зв'язку з придбанням товарів (робіт, послуг), вартість яких відноситься до валових витрат такого платника податку, визначаються у сумі, що має дорівнювати балансовій вартості такої іноземної валюти, визначеної згідно із положеннями підпунктів 7.3.1, 7.3.4, 7.3.6 цієї статті, і не підлягають перерахуванню у зв'язку із зміною обмінного курсу гривні протягом такого звітного періоду.

7.3.3. Балансова вартість заборгованості, основна сума якої (без процентів, комісій та винагород) виражена в іноземній валюті, відображається у податковому обліку платника податку шляхом перерахунку її суми в гривні за офіційним (обмінним) курсом Національного банку України, що діяв на дату її оприбуткування (виникнення).

У разі продажу (погашення) заборгованості (її частини), вираженої в іноземній валюті, протягом звітного періоду її балансова вартість визначається шляхом перерахунку суми такої заборгованості (її частини) в гривні за офіційним валютним (обмінним) курсом Національного банку України, що діяв на дату такого продажу (погашення).

Непогашена протягом звітного періоду заборгованість, виражена в іноземній валюті, розглядається умовно проданою (погашеною) в останній день звітного періоду за офіційним валютним (обмінним) курсом Національного банку України, що діяв на такий день. При цьому балансова вартість такої заборгованості у наступному звітному періоді визначається на підставі такого перерахунку.

У разі продажу (погашення) заборгованості (її частини), визначеного абзацом другим цього підпункту, або умовного продажу (погашення) заборгованості, визначеного абзацом третім цього підпункту, платник податку повинен визнати прибуток або збиток від такої операції, що розраховується як різниця між балансовою вартістю такої заборгованості (її частини) на початок звітного періоду чи на дату її оприбуткування (виникнення), залежно від того, яка подія сталася пізніше, та балансовою вартістю такої заборгованості (її частини) на дату її продажу (погашення). При цьому прибуток, отриманий внаслідок такого перерахунку, збільшує валові доходи платника податку - кредитора та валові витрати платника податку - дебітора, а збиток, отриманий внаслідок такого перерахунку, збільшує валові витрати платника податку - кредитора та валові доходи платника податку - дебітора податкового періоду, протягом якого відбувся такий продаж (погашення).

У такому ж порядку підлягає перерахунку балансова вартість іноземної валюти, отриманої як аванс або виручка чи внаслідок проведення будь-яких інших операцій (включаючи прямі чи портфельні інвестиції), яка обліковується на банківських рахунках платника податку або у його касі на дату закінчення звітного періоду.

Для цілей цього підпункту під терміном "заборгованість" розуміються:

основна сума (непогашена частина основної суми) фінансового кредиту, депозиту (вкладу);
сума процентів, нарахованих на таку основну суму фінансового кредиту, депозиту (вкладу), строк оплати яких минув на дату закінчення звітного періоду;
вартість (непогашена частина вартості) об'єкта фінансового лізингу;
платежі за такий об'єкт фінансового лізингу, строк оплати яких минув на дату закінчення звітного періоду;
балансова вартість цінних паперів, що засвідчують відносини боргу, а також товарних чи фондових деривативів, якщо інше не встановлено нормами цього Закону.

(Підпункт 7.3.3 пункту 7.3 статті 7 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

7.3.4. У разі купівлі іноземної валюти за гривні валові витрати або валові доходи платника податку не змінюються. Сума гривень, сплачена платником податку у зв'язку з такою купівлею (без урахування комісійних або вартості інших послуг осіб, що здійснюють конверсійні (обмінні) операції за дорученням платника податку), вважається балансовою вартістю такої іноземної валюти.

У разі купівлі однієї іноземної валюти за іншу іноземну валюту балансова вартість придбаної іноземної валюти визначається на рівні балансової вартості іноземної валюти, що була продана.

7.3.5. У разі продажу іноземної валюти за гривні валові доходи платника податку збільшуються на суму гривень, отриманих від покупця у зв'язку з таким продажем, а валові витрати такого платника податку збільшуються на суму балансової вартості такої іноземної валюти.

7.3.6. Платник податку самостійно обирає метод оцінки балансової вартості іноземної валюти за середньозваженою вартістю або ідентифікованою вартістю. Зміна методу оцінки балансової вартості іноземної валюти протягом податкового року для цілей податкового обліку не дозволяється.

(Підпункт 7.3.6 пункту 7.3 статті 7 в редакції Законів N 349-IV від 24.12.2002, N 1957-IV від 01.07.2004)

(Абзац підпункту 7.3.6 статті 7 втратив чинність на підставі Закону N 934-XIV від 14.07.99, у зв'язку із закінченням строку його дії)

7.3.7. До валових витрат платників податку - суб'єктів валютного ринку відносяться також будь-які витрати, пов'язані з оплатою послуг інших осіб, що здійснюють конверсійні (обмінні) операції за дорученням таких платників податку.

7.3.8. Банки здійснюють відмінний від інших платників податку податковий облік результатів операцій з іноземною валютою.

(Абзац перший підпункту 7.3.8 пункту 7.3 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

Облік операцій з продажу або купівлі іноземної валюти, які здійснюються за дорученням та за рахунок клієнтів таких банків, ведеться окремо від обліку операцій з продажу або купівлі іноземної валюти, здійснюваних за рішенням банку за рахунок інших (власних) джерел.

При здійсненні операцій з продажу або купівлі іноземної валюти за дорученням та за рахунок клієнтів до валових доходів банку відносяться суми комісійних (брокерських) та інших подібних видів винагород, одержаних (нарахованих) банком у зв'язку із здійсненням таких операцій протягом звітного періоду, а до валових витрат - витрати банку, понесені (нараховані) у зв'язку із здійсненням таких операцій протягом звітного періоду.

(Абзац третій підпункту 7.3.8 пункту 7.3 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

При здійсненні операцій з купівлі або продажу іноземної валюти за рішенням банку до складу валових доходів або валових витрат банку відноситься кінцевий фінансовий результат обмінних (конверсійних) операцій за результатами звітного періоду.

Кінцевий фінансовий результат обмінних (конверсійних) операцій за результатами звітного періоду вираховується як сума фінансових результатів обмінних (конверсійних) операцій за результатами кожного банківського дня. Фінансовим результатом обмінних (конверсійних) операцій за результатами банківського дня є різниця між валовими доходами, отриманими (нарахованими) банком внаслідок продажу іноземної валюти протягом такого банківського дня, та валовими витратами, понесеними (нарахованими) у зв'язку із придбанням іноземної валюти протягом такого банківського дня.

У розрахунку фінансового результату обмінних (конверсійних) операцій не беруться суми комісійних (брокерських) або інших подібних винагород, сплачених або отриманих (нарахованих) банком у зв'язку із здійсненням таких обмінних (конверсійних) операцій, які відносяться до складу валових доходів або валових витрат банку у загальному порядку.

(Абзац підпункту 7.3.8 пункту 7.3 статті 7 виключено на підставі Закону N 349-IV від 24.12.2002)

7.4. Оподаткування операцій з пов'язаними особами

З метою оподаткування:

7.4.1. Доход, отриманий платником податку від продажу товарів (робіт, послуг) пов'язаним особам, визначається виходячи із договірних цін, але не менших за звичайні ціни на такі товари (роботи, послуги), що діяли на дату такого продажу.

(Підпункт 7.4.1 пункту 7.4 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

7.4.2. Витрати, понесені платником податку у зв'язку з придбанням товарів (робіт, послуг) у пов'язаної особи визначаються виходячи із договірних цін, але не більших за звичайні ціни, що діяли на дату такого придбання.

7.4.3. Положення підпунктів 7.4.1, 7.4.2 поширюються також на операції з особами, які не є платниками податку, встановленого статтею 10 цього Закону, або сплачують податок на прибуток за іншими, ніж платник податку, ставками.

(Підпункт 7.4.3 пункту 7.4 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

7.4.4. Витрати платника податку, понесені по сплаті процентів по депозитах, орендних платежах, цивільно-правових договорах, пов'язаним з платником податку особам, визначаються виходячи із договірних цін (процентних ставок за депозит), але не вищих за звичайні ціни (звичайні процентні ставки за депозит).

7.5. До валового доходу платника податку включається прибуток від продажу (обміну, інших видів відчуження) основних фондів або нематеріальних активів, що підлягають амортизації, визначений згідно із статтею 8 цього Закону.

7.6. Оподаткування операцій з цінними паперами та деривативами

(Абзац перший пункту 7.6 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

7.6.1. Платник податку веде окремий податковий облік фінансових результатів операцій з цінними паперами (у тому числі іпотечними сертифікатами участі, іпотечними сертифікатами з фіксованою дохідністю та сертифікатами фондів операцій з нерухомістю) і деривативами у розрізі окремих видів цінних паперів, а також фондових та товарних деривативів. При цьому облік операцій з акціями ведеться разом з іншими, ніж цінні папери, корпоративними правами.

(Абзац перший підпункту 7.6.1 пункту 7.6 статті 7 в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

Якщо протягом звітного періоду витрати на придбання кожного з окремих видів цінних паперів, а також деривативів, понесені (нараховані) платником податку, перевищують доходи, отримані (нараховані) від продажу (відчуження) цінних паперів або деривативів такого ж виду протягом такого звітного періоду, від'ємний фінансовий результат переноситься на зменшення фінансових результатів від операцій з цінними паперами або деривативами такого ж виду майбутніх звітних періодів у порядку, визначеному статтею 6 цього Закону.

Якщо протягом звітного періоду доходи від продажу кожного з окремих видів цінних паперів, а також деривативів, отримані (нараховані) платником податку, перевищують витрати, понесені (нараховані) платником податку внаслідок придбання цінних паперів або деривативів такого ж виду протягом такого звітного періоду (з урахуванням від'ємного фінансового результату від операцій з цінними паперами чи деривативами такого ж виду минулих періодів), прибуток включається до складу валових доходів такого платника податку за результатами такого звітного періоду.

Усі інші витрати та доходи такого платника податку, крім витрат та доходів за операціями з цінними паперами (корпоративними правами) та деривативами, визначеними цим підпунктом, беруть участь у визначенні об'єкта оподаткування такого платника податку на загальних умовах, встановлених цим Законом.

Норми цього пункту не поширюються на операції з емісії корпоративних прав або інших цінних паперів, що здійснюються платником податку, а також з їх зворотного викупу або погашення таким платником податку.

(Підпункт 7.6.1 пункту 7.6 статті 7 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

7.6.2. Норми цього пункту поширюються на платників податку - торгівців цінними паперами та деривативами, а також на будь-яких інших платників податку, які здійснюють операції з торгівлі цінними паперами чи деривативами.

Те саме стосується обліку операцій таких платників податку з придбання або продажу корпоративних прав, відмінних від акцій.

(Підпункт 7.6.2 пункту 7.6 статті 7 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

7.6.3. Під терміном "витрати" слід розуміти суму коштів або вартість майна, сплачену (нараховану) платником податку продавцю цінних паперів та деривативів як компенсація їх вартості.

До складу витрат включається також сума будь-якої заборгованості покупця, яка виникає у зв'язку з таким придбанням.

7.6.4. Під терміном "доходи" слід розуміти суму коштів або вартість майна, отриману (нараховану) платником податку від продажу, обміну або інших способів відчуження цінних паперів та деривативів, збільшену на вартість будь-яких матеріальних цінностей чи нематеріальних активів, які передаються платнику податку в зв'язку з таким продажем, обміном або відчуженням.

*(Абзац перший підпункту 7.6.4 пункту 7.6 статті 7 із змінами,
внесеними згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)*

До складу доходів включається також сума будь-якої заборгованості платника податку, яка погашається у зв'язку з таким продажем, обміном або відчуженням.

7.6.5. Норми цього пункту поширюються також на визначення балансових збитків або прибутків, отриманих платником податку від операцій з корпоративними правами, що виражені в інших, ніж цінні папери, формах.

(Підпункт 7.6.6 пункту 7.6 статті 7 виключено на підставі Закону N 349-IV від 24.12.2002)

7.7. Оподаткування спільної діяльності на території України без створення юридичної особи

7.7.1. Спільна діяльність без створення юридичної особи провадиться на підставі договору про

спільну діяльність, що передбачає об'єднання коштів або майна учасників для досягнення спільної господарської мети.

7.7.2. Облік результатів спільної діяльності ведеться платником податку, уповноваженим на це іншими сторонами згідно з умовами договору, окремо від обліку господарських результатів такого платника податку.

7.7.3. Виплата (нарахування) частини прибутку, отриманого учасниками спільної діяльності, оподатковується за ставкою, встановленою пунктом 10.1 статті 10 цього Закону, особою, уповноваженою вести облік результатів спільної діяльності до або під час такої виплати.

(Підпункт 7.7.3 пункту 7.7 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002, в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004, із змінами, внесеними згідно із Законом N 2505-IV від 25.03.2005)

7.7.4. У разі коли прибуток від спільної діяльності не розподіляється протягом звітного періоду з метою оподаткування, він вважається розподіленим між учасниками згідно з умовами договору про спільну діяльність на кінець такого звітного періоду і підлягає оподаткуванню згідно з підпунктом 7.7.3 цієї статті.

(Підпункт 7.7.4 пункту 7.7 статті 7 в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

7.7.5. У разі коли протягом звітного періоду витрати, понесені платником податку в зв'язку із проведенням спільної діяльності, перевищують доходи, отримані від таких операцій, балансові збитки переносяться на зменшення доходів майбутніх податкових періодів від такої спільної діяльності протягом строків, визначених статтею 6 цього Закону.

7.7.6. Для цілей оподаткування господарські відносини між учасниками спільної діяльності порівнюються до відносин на основі окремих цивільно-правових договорів.

7.7.7. Порядок податкового обліку та звітності результатів спільної діяльності встановлюється центральним податковим органом.

7.8. Оподаткування дивідендів

7.8.1. У разі прийняття рішення щодо виплати дивідендів емітент корпоративних прав, на які нараховуються дивіденди, провадить зазначені виплати власнику таких корпоративних прав пропорційно частці його в статутному фонді підприємства - емітента таких корпоративних прав незалежно від того, чи була діяльність такого підприємства-емітента прибутковою протягом звітного періоду при наявності інших власних джерел для виплати дивідендів, а також від того, чи є наявним прибуток, розрахований за правилами податкового обліку, чи ні.

(Підпункт 7.8.1 пункту 7.8 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

7.8.2. Крім випадків, передбачених підпунктом 7.8.5 цього пункту, емітент корпоративних прав, який приймає рішення про виплату дивідендів своїм акціонерам (власникам), нараховує та вносить до бюджету авансовий внесок з податку на прибуток у розмірі ставки, встановленої пунктом 10.1 статті 10 цього Закону, нарахованої на суму дивідендів, призначених для виплати, без зменшення суми такої виплати на суму такого податку. Зазначений авансовий внесок вноситься до бюджету до/або одночасно із виплатою дивідендів.

У разі виплати дивідендів у формі, відмінній від грошової (крім випадків, передбачених підпунктом 7.8.5 цього пункту), базою для нарахування авансового внеску згідно з абзацом першим цього підпункту є вартість такої виплати, розрахована за звичайними цінами.

Обов'язок із нарахування та сплати авансового внеску з цього податку за визначеною пунктом 10.1 статті 10 цього Закону ставкою покладається на будь-якого емітента корпоративних прав, що є резидентом, незалежно від того, чи такий емітент або отримувач дивідендів є платником податку на прибуток або має пільги зі сплати податку на прибуток, надані цим Законом або іншими законодавчими актами, чи у вигляді застосування ставки податку іншої, ніж встановлена пунктом 10.1 статті 10 цього Закону (крім платників цього податку, які підпадають під дію пункту 7.2 статті 7 чи підпункту 10.2.3

пункту 10.2 статті 10 цього Закону).

Це правило поширюється також на державні некорпоративізовані, казенні або комунальні підприємства, які зараховують суми дивідендів у розмірі, встановленому відповідно державним або місцевим виконавчим органом, в управлінні якого знаходяться такі підприємства, відповідно до державного або місцевого бюджету.

Якщо згідно із законодавством цей податок є складовою частиною єдиного податку (спеціального торгового патенту), то особа - платник такого єдиного податку (спеціального торгового патенту) зобов'язана при виплаті дивідендів нараховувати та сплачувати до бюджету, до якого зараховується такий єдиний податок (вартість спеціального торгового патенту) внесок за правилами, встановленими цим підпунктом для сплати авансового внеску з податку на прибуток, без права застосування норм підпункту 7.8.3 цього пункту.

При цьому, якщо будь-який платіж будь-якою особою називається дивідендом, то такий платіж оподатковується при такій виплаті згідно з нормами, визначеними у першому, другому та третьому абзацах цього підпункту, незалежно від того, чи є особа платником податку на прибуток, чи ні.

(Підпункт 7.8.2 пункту 7.8 статті 7 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

7.8.3. Платник податку - емітент корпоративних прав, державне некорпоративізоване, казенне чи комунальне підприємство зменшує суму нарахованого податку на прибуток звітного періоду на суму авансового внеску, попередньо сплаченого протягом такого звітного періоду у зв'язку із нарахуванням дивідендів згідно з підпунктом 7.8.2 цього пункту. Не дозволяється проведення зазначеного заліку з податком, передбаченим пунктом 7.2 статті 7 чи пунктом 10.2 статті 10 цього Закону.

(Підпункт 7.8.3 пункту 7.8 статті 7 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

7.8.4. У разі коли за наслідками звітного періоду сума податкових зобов'язань платника податку має від'ємне значення, сума авансового внеску, попередньо сплаченого протягом такого звітного періоду у зв'язку із нарахуванням дивідендів, додається у збільшення такого від'ємного значення.

У разі коли сума такого авансового внеску перевищує суму податкових зобов'язань підприємства - емітента корпоративних прав за податком на прибуток такого звітного періоду, різниця переноситься у зменшення податкових зобов'язань наступного податкового періоду, а при отриманні від'ємного значення податкового зобов'язання такого наступного періоду - на зменшення податкових зобов'язань майбутніх податкових періодів.

(Підпункт 7.8.4 пункту 7.8 статті 7 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

7.8.5. Авансовий внесок, передбачений підпунктом 7.8.2 цього пункту, не справляється у разі виплати дивідендів у вигляді акцій (часток, паїв), емітованих (випущених) підприємством, яке нараховує дивіденди, за умови, що така виплата ніяким чином не змінює пропорцій (часток) участі всіх акціонерів (власників) у статутному фонді підприємства-емітента, незалежно від того чи були такі акції (частки, паї) належним чином зареєстровані (відображені у зміні до статутних документів) чи ні, а також у разі виплат дивідендів інститутами спільного інвестування та у разі виплати дивідендів платником податку, переважна частина доходів (більше 90 відсотків) якого отримана у вигляді дивідендів, сплачених юридичними особами-резидентами, які перебувають під його контролем відповідно до пункту 1.26 цього Закону.

(Підпункт 7.8.5 пункту 7.8 статті 7 із змінами, внесеними згідно

із Законами N 977-XIV від 15.07.99, N 2831-III від 29.11.2001; в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002; із змінами, внесеними згідно із Законом N 398-V від 30.11.2006)

7.8.6. Юридичні особи - резиденти, які отримують дивіденди, не включають їх суму до складу валового доходу (крім постійних представництв нерезидентів).

Якщо дивіденди отримуються платником податку - резидентом з джерелом їх виплати від нерезидента, то платник податку включає суму отриманих дивідендів до складу валового доходу за наслідками податкового періоду, на який припадає отримання таких дивідендів.

Порядок оподаткування дивідендів, що отримуються фізичними особами, визначається за

правилами, встановленими законом з питань оподаткування доходів фізичних осіб.

(Підпункт 7.8.6 пункту 7.8 статті 7 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

7.8.7. Виплата дивідендів на користь фізичних осіб (у тому числі нерезидентів) за акціями (іншими корпоративними правами), які мають статус привілейованих або інший статус, що передбачає виплату фіксованого розміру дивідендів чи суми, яка є більшою за суму виплат, розраховану на будь-яку іншу акцію (корпоративне право), емітовану таким платником податку, прирівнюється з метою оподаткування до виплати заробітної плати з відповідним оподаткуванням та включенням суми виплат до складу валових витрат платника податку.

При цьому авансовий внесок, визначений підпунктом 7.8.2 цього пункту, не справляється, а така виплата не підлягає оподаткуванню як дивіденд згідно з нормами закону з питань оподаткування доходів фізичних осіб.

(Підпункт 7.8.7 пункту 7.8 статті 7 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

7.8.8. Авансовий внесок з податку на прибуток підприємств, сплачений у зв'язку з нарахуванням (сплатою) дивідендів, є частиною податку на прибуток підприємств та не може розцінюватися як податок, який справляється при репатріації дивідендів (їх сплаті на користь нерезидентів) відповідно до норм статті 13 цього Закону або міжнародних договорів України.

(Підпункт 7.8.8 пункту 7.8 статті 7 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

7.8.9. У разі коли під час розподілу ліквідаційною комісією коштів чи майна платника податку, що ліквідується, власник корпоративних прав отримує кошти або майно, сума (для майна - звичайна вартість) яких відрізняється від суми витрат, понесених таким платником на придбання таких корпоративних прав, то сума такого перевищення включається до складу валових доходів такого платника податку, а від'ємна сума включається до складу його валових витрат. При цьому такий розподіл не вважається виплатою дивідендів.

(Пункт 7.8 статті 7 доповнено підпунктом 7.8.9 згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

7.9. Оподаткування операцій з борговими вимогами та зобов'язаннями

7.9.1. З урахуванням особливостей, встановлених цим Законом, не включаються до валового доходу і не підлягають оподаткуванню кошти або майно, залучені платником податку у зв'язку з:

отриманням платником податку фінансових кредитів від інших осіб-кредиторів, а також поверненням основної суми фінансових кредитів, наданих платником податку іншим особам-дебіторам, отриманням частини консолідованої іпотечної заборгованості власниками іпотечних сертифікатів участі, заміною однієї частки консолідованої іпотечної заборгованості на іншу;

(Абзац другий підпункту 7.9.1 пункту 7.9 статті 7 в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

залученням платником податку коштів або майна в довірче управління, коштів у депозит (вклад), у тому числі шляхом випуску ощадних (депозитних) сертифікатів (іпотечних сертифікатів з фіксованою дохідністю), або на інші строкові чи довірчі рахунки, в тому числі шляхом емісії (випуску) облігацій, а також поверненням платнику податку коштів або майна з довірчого управління, а також основної суми депозиту (вкладу), в тому числі шляхом погашення (викупу) ощадних (депозитних) сертифікатів (іпотечних сертифікатів з фіксованою дохідністю), або з інших строкових чи довірчих рахунків, відкритих іншими особами на користь такого платника податку, в тому числі шляхом погашення облігацій;

(Абзац третій підпункту 7.9.1 пункту 7.9 статті 7 в редакції Закону N 977-XIV від 15.07.99, із змінами, внесеними згідно із Законами N 2831-III від 29.11.2001, N 349-IV від 24.12.2002, в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

залученням платником податку майна на підставі договору концесії, комісії, консигнації, довірчого управління, схову (відповідального зберігання), а також згідно з іншими цивільно-правовими договорами, що не передбачають передачі права власності на таке майно, з урахуванням положень підпункту 7.9.6 цього пункту.

(Абзац четвертий підпункту 7.9.1 пункту 7.9 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

7.9.2. З урахуванням особливостей, встановлених цим Законом, не включаються до валових витрат кошти або майно, надані платником податку у зв'язку з:

поверненням платником податку основної суми кредиту, в тому числі частини консолідованого іпотечного боргу при погашенні іпотечного сертифіката участі, але не більше суми, сплаченої за придбання такого сертифіката, іншим особам-кредиторам, а також з наданням кредиту іншим особам-дебіторам, викупу (заміни) однієї частки консолідованого іпотечного боргу на іншу відповідно до закону;

поверненням платником податку коштів або майна з довірчого управління, основної суми депозитів (вкладів), у тому числі залучених шляхом випуску ощадних (депозитних) сертифікатів, іпотечних сертифікатів з фіксованою дохідністю, або коштів з інших строкових чи довірчих рахунків, у тому числі шляхом погашення (викупу) облігацій, а також розміщенням платником податку коштів або майна в довірче управління, коштів у депозит (вклад), у тому числі шляхом придбання ощадних (депозитних) сертифікатів, іпотечних сертифікатів з фіксованою дохідністю, або на інші строкові та довірчі рахунки, відкриті на користь такого платника податку, в тому числі шляхом придбання облігацій;

наданням платником податку майна на підставі договорів концесії, комісії, консигнації, довірчого управління, схову (відповідального зберігання) або згідно з іншими цивільно-правовими договорами, що не передбачають передачі права власності на таке майно іншій особі, з урахуванням положень підпункту 7.9.6 цього пункту.

Під терміном "основна сума" слід розуміти суму наданого кредиту або депозиту (строкових, довірчих рахунків) без урахування процентів (фіксованих виплат, премій, вигащів), суму консолідованого іпотечного боргу в частині, яка відповідає ціні зобов'язання.

(Підпункт 7.9.2 пункту 7.9 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законами N 977-XIV від 15.07.99, N 2831-III від 29.11.2001, N 349-IV від 24.12.2002, в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

7.9.3. За процентними цінними паперами, емітованими платником податку, суми процентів включаються до складу його валових витрат у податковий період, протягом якого була здійснена або мала бути здійснена виплата таких процентів. За дисконтними цінними паперами, емітованими платником податку, балансові збитки від їх розміщення відносяться до складу його валових витрат у податковий період, протягом якого відбулося погашення (викуп) таких цінних паперів.

Платник податку, який здійснює довірчі операції з коштами або майном довірителя, відносить до складу своїх валових доходів кінцевий фінансовий результат такої довірчої операції, який визначається за наслідками податкового періоду, протягом якого здійснюється повернення довірителю частини доходу, фактично отриманого довіреною особою від операцій з розміщення коштів або майна такого довірителя, та дорівнює винагороді за здійснення таких довірчих операцій, яка утримується на користь довіреної особи за рахунок виплати такого доходу.

(Підпункт 7.9.3 пункту 7.9 статті 7 в редакції Закону N 977-XIV від 15.07.99)

7.9.4. Оподаткування операцій з безстроковими цінними паперами здійснюється у порядку, передбаченому для оподаткування дивідендів.

Дія цього підпункту не поширюється на цінні папери, що засвідчують корпоративні права.

Безстрокові цінні папери - це цінні папери, які не мають встановленого строку погашення чи мають строк погашення більш як 10 років з моменту їх емісії (випуску) або згідно з умовами емісії передбачають право емітента приймати одноособове рішення про продовження строку погашення (ліквідації) таких цінних паперів, незалежно від загального строку дії таких цінних паперів.

Витрати, понесені платником податку у зв'язку з придбанням безстрокових цінних паперів, до валових витрат не включаються і підлягають амортизації як нематеріальні активи згідно із статтею 8 цього Закону. Дія цього підпункту не поширюється на цінні папери, що засвідчують корпоративні права.

7.9.5. При відчуженні майна, заставленого з метою забезпечення повної суми боргової вимоги, валові витрати та валові доходи заставодавця та заставодержателя визначаються у такому порядку:

відчуження об'єкта застави для заставодавця прирівнюється до продажу такого об'єкта у податковий період такого відчуження, а основна сума кредиту та нарахованих на неї процентів, що залишилися неповернутими кредитором (гаранту), - ціною продажу такої застави;

якщо згідно з умовами договору або закону об'єкт застави відчужується у власність заставодержателя у рахунок погашення боргових зобов'язань, таке відчуження прирівнюється до купівлі заставодержателем такого об'єкта застави у податковий період такого відчуження, а основна сума кредиту та нарахованих на неї процентів, що залишилися неповернутими кредитором (гаранту), - ціною придбання такої застави;

якщо кредитор у подальшому продає об'єкт застави іншим особам, його доходи або збитки визнаються у загальному порядку;

якщо згідно з умовами договору або закону об'єкт застави з метою погашення боргових зобов'язань підлягає продажу на аукціоні (публічних торгах), валові доходи і валові витрати заставодержателя визначаються у порядку, встановленому підпунктом 12.3.4 цього Закону та Законом України "Про заставу".

Порядок надання та погашення боргових зобов'язань, забезпечених заставою, встановлюється відповідним законодавством.

7.9.6. Оподаткування операцій лізингу (оренди) здійснюється у такому порядку:

передання майна в оперативний лізинг (оренду) не змінює податкових зобов'язань орендодавця та орендаря. При цьому орендодавець збільшує суму валових доходів, а орендар збільшує суму валових витрат на суму нарахованого лізингового платежу за наслідками податкового періоду, в якому здійснюється таке нарахування. У такому ж порядку здійснюється оподаткування операцій з оренди землі та жилих приміщень;

передання майна у фінансовий лізинг (оренду) для цілей оподаткування прирівнюється до його продажу в момент такої передачі. При цьому орендодавець збільшує валові доходи, а у разі передання у фінансовий лізинг майна, що на момент такого передання перебувало у складі основних фондів орендодавця, - змінює відповідну групу основних фондів згідно з правилами, визначеними статтею 8 цього Закону для їх продажу, а орендар збільшує відповідну групу основних фондів на вартість об'єкта фінансового лізингу (без урахування процентів або комісій, нарахованих або таких, що будуть нараховані на вартість об'єкта фінансового лізингу, відповідно до договору) за наслідками податкового періоду, в якому відбувається таке передання. При нарахуванні лізингового платежу орендодавець збільшує валові доходи, а орендар збільшує валові витрати на таку частину лізингового платежу, яка дорівнює сумі процентів або комісій, нарахованих на вартість об'єкта фінансового лізингу (без урахування частини лізингового платежу, що надається у рахунок компенсації частини вартості об'єкта фінансового лізингу), за наслідками податкового періоду, в якому здійснюється таке нарахування. У разі коли у майбутніх податкових періодах орендар повертає об'єкт фінансового лізингу орендодавцю без придбання такого об'єкта у власність, таке передання прирівнюється для цілей оподаткування до зворотного продажу орендарем такого об'єкта орендодавцю за звичайною ціною, діючою на момент такого зворотного продажу, але не менше первісної вартості такого основного фонду, зменшеної на суму нарахованої амортизації, згідно з нормами статті 8 цього Закону. У разі коли вартість об'єкта фінансового лізингу, що вперше вводиться в експлуатацію, визначається договором у сумі, що є меншою вартості витрат на його придбання або спорудження, податковий орган має право провести позачергову перевірку для визначення рівня звичайної ціни;

передання в оренду житлового фонду або землі здійснюється за правилами оперативного лізингу.

(Пункт 7.9 статті 7 доповнено підпунктом 7.9.6 згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

7.10. Порядок оподаткування доходів від виконання довгострокових договірних зобов'язань

7.10.1. Платник податку може вибрати особливий порядок оподаткування результатів діяльності, що здійснюється за довгостроковим договором (контрактом).

7.10.2. Під терміном "довгостроковий договір (контракт)" слід розуміти будь-який договір на виготовлення, будівництво, установку або монтаж матеріальних цінностей, що входять до складу основних фондів замовника або складових частин таких основних фондів, а також на створення нематеріальних активів, пов'язаних з таким виготовленням, будівництвом, установкою або монтажем (послуг типу "інженіринг", науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт та розробок), за умови, якщо такий контракт не планується завершити раніше ніж через 9 місяців з моменту здійснення перших витрат або отримання авансу (передоплати).

7.10.3. Виконавець самостійно визначає доходи і витрати, нараховані (понесені) протягом звітного періоду у зв'язку із виконанням довгострокового договору (контракту), використовуючи оціночний коефіцієнт виконання такого довгострокового контракту.

7.10.4. Оціночний коефіцієнт виконання довгострокового договору (контракту) визначається як співвідношення суми фактичних витрат звітного періоду до суми загальних витрат, що плануються виконавцем при виконанні довгострокового контракту.

7.10.5. Доход виконавців у звітному періоді визначається як добуток загальнодоговірної ціни довгострокового договору (контракту) на оціночний коефіцієнт виконання довгострокового контракту.

7.10.6. Витрати виконавця у звітному періоді визначаються на рівні фактично оплачених (нарахованих) витрат, пов'язаних із виконанням довгострокового договору (контракту) у такому звітному періоді.

7.10.7. Витрати і доходи, понесені (нараховані) виконавцем довгострокового договору (контракту) протягом звітного періоду, включаються до складу валових витрат або валових доходів такого виконавця за наслідками такого періоду в сумах, визначених підпунктами 7.10.5 та 7.10.6 цієї статті.

7.10.8. Для цілей оподаткування суми авансів або передоплат, отриманих виконавцем довгострокового договору (контракту), відносяться до складу валового доходу такого виконавця виключно у межах сум, визначених згідно із підпунктом 7.10.5 цього пункту.

(Підпункт 7.10.8 пункту 7.10 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

7.10.9. Після завершення довгострокового договору (контракту) виконавець здійснює перерахунок сум податкових зобов'язань, попередньо визначених ним за наслідками кожного податкового періоду протягом строку виконання такого довгострокового договору (контракту), визначаючи фактичний коефіцієнт виконання довгострокового договору (контракту) як співвідношення витрат відповідних попередніх звітних періодів до фактичних загальних витрат, понесених (нарахованих) виконавцем при виконанні довгострокового договору (контракту), та доход таких періодів як добуток кінцевої договірної ціни об'єкта довгострокового договору (контракту) на фактичний коефіцієнт виконання довгострокового договору (контракту).

У разі коли за наслідками перерахунку виявляється, що платник податку завищив або занижив суму податкових зобов'язань, розраховану за наслідками будь-якого попереднього податкового періоду протягом виконання довгострокового договору (контракту), зазначене завищення або зниження враховується відповідно у зменшенні або збільшенні валового доходу такого платника податку в податковому періоді завершення довгострокового договору (контракту) із застосуванням до суми визначеної різниці процента, що дорівнює 120 відсоткам ставки Національного банку України, що діяла на момент здійснення такого перерахунку, за строк дії такої переплати чи недоплати.

При цьому відлік строку позовної давності починається з податкового періоду, в якому завершується довгостроковий договір (контракт).

7.10.10. Податкові звіти щодо результатів діяльності виконавця довгострокового договору (контракту) за наслідками кожного податкового періоду надаються податковому органу за формою, що встановлюється центральним податковим органом.

7.10.11. У разі якщо об'єкт довгострокового контракту відноситься до основних фондів замовника, замовник у порядку, визначеному у статті 8 цього Закону, збільшує балансову вартість відповідної групи основних фондів на суму коштів, матеріальних або нематеріальних активів, що

підлягають амортизації, які надані виконавцю у вигляді авансів (передоплати) або вартості об'єкта довгострокового договору (контракту) чи його частини, що передані на баланс замовника.

У разі якщо об'єкт довгострокового договору (контракту) не відноситься до складу основних фондів замовника, замовник збільшує валові витрати звітного періоду на суму коштів, матеріальних або нематеріальних активів, наданих виконавцю у вигляді авансів (передоплати) або вартості об'єкта довгострокового договору (контракту) чи його частини, переданих на баланс замовника у такому звітному періоді.

(Підпункт 7.10.11 в редакції Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

7.10.12. Підпункти 7.10.3 - 7.10.8 цієї статті застосовуються також для визначення доходів і витрат відповідних звітних періодів від операцій з передплати періодичних видань, оперативного лізингу (оренди), оренди землі та оренди жилих приміщень у разі попередньої оплати таких операцій на строк, що перевищує звітний період.

У таких випадках норми підпункту 7.10.9 не застосовуються.

7.11. Оподаткування неприбуткових установ і організацій

7.11.1. Ця стаття застосовується до неприбуткових установ і організацій, які є:

а) органами державної влади України, органами місцевого самоврядування та створеними ними установами або організаціями, що утримуються за рахунок коштів відповідних бюджетів;

(До 1 квітня 2001 року правами благодійних організацій, визначених Декретом Кабінету Міністрів України "Про прибутковий податок з громадян", користуються неприбуткові організації, визначені в абзаці "а" підпункту 7.11.1 пункту 7.11 статті 7 (крім політичних партій, їх блоків або об'єднань) згідно із Законом N 2136-III від 07.12.2000)

б) благодійними фондами і благодійними організаціями, створеними у порядку, визначеному законом для проведення благодійної діяльності, в тому числі громадськими організаціями, створеними з метою провадження екологічної, оздоровчої, аматорської спортивної, культурної, освітньої та наукової діяльності, а також творчими спілками та політичними партіями, громадськими організаціями інвалідів та їх місцевими осередками, створеними згідно з Законом України "Про об'єднання громадян", науково-дослідними установами та вищими навчальними закладами III-IV рівнів акредитації, внесеними до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави, заповідниками, музеями-заповідниками;

(Абзац "б" підпункту 7.11.1 пункту 7.11 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законами N 639/97-ВР від 18.11.97, N 285-XIV від 01.12.98, N 1805-III від 08.06.2000 - набирає чинності з 1 січня 2001 року, N 2136-III від 07.12.2000, N 349-IV від 24.12.2002)

в) пенсійними фондами, кредитними спілками, створеними у порядку, визначеному законом;

г) іншими, ніж визначені у абзаці "б" цього підпункту юридичними особами, діяльність яких не передбачає одержання прибутку згідно з нормами відповідних законів;

д) спілками, асоціаціями та іншими об'єднаннями юридичних осіб, створеними для представлення інтересів засновників, що утримуються лише за рахунок внесків таких засновників та не проводять господарської діяльності, за винятком отримання пасивних доходів;

(Абзац "д" підпункту 7.11.1 пункту 7.11 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законами N 639/97-ВР від 18.11.97, N 2866-III від 29.11.2001 - набуває чинності з 01.01.2002 року)

е) релігійними організаціями, зареєстрованими у порядку, передбаченому законом;

є) житлово-будівельними кооперативами, об'єднаннями співвласників багатоквартирних

будинків, створеними у порядку, визначеному законом;

(Підпункт 7.11.1 пункту 7.11 статті 7 доповнено абзацом "є" згідно із Законом N 2866-III від 29.11.2001 - набуває чинності з 01.01.2002 року)

(До 1 квітня 2001 року правами благодійних організацій, визначених Декретом Кабінету Міністрів України "Про прибутковий податок з громадян", користуються неприбуткові організації, визначені в абзаці "є" підпункту 7.11.1 пункту 7.11 статті 7 (крім політичних партій, їх блоків або об'єднань) згідно із Законом N 2136-III від 07.12.2000)

ж) професійними спілками, їх об'єднаннями та організаціями профспілок, утвореними в порядку, визначеному законом.

(Підпункт 7.11.1 пункту 7.11 статті 7 доповнено абзацом "ж" згідно із Законом N 1096-IV від 10.07.2003)

7.11.2. Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, визначених у абзаці "а" підпункту 7.11.1, отримані у вигляді:

коштів або майна, які надходять безоплатно або у вигляді безповоротної фінансової допомоги чи добровільних пожертвувань;

пасивних доходів;

коштів або майна, які надходять до таких неприбуткових організацій як компенсація вартості отриманих державних послуг, у тому числі доходів державних професійно-технічних навчальних закладів, отриманих від виготовлення та реалізації товарів (виконання робіт, надання послуг), пов'язаних з їх основною, статутною діяльністю;

(Абзац четвертий підпункту 7.11.2 пункту 7.11 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1158-IV від 15.10.2003)

дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів або у межах благодійної, у тому числі гуманітарної допомоги чи технічної допомоги, що надаються таким неприбутковим організаціям відповідно до умов міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям або через них їх отримувачам згідно із законодавством, з метою зниження рівня таких цін.

(Підпункт 7.11.2 пункту 7.11 статті 7 доповнено абзацом згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

7.11.3. Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, визначених у абзаці "б" підпункту 7.11.1, отримані у вигляді:

коштів або майна, які надходять безоплатно або у вигляді безповоротної фінансової допомоги чи добровільних пожертвувань;

пасивних доходів;

коштів або майна, які надходять таким неприбутковим організаціям, від проведення їх основної діяльності, з урахуванням положень підпункту 7.11.11 цієї статті;

дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів або у межах благодійної, у тому числі гуманітарної допомоги чи технічної допомоги, що надаються таким неприбутковим організаціям відповідно до умов міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, крім дотацій на регулювання цін на платні

послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям або через них їх отримувачам згідно із законодавством, з метою зниження рівня таких цін.

(Підпункт 7.11.3 пункту 7.11 статті 7 доповнено абзацом згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

7.11.4. Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, визначених у абзаці "в" підпункту 7.11.1, отримані у вигляді:

коштів, які надходять до кредитних спілок та пенсійних фондів у вигляді внесків на недержавне пенсійне забезпечення або внесків на інші потреби, передбачені законодавством;

(Абзац другий підпункту 7.11.4 пункту 7.11 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

доходів від здійснення операцій з активами (у тому числі пасивних доходів) недержавних пенсійних фондів та кредитних спілок, за пенсійними вкладками (внесками), рахунками учасників фондів банківського управління відповідно до закону з цих питань;

*(Абзац третій підпункту 7.11.4 пункту 7.11 статті 7 в редакції
Закону N 1957-IV від 01.07.2004)*

дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів або у межах благодійної, у тому числі гуманітарної допомоги чи технічної допомоги, що надаються таким неприбутковим організаціям відповідно до умов міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям або через них їх отримувачам згідно із законодавством, з метою зниження рівня таких цін.

(Підпункт 7.11.4 пункту 7.11 статті 7 доповнено абзацом згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

7.11.5. Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, визначених у абзаці "г" підпункту 7.11.1, отримані у вигляді коштів або майна, які надходять таким неприбутковим організаціям від проведення їх основної діяльності та у вигляді пасивних доходів;

дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів або у межах благодійної, у тому числі гуманітарної допомоги чи технічної допомоги, що надаються таким неприбутковим організаціям відповідно до умов міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям або через них їх отримувачам згідно із законодавством, з метою зниження рівня таких цін.

(Підпункт 7.11.5 пункту 7.11 статті 7 доповнено абзацом згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

7.11.6. Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, визначених у абзаці "д" підпункту 7.11.1, отримані у вигляді:

разових або періодичних внесків засновників та членів;

*(Абзац другий підпункту 7.11.6 пункту 7.11 статті 7 із змінами,
внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)*

пасивних доходів;

дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів або у межах благодійної, у тому числі гуманітарної допомоги чи технічної допомоги, що надаються таким неприбутковим організаціям відповідно до умов міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям або через них їх отримувачам згідно із

законодавством, з метою зниження рівня таких цін.

(Підпункт 7.11.6 пункту 7.11 статті 7 доповнено абзацом згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

7.11.7. Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, визначених у абзаці "е" підпункту 7.11.1, отримані у вигляді:

коштів або майна, які надходять безоплатно або у вигляді безповоротної фінансової допомоги чи добровільних пожертвувань;

будь-яких інших доходів від надання культурних послуг, а також пасивних доходів.

Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, визначених в абзаці "є" підпункту 7.11.1, отримані у вигляді внесків, коштів або майна, які надходять таким неприбутковим організаціям для забезпечення потреб їх основної діяльності, та у вигляді пасивних доходів.

(Підпункт 7.11.7 пункту 7.11 статті 7 доповнено абзацом згідно із Законом N 2866-III від 29.11.2001 - набуває чинності з 01.01.2002 року)

Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, визначених в абзаці "ж" підпункту 7.11.1, отримані у вигляді членських внесків, відрахувань коштів підприємств, установ, організацій на культурно-масову, фізкультурну й оздоровчу роботу, безповоротної фінансової допомоги чи добровільних пожертвувань і пасивних доходів.

(Підпункт 7.11.7 пункту 7.11 статті 7 доповнено абзацом згідно із Законом N 1096-IV від 10.07.2003)

7.11.8. Доходи або майно неприбуткових організацій, за винятком неприбуткових організацій, визначених у абзацах "а" та "в" підпункту 7.11.1, не підлягають розподілу між їх засновниками, учасниками або членами та не можуть використовуватися для вигоди будь-якого окремого засновника, учасника або члена такої неприбуткової організації, її посадових осіб (крім оплати їх праці та відрахувань на соціальні заходи).

(Абзац перший підпункту 7.11.8 пункту 7.11 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1096-IV від 10.07.2003)

Доходи неприбуткових організацій, визначених у абзаці "а" підпункту 7.11.1, у тому числі доходи закладів і установ освіти, науки, культури, охорони здоров'я, а також архівних установ та реабілітаційних установ для інвалідів та дітей-інвалідів, що мають відповідну ліцензію, які утримуються за рахунок бюджету, зараховуються до складу кошторисів (на спеціальний рахунок) на утримання таких неприбуткових організацій і використовуються виключно на фінансування видатків такого кошторису (включаючи фінансування виробничої діяльності згідно з їх статутами), розрахованого та затвердженого у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

(Абзац другий підпункту 7.11.8 пункту 7.11 статті 7 в редакції Закону N 639/97-ВР від 18.11.97, із змінами, внесеними згідно із Законом N 2772-IV від 07.07.2005)

У разі коли за наслідками звітного (податкового) року доходи кошторису на утримання зазначених організацій перевищують суму визначених кошторисом витрат, сума перевищення враховується у складі кошторису наступного року.

(Абзац третій підпункту 7.11.8 пункту 7.11 статті 7 в редакції Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

При цьому з суми перевищення доходів над витратами зазначених неприбуткових організацій податок на прибуток, передбачений у пункті 10.1 статті 10 цього Закону, не сплачується.

(Абзац четвертий підпункту 7.11.8 пункту 7.11 статті 7 в редакції Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

Перелік платних послуг, які можуть надаватись зазначеними закладами, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Доходи неприбуткових організацій, визначених у абзаці "в" підпункту 7.11.1, розподіляються виключно між їх засновниками (учасниками) у порядку, встановленому відповідним законодавством.

7.11.9. У разі коли доходи неприбуткових організацій, отримані протягом звітного (податкового) року з джерел, визначених підпунктом 7.11.5, на кінець першого кварталу наступного за звітним року перевищують 25 відсотків загальних валових доходів, отриманих протягом такого звітного (податкового) року, така неприбуткова організація зобов'язана сплатити податок з нерозподіленої суми прибутку за ставкою, встановленою пунктом 10.1 статті 10 цього Закону, до суми такого перевищення. Внесення до бюджету зазначеного податку здійснюється за результатами першого кварталу наступного за звітним року у строки, встановлені для інших платників податку.

(Абзац перший підпункту 7.11.9 пункту 7.11 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

Незалежно від положень абзацу першого цього підпункту, у разі коли неприбуткова організація отримує дохід з джерел, інших ніж визначені відповідними підпунктами 7.11.2 - 7.11.7 цього пункту, така неприбуткова організація зобов'язана сплатити податок на прибуток, який визначається як сума доходів, отриманих з таких інших джерел, зменшена на суму витрат, пов'язаних із отриманням таких доходів, але не вище суми таких доходів.

При підрахунку суми перевищення доходів над витратами згідно із абзацом першим цього підпункту, а також при визначенні сум оподаткованого прибутку згідно із абзацом другим цього підпункту сума амортизаційних відрахувань не враховується.

(Підпункт 7.11.9 пункту 7.11 статті 7 в редакції Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

7.11.10. З метою оподаткування центральний податковий орган веде реєстр всіх неприбуткових організацій, які звільняються від оподаткування згідно з положеннями цієї статті.

Державна реєстрація неприбуткових організацій здійснюється у порядку, передбаченому відповідним законодавством.

7.11.11. У разі ліквідації неприбуткової організації її активи повинні бути передані іншій неприбутковій організації відповідного виду або зараховані до доходу бюджету. У разі ліквідації недержавного пенсійного фонду його активи підлягають розподілу відповідно до закону, що регулює питання недержавного пенсійного забезпечення.

(Абзац перший підпункту 7.11.11 пункту 7.11 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

Активи неприбуткової організації, визначеної в абзаці "ж" підпункту 7.11.1, у разі її ліквідації (саморозпуску) повинні бути використані відповідно до закону про таку організацію з урахуванням положень підпункту 7.11.8.

(Підпункт 7.11.11 пункту 7.11 статті 7 доповнено абзацом другим згідно із Законом N 1096-IV від 10.07.2003)

7.11.12. Центральний податковий орган встановлює порядок обліку і подання податкової звітності про використання коштів неприбуткових організацій (неприбуткових організацій, визначених в абзаці "ж" підпункту 7.11.1, у частині обліку і подання податкової звітності за доходами, що підлягають оподаткуванню) та вирішує питання про виключення організацій з реєстру неприбуткових організацій і оподаткування їх доходів у разі порушення ними положень цього Закону та інших законодавчих актів про неприбуткові організації. Рішення центрального податкового органу можуть бути оскаржені в

судовому порядку.

(Абзац перший пункту 7.11.12 пункту 7.11 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1096-IV від 10.07.2003)

Набуття статусу неприбуткової організації здійснюється при її первісній реєстрації. Перереєстрація такої неприбуткової організації у випадках, передбачених законом, здійснюється без справляння будь-якої плати з такої неприбуткової організації.

(Підпункт 7.11.12 пункту 7.11 статті 7 доповнено абзацом згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

7.11.13. Під терміном "державні послуги" слід розуміти будь-які платні послуги, обов'язковість отримання яких встановлюється законодавством та які надаються фізичним чи юридичним особам органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та створеними ними установами і організаціями, що утримуються за рахунок коштів відповідних бюджетів. До терміну "державні послуги" не включаються податки, збори (обов'язкові платежі), визначені Законом України "Про систему оподаткування".

Під терміном "пасивні доходи" слід розуміти доходи, отримані у вигляді процентів, дивідендів, страхових виплат і відшкодувань, а також роялті.

Під терміном "основна діяльність" слід розуміти діяльність неприбуткових організацій з надання благодійної допомоги, просвітніх, культурних, наукових, освітніх та інших подібних послуг для суспільного споживання, зі створення систем соціального самозабезпечення громадян (недержавні пенсійні фонди, кредитні спілки та інші подібні організації). До основної діяльності також включається продаж неприбутковою організацією товарів (послуг), які пропагують принципи та ідеї, для захисту яких було створено таку неприбуткову організацію, та які є тісно пов'язаними з її основною діяльністю, якщо ціна таких товарів (послуг) є нижчою за звичайну або коли така ціна регулюється державою. До основної діяльності не включаються операції з надання товарів (послуг) неприбутковими організаціями, визначеними в абзацах "в" - "д" підпункту 7.11.1 цього пункту, особам іншим, ніж засновники (члени, учасники) таких організацій. Кабінет Міністрів України може вводити тимчасові обмеження щодо поширення норм цього пункту на продаж неприбутковими організаціями окремих товарів чи послуг у разі коли такий продаж загрожує або суперечить правилам конкуренції на ринку визначеного товару, при існуванні достатніх доказів, наданих особами, які оподатковуються цим податком, та надають аналогічні товари (послуги), про таке порушення. Статутні документи неприбуткових організацій мають містити вичерпний перелік видів їх діяльності.

(Абзац третій підпункту 7.11.13 пункту 7.11 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97; в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002; дію другого речення абзацу третього підпункту 7.11.13 пункту 7.11 статті 7 зупинено на 2004 рік згідно із Законом N 1344-IV від 27.11.2003; із змінами, внесеними згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004; дію другого речення абзацу третього підпункту 7.11.13 пункту 7.11 статті 7 зупинено на 2005 рік згідно із Законами N 2285-IV від 23.12.2004, N 2505-IV від 25.03.2005)

7.11.14. Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, отримані у вигляді коштів як третейський збір.

(Пункт 7.11 статті 7 доповнено підпунктом 7.11.14 згідно із Законом N 1701-IV від 11.05.2004, в редакції Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

7.12. Особливості оподаткування підприємств та організацій громадських організацій інвалідів

7.12.1. Звільняється від оподаткування прибуток підприємств та організацій, які засновані громадськими організаціями інвалідів і є їх повною власністю, отриманий від продажу товарів (робіт, послуг), крім підакцизних товарів, послуг з поставки підакцизних товарів, отриманих у межах договорів комісії (консигнації), поруки, доручення, довірчого управління, інших цивільно-правових договорів, що уповноважують такого платника податку здійснювати поставку товарів від імені та за дорученням іншої особи без передання права власності на такі товари, та прибутку, одержаного від грального бізнесу, де протягом попереднього звітного (податкового) періоду кількість інвалідів, які мають там основне місце

роботи, становить не менше 50 відсотків середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу за рік за умови, що фонд оплати праці таких інвалідів становить протягом звітного періоду не менше 25 відсотків суми загальних витрат на оплату праці, що відносяться до складу валових витрат виробництва (обігу).

Зазначені підприємства та організації громадських організацій інвалідів мають право застосовувати цю пільгу за наявності дозволу на право користування такою пільгою, який надається міжвідомчою Комісією з питань діяльності підприємств та організацій громадських організацій інвалідів відповідно до Закону України "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні".

У разі порушення вимог цієї статті зазначені громадські організації інвалідів, їх підприємства та організації зобов'язані сплатити суми податку за відповідний період, проіндексовані з урахуванням рівня інфляції, а також штраф згідно із законом.

Підприємства та організації, на які поширюється дія цього підпункту, реєструються у відповідному органі податкової служби в порядку, передбаченому для платників цього податку.

(Підпункт 7.12.1 пункту 7.12 статті 7 в редакції Закону N 2960-IV від 06.10.2005)

(Пункт 7.12 статті 7 в редакції Закону N 1926-III від 13.07.2000)

7.13. Особливості оподаткування окремих платників податку

7.13.1. Звільняється від оподаткування прибуток підприємств, отриманий від продажу на митній території України спеціальних продуктів дитячого харчування власного виробництва, спрямований на збільшення обсягів виробництва та зменшення роздрібних цін таких продуктів. **Перелік спеціальних продуктів дитячого харчування** встановлюється Кабінетом Міністрів України.

(Підпункт 7.13.1 пункту 7.13 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

7.13.2. На період підготовки до зняття і зняття з експлуатації енергоблоків Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему звільняється від оподаткування прибуток Чорнобильської АЕС, якщо ці кошти використовуються на фінансування робіт з підготовки до зняття і зняття Чорнобильської АЕС з експлуатації та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему.

У разі порушення цільового використання коштів платник податку зобов'язаний визначити прибуток, не оподаткований у зв'язку з наданням податкових пільг, та оподаткувати його у поточному податковому періоді, а також сплатити пеню у розмірах та за період, визначені законодавством України.

(Пункт 7.13 статті 7 доповнено підпунктом 7.13.2 згідно із Законом N 309-XIV від 11.12.98)

7.13.3. Звільняється від оподаткування прибуток підприємств, отриманий за рахунок міжнародної технічної допомоги, яка надається на безоплатній та безповоротній основі або за рахунок коштів, які передбачаються в державному бюджеті як внесок України до Чорнобильського фонду "Укриття" для реалізації міжнародної програми - Плану здійснення заходів на об'єкті "Укриття" відповідно до положень **Рамкової угоди між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку**, для подальшої експлуатації, підготовки до зняття і зняття енергоблоків Чорнобильської АЕС з експлуатації, перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему та забезпечення соціального захисту персоналу Чорнобильської АЕС.

(Абзац перший підпункту 7.13.3 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законами N 722-XIV від 03.06.99, N 856-IV від 22.05.2003)

У разі порушення цільового використання міжнародної технічної допомоги одержувач її зобов'язаний збільшити податкові зобов'язання, а також сплатити пеню, нараховану на суму отриманих пільг, виходячи з 120 відсотків облікової ставки Національного банку України, що діяла на день збільшення зобов'язань, та за період від дати отримання пільг до дати збільшення зобов'язань у

встановленому законодавством порядку.

*(Пункт 7.13 статті 7 доповнено підпунктом 7.13.3 згідно із
Законом N 309-XIV від 11.12.98)*

(Підпункт статті 7 виключено на підставі Закону N 722-XIV від 03.06.99)

(Підпункт 7.13.4 пункту 7.13 статті 7 виключено на підставі Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

(Підпункт 7.13.5 пункту 7.13 статті 7 виключено на підставі Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

(Підпункт 7.13.6 пункту 7.13 статті 7 виключено на підставі Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

7.13.7. Тимчасово, до 1 січня 2009 року звільняється від оподаткування прибуток видавництв, видавничих організацій, підприємств поліграфії, отриманий ними від діяльності з виготовлення на території України книжкової продукції, крім продукції еротичного характеру.

(Абзац перший підпункту 7.13.7 пункту 7.13 статті 7 в редакції Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

Суми коштів, вивільнених у зв'язку з наданням податкових пільг, спрямовуються суб'єктом господарської діяльності - платником податків на переоснащення видавничо-поліграфічної бази, розроблення і запровадження новітніх технологій, розширення виробництва книжкової продукції в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

*(Пункт 7.13 статті 7 доповнено підпунктом 7.13.7 згідно із
Законом N 601-IV від 06.03.2003, в редакції Закону N 1300-IV від 20.11.2003)*

*(Дію підпункту 7.13.7 пункту 7.13 статті 7 зупинено на 2004 рік
згідно із Законом N 1344-IV від 27.11.2003; дію*

підпункту 7.13.7 пункту 7.13 статті 7 відновлено згідно із Законом N 1801-IV від 17.06.2004)

(Підпункт 7.13.8 пункту 7.13 статті 7 виключено на підставі Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

(Пункт 7.14 статті 7 виключено на підставі Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

7.15. Порядок віднесення спеціальних продуктів дитячого харчування до продукції власного виробництва, що передбачено підпунктом 7.13.1 цієї статті, визначається Кабінетом Міністрів України.

(Абзац перший пункту 7.15 статті 7 в редакції Закону N 607/97-ВР від 04.11.97)

Податкова звітність підприємств, обумовлених пунктами 7.12, 7.13 цієї статті, здійснюється у порядку, встановленому центральним податковим органом.

(Абзац другий пункту 7.15 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

7.16. Не включаються до валових доходів кошти, отримані Державною адміністрацією залізничного транспорту України (Укрзалізницею), а також залізницями від підприємств, організацій та їх структурних підрозділів, які перебувають у функціональному підпорядкуванні Укрзалізниці та залізниць, що перераховуються ними за рахунок чистого прибутку, який залишається в розпорядженні таких підприємств за результатами звітного періоду після сплати всіх зобов'язань, у тому числі податків, зборів (обов'язкових платежів), строк погашення яких настав.

У разі коли за рішенням Укрзалізниці здійснюється передача рухомого складу залізничного транспорту загального користування від одного підрозділу залізниці іншому або від однієї залізниці іншій, балансова вартість відповідної групи основних фондів, передбачених статтею 8 цього Закону, не змінюється, а така передача не вважається операцією з безоплатної передачі товарів (робіт, послуг) і не збільшує валових доходів платника податку.

7.17. Особливості оподаткування прибутку, отриманого від виконання угоди про розподіл продукції

Установити, що оподаткування прибутку, одержаного платником податку від виконання угоди про розподіл продукції, здійснюється з урахуванням особливостей, встановлених Законом України "Про угоди про розподіл продукції".

(Статтю 7 доповнено пунктом 7.17 згідно із Законом N 1807-III від 08.06.2000)

(Пункт 7.18 статті 7 виключено на підставі Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

(Пункт 7.19 статті 7 виключено на підставі Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

7.20. Платники податку, зазначені у пунктах 7.11, 7.13, 7.21 цієї статті, ведуть окремий облік доходів, які не включаються до складу валових доходів або звільняються від оподаткування згідно з нормами зазначених пунктів. При цьому:

(Абзац перший пункту 7.20 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законами N 349-IV від 24.12.2002, N 760-V від 16.03.2007 - зміни діють протягом п'яти років з моменту отримання першого прибутку внаслідок підвищення енергоефективності виробництва)

до складу валових витрат таких платників податку не включаються витрати, понесені у зв'язку із одержанням таких звільнених доходів;

балансова вартість покупних товарів, матеріалів, сировини, комплектуючих виробів та напівфабрикатів на складах, у незавершеному виробництві та залишках готової продукції, які використовуються для одержання таких звільнених доходів, не бере участі у розрахунку приросту (убутку) балансової вартості згідно із пунктом 5.9 статті 5 цього Закону;

сума амортизаційних відрахувань, нарахованих на відповідну групу основних фондів, що використовуються для отримання таких звільнених доходів, не враховується у зменшенні скоригованого валового доходу згідно із пунктом 3.1 статті 3 цього Закону. У разі коли основні фонди використовуються як для одержання звільнених доходів, так і для інших доходів, які підлягають включенню до складу валових доходів згідно з цим Законом на загальних підставах, скоригований валовий дохід платника податку підлягає зменшенню на частку загальної суми нарахованих амортизаційних відрахувань, яка так відноситься до загальної суми нарахованих амортизаційних відрахувань звітного періоду, як сума доходів, що підлягає включенню до складу валових доходів згідно з цим Законом на загальних підставах, відноситься до загальної суми валових доходів з урахуванням звільнених.

У такому ж порядку ведеться окремий облік результатів фінансово-господарської діяльності за доходами, які враховуються у визначенні об'єкта оподаткування, що оподатковується за ставкою нижчою, ніж визначена у пункті 10.1 статті 10 цього Закону.

(Статтю 7 доповнено пунктом 7.20 згідно із Законом N 2410-III від 17.05.2001, із змінами, внесеними згідно із

Законом N 2505-IV від 25.03.2005)

7.21. Звільняється від оподаткування:

7.21.1. Прибуток підприємств, отриманий від продажу на митній території України таких видів товарів власного виробництва за переліком, встановленим Кабінетом Міністрів України:

устаткування, що працює на нетрадиційних та поновлюваних джерелах енергії;

енергозберігаючого обладнання і матеріалів, виробів, експлуатація яких забезпечує економію та раціональне використання паливно-енергетичних ресурсів;

засобів вимірювання, контролю та управління витратами паливно-енергетичних ресурсів;

устаткування для виробництва альтернативних видів палива.

Суми коштів, вивільнених у зв'язку з наданням податкової пільги, спрямовуються платником податку на збільшення обсягів виробництва. У разі порушення цільового використання коштів платник податку зобов'язаний визначити прибуток, неоподаткований у зв'язку з наданням податкової пільги, та оподаткувати його у поточному періоді, а також сплатити пеню у розмірах та за період, що визначені законодавством України.

7.21.2. Прибуток підприємств, що включені до Державного реєстру підприємств, установ, організацій, які займаються розробкою, впровадженням та використанням енергозберігаючих заходів та енергоефективних проектів, але в сумі не більш як 50 відсотків суми прибутку, що підлягає оподаткуванню.

До Державного реєстру підприємств, установ, організацій, які займаються розробкою, впровадженням та використанням енергозберігаючих заходів та енергоефективних проектів, включаються підприємства, установи, організації, які включені до галузевих програм з енергозбереження та за результатами проведення експертизи органами Державної інспекції з енергозбереження отримали висновок про відповідність енергозберігаючих заходів та енергоефективних проектів, що вже впроваджені або знаходяться на стадії розробки та впровадження, критеріям енергозбереження та включені до галузевих програм енергозбереження.

Ведення Державного реєстру підприємств, установ, організацій, які займаються розробкою, впровадженням та використанням енергозберігаючих заходів та енергоефективних проектів, покладається на Національне агентство України з питань забезпечення ефективного використання енергетичних ресурсів. Порядок включення підприємств до Державного реєстру підприємств, установ, організацій, які займаються розробкою, впровадженням та використанням енергозберігаючих заходів та енергоефективних проектів, затверджується Національним агентством України з питань забезпечення ефективного використання енергетичних ресурсів.

(Статтю 7 доповнено пунктом 7.21 згідно із Законом N 760-V від 16.03.2007 - зміни діють протягом п'яти років з

моменту отримання першого прибутку внаслідок підвищення енергоефективності виробництва)

Стаття 8. Амортизація

8.1. Визначення амортизації

8.1.1. Під терміном "амортизація" основних фондів і нематеріальних активів слід розуміти поступове віднесення витрат на їх придбання, виготовлення або поліпшення, на зменшення скоригованого прибутку платника податку у межах норм амортизаційних відрахувань, установлених цією статтею.

8.1.2. Амортизації підлягають витрати на:

придбання основних фондів та нематеріальних активів для власного виробничого використання, включаючи витрати на придбання племінної худоби та придбання, закладення і вирощування багаторічних насаджень до початку плодоношення;

самостійне виготовлення основних фондів для власних виробничих потреб, включаючи витрати на виплату заробітної плати працівникам, які були зайняті на виготовленні таких основних фондів;

проведення всіх видів ремонту, реконструкції, модернізації та інших видів поліпшення основних фондів;

(Абзац п'ятий підпункту 8.1.2 пункту 8.1 статті 8 виключено на підставі Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

капітальні поліпшення землі, не пов'язані з будівництвом, а саме: іригація, осушення, збагачення та інші подібні капітальні поліпшення землі.

(Абзац підпункту 8.1.2 пункту 8.1 статті 8 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

8.1.3. Не підлягають амортизації та повністю відносяться до складу валових витрат звітного періоду витрати платника податку на:

придбання і відгодівлю продуктивної худоби;

виращування багаторічних плононосних насаджень;

придбання основних фондів або нематеріальних активів з метою їх подальшого продажу іншим особам чи їх використання як комплектуючих (складових частин) інших основних фондів, призначених для подальшого продажу іншим особам;

(Абзац четвертий підпункту 8.1.3 пункту 8.1 статті 8 в редакції Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

утримання основних фондів, що знаходяться на консервації.

(Абзац шостий підпункту 8.1.3 пункту 8.1 статті 8 виключено на підставі Закону N 398-V від 30.11.2006)

8.1.4. Не підлягають амортизації та провадяться за рахунок відповідних джерел фінансування:

витрати бюджетів на будівництво та утримання споруд благоустрою й жилих будинків, придбання і збереження бібліотечних і архівних фондів;

витрати бюджетів на будівництво та утримання автомобільних доріг загального користування;

витрати на придбання та збереження Національного архівного фонду України, а також бібліотечного фонду, що формується та утримується за рахунок бюджетів, бібліотечних і архівних фондів;

витрати на придбання, ремонт, реконструкцію, модернізацію або інші поліпшення невиробничих фондів.

(Абзац п'ятий підпункту 8.1.4 пункту 8.1 статті 8 в редакції Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

Під терміном "невиробничі фонди" слід розуміти капітальні активи, які не використовуються у господарській діяльності платника податку. До таких невиробничих фондів відносяться:

(Абзац шостий підпункту 8.1.4 пункту 8.1 статті 8 в редакції Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

капітальні активи (або їх структурні компоненти), які підпадають під визначення групи 1 основних фондів згідно із підпунктом 8.2.2 цієї статті, включаючи орендовані;

(Абзац сьомий підпункту 8.1.4 пункту 8.1 статті 8 в редакції Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

капітальні активи, які підпадають під визначення груп 2, 3 і 4 основних фондів згідно із підпунктом 8.2.2 цієї статті, які є невід'ємною частиною, розміщені або використовуються для забезпечення діяльності невиробничих фондів, що підпадають під визначення групи 1 основних фондів або вилучені з місця ведення господарської діяльності платника податку та передані у безоплатне користування особам, які не є платниками цього податку.

(Абзац восьмий підпункту 8.1.4 пункту 8.1 статті 8 в редакції Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

Порядок бухгалтерського обліку вартості неvirобничих фондів установлюється Міністерством фінансів України. Такий бухгалтерський облік ведеться окремо від податкового обліку та не впливає на податкові зобов'язання платника податку.

(Абзац дев'ятий підпункту 8.1.4 пункту 8.1 статті 8 в редакції Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

До валових доходів платника податку у разі продажу неvirобничих фондів включаються доходи, отримані (нараховані) від продажу, а до валових витрат - сума витрат, пов'язаних із придбанням (виготовленням) таких неvirобничих фондів (без врахування зносу) та їх поліпшенням.

(Абзац десятий підпункту 8.1.4 пункту 8.1 статті 8 в редакції Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

8.2. Визначення основних фондів та їх груп

8.2.1. Під терміном "основні фонди" слід розуміти матеріальні цінності, що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку протягом періоду, який перевищує 365 календарних днів з дати введення в експлуатацію таких матеріальних цінностей, та вартість яких перевищує 1000 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом.

(Абзац перший підпункту 8.2.1 пункту 8.2 статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002, N 1957-IV від 01.07.2004)

Витрати на придбання будь-яких матеріальних цінностей, вартість яких не перевищує 1000 гривень, що призначені для використання у господарській діяльності платника податку, включаються до складу валових витрат платника податку в загальному порядку та враховуються для цілей застосування пункту 5.9 статті 5 цього Закону.

(Абзац другий підпункту 8.2.1 пункту 8.2 статті 8 в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

8.2.2. Основні фонди підлягають розподілу за такими групами:

група 1 - будівлі, споруди, їх структурні компоненти та передавальні пристрої, в тому числі жилі будинки та їх частини (квартири і місця загального користування), вартість капітального поліпшення землі;

(Абзац другий підпункту 8.2.2 пункту 8.2 статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

група 2 - автомобільний транспорт та вузли (запасні частини) до нього; меблі; побутові електронні, оптичні, електромеханічні прилади та інструменти, інше конторське (офісне) обладнання, устаткування та приладдя до них;

(Абзац третій підпункту 8.2.2 пункту 8.2 статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

група 3 - будь-які інші основні фонди, не включені до груп 1, 2 і 4;

(Абзац четвертий підпункту 8.2.2 пункту 8.2 статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

група 4 - електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення

інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, інші інформаційні системи, комп'ютерні програми, телефони (у тому числі стільникові), мікрофони і рації, вартість яких перевищує вартість малоцінних товарів (предметів).

(Підпункт 8.2.2 пункту 8.2 статті 8 доповнено абзацом згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002, в редакції Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

Термін "комп'ютерна програма" розуміється у значенні, наведеному у законодавстві з питань охорони авторських та суміжних прав.

(Підпункт 8.2.2 пункту 8.2 статті 8 доповнено абзацом згідно із Законом N 2505-IV від 25.03.2005)

8.3. Порядок визначення та нарахування сум амортизаційних відрахувань

8.3.1. Сума амортизаційних відрахувань звітного періоду визначається як сума амортизаційних відрахувань, нарахованих для кожного із календарних кварталів, що входять до такого звітного періоду (далі - розрахункові квартали).

Сума амортизаційних відрахувань кварталу, щодо якого проводяться розрахунки (розрахунковий квартал), визначаються шляхом застосування норм амортизації, визначених пунктом 8.6 цієї статті, до балансової вартості груп основних фондів на початок такого розрахункового кварталу.

Суми амортизаційних відрахувань вилученню до бюджету не підлягають, а також не можуть бути базою для нарахування будь-яких податків, зборів (обов'язкових платежів).

(Підпункт 8.3.1 статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законами N 371-XIV від 29.12.98, N 568-XIV від 06.04.99, в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

8.3.2. Балансова вартість групи основних фондів (окремого об'єкта основних фондів групи 1) на початок розрахункового кварталу визначається за формулою:

$B(a) = B(a-1) + П(a-1) - В(a-1) - А(a-1)$, де:

$B(a)$ - балансова вартість групи (окремого об'єкта основних фондів групи 1) на початок розрахункового кварталу;

$B(a-1)$ - балансова вартість групи (окремого об'єкта основних фондів групи 1) на початок кварталу, що передував розрахунковому;

$П(a-1)$ - сума витрат, понесених на придбання основних фондів, здійснення капітального ремонту, реконструкцій, модернізацій та інших поліпшень основних фондів, що підлягають амортизації, протягом кварталу, що передував розрахунковому;

$В(a-1)$ - сума виведених з експлуатації основних фондів (окремого об'єкта основних фондів групи 1) протягом кварталу, що передував розрахунковому;

$А(a-1)$ - сума амортизаційних відрахувань, нарахованих у кварталі, що передував розрахунковому.

(Підпункт 8.3.2 пункту 8.3 статті 8 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

8.3.3 Платники податку всіх форм власності мають право застосовувати щорічну індексацію балансової вартості груп основних фондів та нематеріальних активів на коефіцієнт індексації, який визначається за формулою:

$K_i = [(a-1) - 10]:100$, де

$l(a-1)$ - індекс інфляції року, за результатами якого провадиться індексація.

(Абзац пункту 8.3.3 пункту 8.3 статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

Якщо значення Кі не перевищує одиниці, індексація не провадиться.

(Абзац п'ятий підпункту 8.3.3 пункту 8.3 статті 8 виключено на підставі Закону N 349-IV від 24.12.2002)

(Абзац шостий підпункту 8.3.3 пункту 8.3 статті 8 виключено на підставі Закону N 349-IV від 24.12.2002)

(Абзац сьомий підпункту 8.3.3 пункту 8.3 статті 8 виключено на підставі Закону N 349-IV від 24.12.2002)

8.3.4. Облік балансової вартості основних фондів, які підпадають під визначення групи 1, ведеться по кожній окремій будівлі, споруді або їх структурному компоненту та в цілому по групі 1 як сума балансових вартостей окремих об'єктів такої групи.

8.3.5. Облік балансової вартості основних фондів, які підпадають під визначення груп 2, 3 і 4, ведеться за сукупною балансовою вартістю відповідної групи основних фондів незалежно від часу введення в експлуатацію таких основних фондів. При цьому окремий облік балансової вартості індивідуальної матеріальної цінності, що входить до складу основних фондів груп 2, 3 або 4, з метою оподаткування не ведеться.

(Підпункт 8.3.5 пункту 8.3 статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

8.3.6. Порядок бухгалтерського обліку балансової вартості груп основних фондів устанавлюється Міністерством фінансів України.

8.3.7. Амортизація окремого об'єкта основних фондів групи 1 провадиться до досягнення балансовою вартістю такого об'єкта ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Залишкова вартість такого об'єкта відноситься до складу валових витрат за результатами відповідного податкового періоду, а вартість такого об'єкта прирівнюється до нуля.

8.3.8. Амортизація основних фондів груп 2, 3 і 4 провадиться до досягнення балансовою вартістю групи нульового значення.

8.3.9. Для амортизації нематеріальних активів застосовується лінійний метод, за яким кожний окремий вид нематеріального активу амортизується рівними частками виходячи з його первісної вартості з урахуванням індексації згідно з підпунктом 8.3.3 цієї статті протягом строку, який визначається платником податку самостійно виходячи із строку корисного використання таких нематеріальних активів або строку діяльності платника податку, але не більше 10 років безперервної експлуатації.

Амортизаційні відрахування провадяться до досягнення залишковою вартістю нематеріального активу нульового значення.

8.4. Порядок збільшення та зменшення балансової вартості груп основних фондів

8.4.1. У разі здійснення витрат на придбання основних фондів балансова вартість відповідної групи збільшується на суму вартості їх придбання, з урахуванням транспортних і страхових платежів, а також інших витрат, понесених у зв'язку з таким придбанням, без урахування сплаченого податку на додану вартість, у разі коли платник податку на прибуток підприємств зареєстрований платником податку на додану вартість.

8.4.2. У разі здійснення витрат на самостійне виготовлення основних фондів платником податку для власних виробничих потреб балансова вартість відповідної групи основних фондів збільшується на суму всіх виробничих витрат, понесених платником податку, що пов'язані з їх виготовленням та введенням в експлуатацію, а також витрат на виготовлення таких основних фондів, що мають інші джерела фінансування, без урахування сплаченого податку на додану вартість, у разі коли платник податку на прибуток підприємств зареєстрований платником податку на додану вартість.

8.4.3. У разі виведення з експлуатації окремих об'єктів основних фондів групи 1 у зв'язку з їх

продажем балансова вартість групи 1 зменшується на суму балансової вартості такого об'єкта.

Сума перевищення виручки від продажу над балансовою вартістю окремих об'єктів основних фондів групи 1 та нематеріальних активів включається до валових доходів платника податку, а сума перевищення балансової вартості над виручкою від такого продажу включається до валових витрат платника податку.

(Підпункт 8.4.3 пункту 8.4 статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

8.4.4. У разі виведення з експлуатації основних фондів груп 2, 3 і 4 у зв'язку з їх продажем балансова вартість групи зменшується на суму вартості продажу таких основних фондів (вартості продукції, робіт, послуг, отриманих платником податку в межах бартерних (товарообмінних) операцій). Якщо сума вартості основних фондів дорівнює або перевищує балансову вартість відповідної групи, її балансова вартість прирівнюється до нуля, а сума перевищення включається до валового доходу платника податку відповідного періоду.

(Підпункт 8.4.4 пункту 8.4 статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

8.4.5. У разі виведення з експлуатації окремого об'єкта основних фондів групи 1 або передачі його до складу невиробничих фондів за рішенням платника податку балансова вартість такого об'єкта для цілей амортизації прирівнюється до нуля. При цьому амортизаційні відрахування не нараховуються.

У цьому ж порядку відбувається виведення основних фондів з експлуатації внаслідок їх відчуження за рішенням суду.

Зворотне введення таких об'єктів до складу основних фондів здійснюється у порядку, встановленому у підпункті 8.4.2 цієї статті.

(Підпункт 8.4.5 пункту 8.4 статті 8 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

8.4.6. У разі виведення з експлуатації окремих фондів груп 2, 3 і 4 з будь-яких причин (крім їх продажу) балансова вартість таких груп не змінюється.

Зворотне введення таких основних фондів в експлуатацію після проведення їх ремонту, реконструкції та модернізації збільшує баланс групи тільки на суму витрат, пов'язаних з цими роботами.

(Підпункт 8.4.6 пункту 8.4 статті 8 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

8.4.7. Якщо на початок звітної квартили групи 2, 3 і 4 основних фондів не містять матеріальних цінностей, балансова вартість такої групи відноситься до валових витрат платника податку такого звітної періоду. Норми цього підпункту не застосовуються при визначенні платником податку амортизаційних відрахувань на суму поліпшень основних фондів, одержаних в оперативний лізинг (оренду).

(Підпункт 8.4.7 пункту 8.4 статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

8.4.8. У разі ліквідації основних фондів за рішенням платника податку або якщо з незалежних від платника податку обставин основні фонди (їх частина) зруйновані, викрадені чи підлягають ліквідації або платник податку змушений відмовитися від використання таких основних фондів з обставин загрози чи неминучості їх заміни, зруйнування або ліквідації, платник податку в звітному періоді, в якому виникають такі обставини:

а) збільшує валові витрати на суму балансової вартості окремого об'єкта основних фондів групи 1, при цьому вартість такого об'єкта прирівнюється до нуля;

б) не змінює балансову вартість груп 2, 3 і 4 стосовно основних фондів цих груп.

(Підпункт 8.4.8 пункту 8.4 статті 8 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

8.4.9. У разі коли страхова організація або інша юридична чи фізична особа, визнана винною у заподіяній шкоді, компенсує платнику податку втрати, пов'язані з виникненням обставин, визначених у підпункті 8.4.8 цього пункту, платник податку в податковий період, на який припадає така компенсація:

а) збільшує валовий дохід на суму компенсації за основні фонди групи 1 (окремий об'єкт основних фондів групи 1);

б) зменшує балансову вартість відповідної групи основних фондів на суму компенсації за основні фонди груп 2, 3 і 4.

(Підпункт 8.4.9 пункту 8.4 статті 8 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

8.4.10. У разі ліквідації окремого об'єкта основного фонду групи 1 за рішенням платника податку та наявності відповідних документів про його знищення, розібрання або перетворення іншими способами, внаслідок чого такий об'єкт не може використовуватися у майбутньому за первісним призначенням, балансова вартість такого окремого об'єкта основних фондів групи 1 включається до складу валових витрат.

(Підпункт 8.4.10 пункту 8.4 статті 8 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

8.4.11. Для цілей цього пункту:

до продажу основних фондів та нематеріальних активів прирівнюються операції з внесення таких основних фондів та нематеріальних активів до статутного фонду іншої особи;

до придбання основних фондів та нематеріальних активів прирівнюються операції з включення таких основних фондів та нематеріальних активів до складу статутного фонду такої іншої особи, із подальшим включенням основних фондів до відповідних груп.

(Пункт 8.4 статті 8 доповнено підпунктом 8.4.11 згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

8.5. Порядок обліку основних фондів, наданих в лізинг (оренду)

8.5.1. Балансова вартість відповідної групи основних фондів не зменшується на вартість основних фондів, які надаються платником податку в оперативний лізинг (оренду).

8.5.2. Балансова вартість відповідної групи основних фондів зменшується на вартість основних фондів, які надаються платником податку у фінансовий лізинг (оренду) у порядку, передбаченому для продажу основних фондів. При цьому лізингоотримувач (орендар) збільшує балансову вартість відповідної групи основних фондів у порядку, передбаченому для придбання основних фондів.

(Підпункт 8.5.2 пункту 8.5 статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

8.6. Норми амортизації

8.6.1. Норми амортизації встановлюються у відсотках до балансової вартості кожної з груп основних фондів на початок звітного (податкового) періоду в такому розмірі (в розрахунку на податковий квартал):

група 1 - 2 відсотки;

група 2 - 10 відсотків;

група 3 - 6 відсотків;

група 4 - 15 відсотків.

Платник податку може прийняти рішення про застосування інших норм амортизації, що не перевищують норм, визначених цим підпунктом.

Зазначене рішення:

приймається платником податку до початку звітного податкового року та не може бути змінене протягом такого року;

доводиться до відома податкового органу разом із поданням декларації за перший квартал такого звітного податкового року.

Для платників податку, визнаних монополістами згідно із законом, сума амортизаційних відрахувань не є обов'язковою складовою тарифів, інших видів цін на їх послуги.

(Підпункт 8.6.1 пункту 8.6 статті 8 в редакції Законів N 639/97-ВР від 18.11.97, N 349-IV від 24.12.2002)

(Підпункт 8.6.2 пункту 8.6 статті 8 виключено на підставі Закону N 349-IV від 24.12.2002)

8.6.3. Тимчасово, до 1 січня 2009 року, установити для суб'єктів космічної діяльності щорічну 20-відсоткову норму прискореної амортизації основних фондів групи 3.

При цьому амортизація основних фондів групи 3 провадиться до досягнення балансовою вартістю групи нульового значення.

(Статтю 8 доповнено підпунктом 8.6.3 згідно із Законом N 1559-III від 16.03.2000)

8.6.4. Установити для технологічних парків, їх учасників та спільних підприємств при виконанні зареєстрованих у встановленому Законом України "Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків" порядку проектів технологічних парків щорічну 20-відсоткову норму прискореної амортизації основних фондів груп 3 і 4.

При цьому амортизація основних фондів групи 3 проводиться до досягнення балансовою вартістю групи нульового значення.

(Пункт 8.6 статті 8 доповнено підпунктом 8.6.4 згідно із Законом N 3333-IV від 12.01.2006)

8.7. Поточний і капітальний ремонт, реконструкція, модернізація, технічне переозброєння та інші види поліпшення основних фондів

8.7.1. Платники податку мають право протягом звітного періоду віднести до валових витрат будь-які витрати, пов'язані з поліпшенням основних фондів, що підлягають амортизації, у тому числі витрати на поліпшення орендованих основних фондів, у сумі, що не перевищує 10 відсотків сукупної балансової вартості всіх груп основних фондів станом на початок такого звітного періоду.

(Абзац перший підпункту 8.7.1 пункту 8.7 статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

Витрати, що перевищують зазначену суму, розподіляються пропорційно сумі фактично понесених платником податку витрат на поліпшення основних фондів груп 2, 3, 4 чи окремих об'єктів основних фондів групи 1 та збільшують балансову вартість основних фондів відповідних груп чи окремих об'єктів основних фондів групи 1 станом на початок розрахункового кварталу.

(Абзац другий підпункту 8.7.1 пункту 8.7 статті 8 в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

Виведення з експлуатації основних фондів будь-якої групи здійснюється на підставі наказу керівника платника податку або у разі їх примусового відчуження чи конфіскації згідно із законом.

Проведення будь-яких робіт, пов'язаних з поліпшенням основних фондів, без наявності вказаних вище документів не є свідченням про виведення таких основних фондів із експлуатації.

(Підпункт 8.7.1 пункту 8.7 статті 8 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

8.8. Амортизація витрат на поліпшення основних фондів, одержаних в оперативний лізинг (оренду)

8.8.1. У разі коли договір оперативного лізингу (оренди) зобов'язує або дозволяє орендарю

здійснювати поліпшення об'єкта оперативного лізингу (оренди), частина вартості таких поліпшень у складі витрат, що перевищують суму на поліпшення основних фондів, визначену згідно з підпунктом 8.7.1 пункту 8.7 цієї статті, включається таким орендарем до балансової вартості:

відповідної групи основних фондів у разі, якщо на балансі орендаря обліковується група основних фондів, до якої відноситься такий об'єкт лізингу (оренди);

створеної таким орендарем відповідної групи основних фондів у разі, якщо на балансі орендаря не обліковується група основних фондів, до якої відноситься такий об'єкт лізингу (оренди).

При цьому орендарем не враховується балансова вартість об'єкта оперативного лізингу (оренди), за якою він обліковується на балансі орендодавця.

(Підпункт 8.8.1 пункту 8.8 статті 8 в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

(Статтю 8 доповнено пунктом 8.8 згідно із Законом N 639/97-ВР

від 18.11.97)

8.8.2. У разі повернення орендарем об'єкта оперативного лізингу (оренди) орендодавцю внаслідок закінчення дії лізингового (орендного) договору, а також у разі знищення, викрадення або зруйнування об'єкта оперативного лізингу (оренди) такий орендар користується правилами, визначеними підпунктом 8.4.8 пункту 8.4 цієї статті для заміни основних фондів. При цьому орендодавець не змінює балансову вартість основних фондів або валові доходи (валові витрати) на суму витрат, понесених орендарем на поліпшення такого об'єкта.

(Пункт 8.8 статті 8 доповнено підпунктом 8.8.2 згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

8.9. Облік операцій із землею та її капітальними поліпшеннями

8.9.1. Платник податку веде окремий облік операцій з продажу або купівлі землі як окремого об'єкта власності. Витрати, пов'язані з таким придбанням, не підлягають включенню до валових витрат звітного податкового періоду або до групи основних фондів з метою амортизації. Якщо у майбутньому такий окремий об'єкт власності продається, платник податку включає до складу валових доходів позитивну різницю між сумою доходу, отриманого внаслідок такого продажу, та сумою витрат, пов'язаних із купівлею такого окремого об'єкта власності, збільшених на коефіцієнт індексації, визначений у підпункті 8.3.3 пункту 8.3 цієї статті.

У разі коли витрати (з урахуванням індексації), понесені у зв'язку з придбанням такого об'єкта власності, перевищують доходи, отримані внаслідок його продажу, збиток від такої операції не включається до складу валових витрат та покривається за рахунок власних джерел платника податку.

8.9.2. При продажу землі, отриманої у власність у процесі приватизації, платник податку включає до складу валових доходів позитивну різницю між сумою доходу, отриманого внаслідок такого продажу, та сумою оціночної вартості такої землі, визначеної згідно зі встановленою методикою вартісної оцінки земель з урахуванням коефіцієнтів її функціонального використання на момент такого продажу.

8.9.3. У разі коли об'єкт нерухомого майна (нерухомість) придбавається платником податку разом із землею, яка знаходиться під таким об'єктом чи є передумовою для забезпечення функціонального використання такого об'єкта нерухомості відповідно до норм, визначених законодавством, амортизації підлягає сукупна вартість такого основного фонду та такої землі за нормами, визначеними цією статтею для основних фондів групи 1.

При цьому норми підпунктів 8.9.1-8.9.2 та 8.9.4 цього пункту не застосовуються.

8.9.4. Якщо земля як окремий об'єкт власності продається або відчужується іншим чином, то балансова вартість окремого об'єкта основних фондів групи 1, в якому відображалася вартість капітальних поліпшень якості такої землі, відноситься до валових витрат такого платника податку за наслідками податкового періоду, на який припадає такий продаж.

(Статтю 8 доповнено пунктом 8.9 згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

(Стаття 8 із змінами, внесеними згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

Стаття 9. Амортизація витрат, пов'язаних з видобутком корисних копалин

9.1. Будь-які витрати на розвідку (дорозвідку), облаштування та розробку будь-яких запасів (родовищ) корисних копалин (за винятком витрат, передбачених у підпункті 5.2.16 пункту 5.2 статті 5 цього Закону), включаються до окремої групи витрат платника податку, на балансі якого перебувають такі запаси (родовища), та підлягають амортизації.

(Пункт 9.1 статті 9 в редакції Закону N 2712-III від 20.09.2001 - набуває чинності з 01.01.2002 року)

9.2. Перелік витрат, що включаються до окремої групи витрат платника податку, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

(Пункт 9.2 статті 9 в редакції Закону N 2712-III від 20.09.2001 - набуває чинності з 01.01.2002 року)

9.3. Облік балансової вартості витрат, пов'язаних з видобутком корисних копалин, ведеться по кожному окремому родовищу (кар'єру, шахті, свердловині). Порядок такого обліку встановлюється Міністерством фінансів України.

9.4. Сума амортизаційних відрахувань звітного періоду на витрати, пов'язані з видобутком корисних копалин (за винятком свердловин, що використовуються для розробки нафтових та газових родовищ), розраховується за формулою:

(Абзац перший пункту 9.4 статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2712-III від 20.09.2001 - набуває чинності з 01.01.2002 року)

$C(a) = B(a) \times O(a) : O(z)$, де

$C(a)$ - сума амортизаційних відрахувань за звітний період;

$B(a)$ - балансова вартість групи на початок звітного періоду, яка дорівнює балансовій вартості групи на початок періоду, що передує звітному, збільшеній на суму витрат на розвідку (дорозвідку) та облаштування запасів (родовищ) корисних копалин, понесених протягом попереднього періоду;

$O(a)$ - обсяг (у натуральних величинах) корисних копалин, фактично видобутих протягом звітного періоду;

$O(z)$ - загальний розрахунковий обсяг (у натуральних величинах) видобутку корисних копалин на відповідному родовищі, який визначається за методикою, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

(Абзац шостий пункту 9.4 статті 9 в редакції Закону N 2712-III від 20.09.2001 - набуває чинності з 01.01.2002 року)

Платники податку всіх форм власності мають право застосувати щорічну індексацію балансової вартості витрат, пов'язаних з видобутком корисних копалин, на коефіцієнт індексації, який нараховується за формулою:

$K_i = [I(a-1) - 10] : 100$, де

$I(a-1)$ - індекс інфляції, за результатами якої провадиться індексація.

(Абзац восьмий пункту 9.4 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

Якщо значення K_i не перевищує одиниці, індексація не провадиться.

У разі коли платник податку застосував коефіцієнт індексації, такий платник податку зобов'язаний визнати капітальний доход у сумі, що дорівнює різниці між балансовою вартістю витрат, пов'язаних з видобутком корисних копалин, яка визначена на початок звітного року із застосуванням

коефіцієнта індексації, і балансовою вартістю таких витрат до такої індексації.

Зазначений капітальний дохід відноситься до складу валових доходів платника податку кожного звітного періоду звітного року в сумі, яка визначається як добуток суми капітального доходу на коефіцієнт, що дорівнює $O(ar):O(z):4$, де

$O(ar)$ - обсяг (у натуральних величинах) корисних копалин, фактично видобутих протягом року, що передував звітному;

$O(z)$ - загальний розрахунковий обсяг (у натуральних величинах) видобутку корисних копалин на відповідному родовищі.

(Пункт 9.4 статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

9.5. Норми амортизації для свердловин, що використовуються для розробки нафтових та газових родовищ, встановлюються у відсотках до їх первісної вартості у такому розмірі (в розрахунку на рік):

- 1-й рік експлуатації - 10 відсотків;
- 2-й рік експлуатації - 18 відсотків;
- 3-й рік експлуатації - 14 відсотків;
- 4-й рік експлуатації - 12 відсотків;
- 5-й рік експлуатації - 9 відсотків;
- 6-й рік експлуатації - 7 відсотків;
- 7-й рік експлуатації - 7 відсотків;
- 8-й рік експлуатації - 7 відсотків;
- 9-й рік експлуатації - 7 відсотків;
- 10-й рік експлуатації - 6 відсотків;
- 11-й рік експлуатації - 3 відсотки.

Платники податку мають право протягом звітного року віднести до валових витрат будь-які витрати, пов'язані із проведенням ремонту, реконструкції, модернізації та іншим поліпшенням свердловин, що використовуються для розробки нафтових та газових родовищ, у сумі, що не перевищує 10 відсотків первісної вартості окремої свердловини.

Витрати, що перевищують зазначену суму, включаються до складу відповідної групи основних фондів.

(Абзац чотирнадцятий пункту 9.5 статті 9 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

Індексація балансової вартості свердловин, що використовуються для розробки нафтових та газових родовищ, не провадиться.

(Пункт 9.5 статті 9 в редакції Закону N 2712-III від 20.09.2001 - набуває чинності з 01.01.2002 року)

9.6. У разі коли діяльність, пов'язана з розвідкою (дорозвідкою) запасів (родовищ) корисних копалин, не привела до їх відкриття або платником податку було прийнято рішення щодо недоцільності проведення подальшої розвідки чи розробки таких запасів (родовищ) у зв'язку з їх економічною недоцільністю, дозволяється віднесення витрат з такої розвідки (дорозвідки) чи розробки до складу валових витрат виробництва (обігу) поточного податкового періоду такого платника податку. При цьому балансова вартість такої групи витрат, пов'язана з видобутком корисних копалин, прирівнюється до нуля.

Стаття 10. Ставка податку

10.1. Прибуток платників податку, включаючи підприємства, засновані на власності окремої фізичної особи, оподатковується за ставкою 25 відсотків до об'єкта оподаткування.

(Пункт 10.1 статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002 - зміни набувають чинності з

01.01.2004 року)

(Абзац пункту 10.1. статті 10 втратив чинність на підставі Закону N 934-XIV від 14.07.99, у зв'язку із закінченням строку його дії)

10.2. Оподаткування доходів від грального бізнесу

(Підпункт 10.2.1 пункту 10.2 статті 10 виключено на підставі Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

(Підпункт 10.2.2 пункту 10.2 статті 10 виключено на підставі Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

(Підпункт 10.2.3 пункту 10.2 статті 10 виключено на підставі Закону N 1160-XIV від 19.10.99)

10.2.3. Не підлягають оподаткуванню виграші у державні грошові лотереї. Під державними грошовими лотереями слід розуміти лотереї, які передбачають наявність призового фонду у розмірах не менш як 50 відсотків суми отриманих доходів, а також відрахувань до Державного бюджету України в розмірі не менш як ставка податку, встановлена пунктом 10.1 цієї статті, яка застосовується до доходів, що залишаються у розпорядженні після відрахувань до призового фонду.

(Частина перша підпункту 10.2.3 пункту 10.2 статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законами N 1969-III від 21.09.2000, N 1957-IV від 01.07.2004)

Міністерство фінансів України встановлює вимоги щодо порядку фінансового контролю за діяльністю з випуску та проведення лотерей, а також встановлює вимоги до статутного капіталу операторів, що не можуть бути меншими за ті, що висуваються Національним банком України до банків, які здійснюють діяльність на всій території України. Податок на прибуток, передбачений у пункті 10.1 цієї статті, не справляється із суми перевищення доходів над витратами, пов'язаними з випуском та проведенням державних лотерей.

(Частина друга підпункту 10.2.3 пункту 10.2 статті 10 в редакції Законів N 1969-III від 21.09.2000, N 349-IV від 24.12.2002)

(Пункт 10.2 статті 10 в редакції Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

Стаття 11. Правила ведення податкового обліку

11.1. Для цілей цього Закону використовуються такі податкові періоди: календарні квартал, півріччя, три квартали, рік.

Податковий період починається з першого календарного дня податкового періоду і закінчується останнім календарним днем податкового періоду, крім виробників сільськогосподарської продукції, визначених статтею 14 цього Закону, для яких річний податковий період починається з 1 липня поточного звітного (бюджетного) року.

(Абзац другий пункту 11.1 статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

У разі коли особа береться на облік податковим органом як платник цього податку всередині податкового періоду, то перший звітний податковий період розпочинається з дати, на яку припадає початок такого обліку, та закінчується останнім календарним днем наступного податкового періоду.

Якщо платник податку ліквідується (у тому числі до закінчення першого звітного податкового періоду), останнім податковим вважається період (що закінчується днем такої ліквідації), на який припадає дата такої ліквідації.

(Пункт 11.1 статті 11 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

11.2. Дата збільшення валових витрат

11.2.1. Датою збільшення валових витрат виробництва (обігу) вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

або дата списання коштів з банківських рахунків платника податку на оплату товарів (робіт, послуг), а в разі їх придбання за готівку - день їх видачі з каси платника податку;

або дата оприбуткування платником податку товарів, а для робіт (послуг) - дата фактичного отримання платником податку результатів робіт (послуг).

11.2.2. У разі коли платник податку придбаває товари (роботи, послуги) з використанням кредитних, дебетових карток або комерційних чеків, датою збільшення валових витрат вважається дата оформлення відповідного рахунку (товарного чека).

11.2.3. Датою збільшення валових витрат платника податку при здійсненні ним операцій з особами, які є:

а) нерезидентами;

б) резидентами, які сплачують цей податок за ставкою нижчою, ніж зазначена у статті 10 цього Закону (крім платників податку, зазначених у пункті 7.2 статті 7 цього Закону), або сплачують цей податок у складі єдиного чи фіксованого податку чи є звільненими від сплати цього податку або не є його суб'єктами згідно із законодавством, -

є дата оприбуткування платником податку товарів (а при їх імпорті - також робіт (послуг), супутніх чи допоміжних такому імпорту товарів), а для робіт (послуг), - дата їх фактичного отримання від таких осіб, незалежно від наявності їх оплати (у тому числі часткової або авансової).

Будь-яка особа, визначена абзацом "б" цього підпункту, зобов'язана при укладенні договору з платником податку за його вимогою зазначати у такому договорі про те, що така особа має статус платника цього податку на загальних умовах, передбачених цим Законом. Якщо така особа не зазначає у такому договорі про такий статус або якщо товари (послуги) надаються без укладення письмових договорів, то з метою визначення дати збільшення валових витрат покупця вважається, що такі товари (послуги) були надані особами, звільненими від оподаткування цим податком. Якщо особа, яка не має статусу платника цього податку на загальних умовах, передбачених цим Законом, зазначає у договорі, що вона є таким платником податку, то вважається, що така особа умисно ухиляється від оподаткування у розмірі отриманого нею авансу (попереднього платежу). При цьому платник податку - покупець товарів (послуг) не несе відповідальності за збільшення валових витрат, здійснених за датою попередньої оплати (авансування) вартості товарів (послуг) на підставі недостовірної інформації про статус платника податку, зазначеної у договорі.

(Підпункт 11.2.3 пункту 11.2 статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97, в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

11.2.4. Валові витрати підприємств суднобудівної промисловості, понесені ними у зв'язку з виконанням контрактів на виготовлення (побудову) морських, річкових суден, включають до складу валових витрат у податковому періоді, на який припадає дата збільшення валових доходів, передбачена підпунктом 11.3.7 пункту 11.3 статті 11 цього Закону.

(Пункт 11.2 статті 11 доповнено підпунктом 11.2.4 згідно із Законом N 2505-IV від 25.03.2005)

11.3. Дата збільшення валового доходу

11.3.1. Датою збільшення валового доходу вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

або дата зарахування коштів від покупця (замовника) на банківський рахунок платника податку в оплату товарів (робіт, послуг), що підлягають продажу, у разі продажу товарів (робіт, послуг) за готівку - дата її оприбуткування в касі платника податку, а за відсутності такої - дата інкасації готівки у банківській установі, що обслуговує платника податку;

або дата відвантаження товарів, а для робіт (послуг) - дата фактичного надання результатів робіт (послуг) платником податку.

(Підпункт 11.3.1 пункту 11.3 статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

11.3.2. У разі здійснення торгівлі продукцією (валютними цінностями) або роботами (послугами) з використанням торговельних автоматів або іншого подібного обладнання, що не передбачає наявності касового апарата, контрольованого уповноваженою на це фізичною особою, датою збільшення валового доходу вважається дата вилучення з таких торговельних апаратів або подібного обладнання грошової виручки.

Правила інкасації зазначеної виручки встановлюються Національним банком України.

У разі коли торгівля продукцією (роботами, послугами) через торговельні автомати здійснюється з використанням жетонів, карток або інших замінників гривні, датою збільшення валового доходу вважається дата продажу таких жетонів, карток або інших замінників гривні.

(Підпункт 11.3.2 пункту 11.3 статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

11.3.3. У разі коли торгівля продукцією (роботами, послугами) здійснюється з використанням кредитних або дебетових карток, дорожніх, комерційних, персональних або інших чеків, датою збільшення валового доходу вважається дата оформлення відповідного рахунку (товарного чека).

(Пункт 11.3.4 пункту 11.3 статті 11 виключено на підставі Закону N 349-IV від 24.12.2002)

11.3.5. Датою збільшення валового доходу в разі продажу товарів (робіт, послуг) з оплатою за рахунок бюджетних коштів є дата надходження таких коштів на поточний рахунок платника податку або дата отримання відповідної компенсації у будь-якому іншому вигляді, включаючи зменшення заборгованості такого платника податку за його зобов'язаннями перед таким бюджетом.

(Підпункт 11.3.5 пункту 11.3 статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законами N 639/97-ВР від 18.11.97, N 2921-III від 10.01.2002)

11.3.6. Датою збільшення валових доходів кредитора від здійснення кредитно-депозитних операцій є дата нарахування процентів (комісійних) у строки, визначені кредитним (депозитним) договором.

Датою збільшення валових доходів власника іпотечного сертифіката участі за операціями з таким іпотечним сертифікатом є дата нарахування протягом відповідного звітного періоду доходу за консолідованим іпотечним боргом (зменшеного на суму винагороди за управління та обслуговування іпотечних активів).

Якщо позичальник (дебітор) затримує сплату процентів чи комісій, то кредитор урегулює таку заборгованість згідно із пунктом 12.1 статті 12 цього Закону.

При цьому метод нарахувань для визначення податкових зобов'язань кредитора за таким кредитом (депозитом) не застосовується до повного погашення дебітором заборгованості або списання боргу чи його частини на збитки кредитора у порядку, встановленому цим Законом.

(Підпункт 11.3.6 пункту 11.3 статті 11 в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

11.3.7. Суми авансових платежів та попередньої оплати отримані підприємствами суднобудівної промисловості від замовників морських, річкових суден включаються до складу валових доходів таких підприємств за датою підписання акта про передачу морських, річкових суден замовнику, за умови цільового використання вказаних коштів у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

*(Пункт 11.3 статті 11 доповнено підпунктом 11.3.7 згідно із
Законом N 2505-IV від 25.03.2005)*

Стаття 12. Безнадійна заборгованість

12.1. Порядок врегулювання сумнівної, безнадійної заборгованості

12.1.1. Платник податку - продавець товарів (робіт, послуг) має право збільшити суму валових витрат звітного періоду на вартість відвантажених товарів (виконаних робіт, наданих послуг) у поточному або попередніх звітному податкових періодах у разі коли покупець таких товарів (робіт, послуг) затримує без погодження з таким платником податку оплату їх вартості (надання інших видів компенсацій їх вартості). Таке право на збільшення суми валових витрат виникає, якщо протягом такого звітного періоду відбувається будь-яка з таких подій:

а) платник податку звертається до суду з позовом (заявою) про стягнення заборгованості з такого покупця або про порушення справи про його банкрутство чи стягнення заставленого ним майна;

б) зазначена затримка в оплаті (наданні інших видів компенсацій) перевищує 90 календарних днів та платник податку - продавець отримує від покупця згоду про визнання раніше надісланої йому претензії в порядку досудового врегулювання спору або не отримує відповіді на таку претензію протягом строків, визначених законодавством;

в) за поданням продавця нотаріус вчиняє виконавчий напис про стягнення заборгованості з покупця або стягнення заставленого майна (крім податкового боргу).

(Підпункт 12.1.1 пункту 12.1 статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97, в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

12.1.2. Платник податку - продавець зобов'язаний збільшити валовий дохід відповідного податкового періоду на суму заборгованості (її частини), попередньо віднесеної ним до складу валових витрат згідно з підпунктом 12.1.1 цього пункту або відшкодованої за рахунок страхового резерву згідно із пунктом 12.3 цієї статті, у разі коли протягом такого податкового періоду відбувається будь-яка з таких подій:

а) суд не задовольняє позов (заяву) продавця або задовольняє його частково чи не приймає позов (заяву) до провадження (розгляду) або задовольняє позов (заяву) покупця про визнання недійсними вимог щодо погашення цієї заборгованості або її частини;

б) сторони договору у досудовому порядку досягають згоди щодо продовження строків погашення заборгованості чи списання всієї суми заборгованості або її частини (крім випадків укладення мирової угоди в межах процедур відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом, визначених законом);

в) продавець, який не отримав відповіді на претензію протягом строків, визначених законодавством, або отримав від покупця відповідь про визнання наданої претензії, але не отримує оплати (інших видів компенсацій у рахунок погашення заборгованості) протягом визначених у такій претензії строків, та при цьому протягом наступних 90 днів не звертається до суду (господарського суду) із заявою про стягнення заборгованості або про порушення справи про його банкрутство чи стягнення заставленого ним майна.

На суму додаткового податкового зобов'язання, розрахованого внаслідок такого збільшення, нараховується пеня у розмірах, визначених законом для несвоєчасного погашення податкового зобов'язання. Зазначена пеня розраховується за строк з першого дня податкового періоду, наступного за періодом, протягом якого відбулося збільшення валових витрат згідно з підпунктом 12.1.1 цього

пункту, до останнього дня податкового періоду, на який припадає збільшення валового доходу, та сплачується незалежно від значення податкового зобов'язання платника податку за відповідний звітний період. Пеня не нараховується на заборгованість (її частину), списану або розстрочену внаслідок укладення мирової угоди відповідно до законодавства з питань банкрутства, починаючи з дати укладення такої мирової угоди.

(Установити, що в 2005 році пеня, передбачена абзацом п'ятим підпункту 12.1.2 пункту 12.1 статті 12 стягується із розрахунку 3-кратного розміру річної облікової ставки Національного банку України, діючої на день виникнення додаткового податкового зобов'язання згідно із Законами N 2285-IV від 23.12.2004, N 2505-IV від 25.03.2005)

(Установити, що у 2006 році пеня, передбачена абзацом п'ятим підпункту 12.1.2 пункту 12.1 статті 12 стягується із розрахунку 3-кратного розміру річної облікової ставки Національного банку України, діючої на день виникнення додаткового податкового зобов'язання згідно із Законом N 3235-IV від 20.12.2005)

Якщо у майбутньому (з урахуванням строку позовної давності) такий продавець звертається до суду, то він має право збільшити валові витрати на суму оскаржуваної заборгованості.

(Підпункт 12.1.2 пункту 12.1 статті 12 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

12.1.3. У разі коли платник податку оскаржує рішення суду у порядку, встановленому законом, збільшення валового доходу, передбачене підпунктом 12.1.2 цієї статті, не відбувається до моменту прийняття остаточного рішення відповідним судовим органом.

12.1.4. Повідомлення про збільшення валових витрат або валового доходу, з посиланням на відповідні положення підпунктів 12.1.1 та 12.1.2 цього пункту, платник податку - продавець надає податковому органу разом з декларацією за звітний період та іншими первинними документами, які підтверджують наявність дебіторсько-кредиторської заборгованості.

(Підпункт 12.1.4 пункту 12.1 статті 12 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002, із змінами, внесеними згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

12.1.5. Платник податку - покупець зобов'язаний збільшити валові доходи на суму непогашеної заборгованості (її частини), визнаної у порядку досудового врегулювання спорів або судом чи за виконавчим написом нотаріуса, у податковому періоді, на який припадає перша з подій:

а) або 90-й календарний день від дня граничного строку погашення такої заборгованості (її частини), передбаченого договором або визнаною претензією;

б) або 30-й календарний день від дня прийняття рішення судом про визнання (стягнення) такої заборгованості (її частини) або вчинення нотаріусом виконавчого напису.

Строки, визначені абзацом "а" цього підпункту, поширюються також на випадки, коли покупець не надав відповідь на претензію, надіслану продавцем, у строки, визначені господарсько-процесуальним законодавством.

Строки, визначені абзацом "б" цього підпункту, застосовуються незалежно від того, чи розпочав державний виконавець або особа, прирівняна до нього згідно із законом, заходи із примусового стягнення боргу чи ні.

Зазначене у цьому підпункті збільшення валового доходу покупця не здійснюється стосовно заборгованості (її частини), яка погашається таким покупцем до настання строків, визначених абзацами "а" або "б" цього підпункту.

Якщо у наступних податкових періодах покупець погашає суму визнаної заборгованості або її

частину (самостійно або за процедурою примусового стягнення), такий покупець збільшує валові витрати на суму такої заборгованості (її частини) за наслідками податкового періоду, на який припадає таке погашення.

Заборгованість, попередньо віднесена до складу валових витрат згідно з підпунктом 12.1.1 цього пункту, або відшкодована за рахунок страхового резерву згідно з пунктом 12.3 цієї статті, яка визнається безнадійною внаслідок недостатності активів покупця, визнаного банкрутом у встановленому порядку, або внаслідок її списання згідно з умовами мирової угоди, укладеної відповідно до законодавства з питань банкрутства, не змінює податкові зобов'язання як покупця, так і продавця у зв'язку із таким визнанням.

*(Пункт 12.1 статті 12 доповнено підпунктом 12.1.5 згідно із
Законом N 639/97-ВР від 18.11.97, в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)*

12.2. Особливості покриття безнадійної заборгованості банками та небанківськими фінансовими установами

12.2.1. Будь-який банк, а також будь-яка небанківська фінансова установа, створена згідно з нормами відповідних законів, крім страхових компаній та недержавних пенсійних фондів (далі - фінансові установи), зобов'язані створювати страховий резерв для відшкодування можливих втрат по основному боргу (без процентів та комісій) за всіма видами кредитів (у тому числі консолідованим іпотечним боргом), а також гарантій, порук, придбаних цінних паперів (у тому числі іпотечних сертифікатів з фіксованою дохідністю), інших активних банківських операцій, які відносяться до їх господарської діяльності згідно із законодавством.

*(Підпункт 12.2.1 пункту 12.2 статті 12 із змінами, внесеними
згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002, в редакції
Закону N 1957-IV від 01.07.2004)*

12.2.2. З урахуванням положень підпункту 12.2.3 цієї статті створення страхового резерву здійснюється фінансовою установою самостійно у розмірі, достатньому для повного покриття ризиків неповернення основного боргу за кредитами, гарантіями, поруками, придбаними цінними паперами, іншими видами заборгованості, визнаними нестандартними за методикою, яка встановлюється для банків Національним банком України, а для небанківських фінансових установ - спеціально уповноваженим органом виконавчої влади у сфері регулювання ринків фінансових послуг, а також за кредитами, гарантіями, поруками, придбаними цінними паперами, іншими видами заборгованості, визнаними безнадійними згідно з нормами цього Закону.

(Підпункт 12.2.2 пункту 12.2 статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

12.2.3. Розмір страхового резерву, що створюється за рахунок збільшення валових витрат фінансової установи, не може перевищувати:

для комерційних банків - 10 відсотків від суми боргових вимог, а саме сукупної заборгованості за кредитами, гарантіями та поруками, фактично наданими (виставленими на користь) дебіторам на останній робочий день звітного податкового періоду;

для небанківських фінансових установ - розміру, що встановлюється відповідними законами про відповідну небанківську фінансову установу, але не більше 15 відсотків від суми боргових вимог, а саме сукупних зобов'язань дебіторів такої небанківської фінансової установи на останній робочий день звітного податкового періоду.

До суми зазначеної заборгованості не включаються зобов'язання дебіторів, які виникають при здійсненні операцій, що не включаються до основної діяльності фінансових установ.

Під терміном "основна діяльність" слід розуміти операції, визначені статтею 47 Закону України "Про банки і банківську діяльність", а також відповідними статтями законів про небанківські фінансові установи.

*(Абзац п'ятий підпункту 12.2.3 пункту 12.2 статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом N 349-IV від
24.12.2002)*

*(Підпункт 12.2.3 пункту 12.2 статті 12 із змінами, внесеними
згідно із Законом N 2505-IV від 25.03.2005)*

12.2.4. У разі коли за наслідками звітного податкового періоду відбувається зменшення сукупного розміру нестандартних або безнадійних кредитів (інших видів заборгованості) у зв'язку з їх переведенням до стандартної категорії чи зі списанням до складу валових витрат платника податку за процедурою, встановленою пунктом 12.3 цієї статті, або при зменшенні сум боргових вимог, що використовується як база для визначення обмежень, встановлених підпунктом 12.2.3 цього пункту, надлишкова сума страхового резерву направляється на збільшення валового доходу фінансової установи за наслідками такого звітного періоду.

12.2.5. Порядок і джерела створення та використання резервів (фондів) для страхування вкладів (депозитів) фізичних осіб встановлюються окремим законом.

12.3. Порядок відшкодування сум безнадійної заборгованості за рахунок страхового резерву платника податку

12.3.1. Сума заборгованості відноситься на валові витрати кредитора у разі, якщо строк позовної давності за відповідним договором з дебітором минув до моменту набрання чинності цим Законом. У цьому ж періоді дебітор збільшує свої валові доходи на таку саму суму.

Заборгованість, за якою кредитор не звертається до суду щодо її примусового стягнення до закінчення строків позовної давності, не включається до складу валових витрат кредитора згідно з підпунктом 12.1.1 пункту 12.1 цієї статті та не може бути відшкодованою за рахунок його страхових резервів.

(Абзац другий підпункту 12.3.1 пункту 12.3 статті 12 в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

Основна сума боргу, яка не може бути примусово стягнутою з дебітора внаслідок укладення мирової угоди в межах процедури відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом, визначеної законом, не включається до складу валових витрат кредитора згідно з підпунктом 12.1.1 пункту 12.1 цієї статті, але може бути відшкодованою за рахунок його страхових резервів, створених згідно з цією статтею.

(Підпункт 12.3.1 пункту 12.3 статті 12 доповнено абзацом згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

(Підпункт 12.3.1 пункту 12.3 статті 12 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

12.3.2. Безнадійна заборгованість за угодами, що передбачають виставлення векселя на користь кредитора в якості забезпечення боргових зобов'язань дебітора, відшкодовується за рахунок страхового резерву кредитора за умови, якщо опротестований у неплатежі вексель залишається непогашеним протягом 30 календарних днів з моменту його опротестування та векселеотримувач порушив справу про банкрутство векселедавця у суді.

При цьому валовий доход векселедавця збільшується на суму опротестованого в неплатежі векселя у податковому періоді, на який припадає 30-й календарний день з моменту опротестування такого векселя.

12.3.3. Безнадійна заборгованість позичальника, визнаного банкрутом у встановленому законодавством порядку, відшкодовується за рахунок страхового резерву кредитора після прийняття судом рішення про визнання дебітора банкрутом. Кошти, отримані кредитором внаслідок завершення ліквідаційної процедури та продажу майна позичальника, включаються до складу валових доходів кредитора в податковий період їх надходження.

У разі коли кредитор надає кредит дебітору, проти якого порушено справу про банкрутство до моменту укладення кредитної угоди, та інформація про порушення такої справи була оприлюднена (за винятком випадків надання фінансових кредитів у межах процедури санації дебітора під заставу його корпоративних прав) безнадійна заборгованість за кредитом погашається за рахунок власних коштів

кредитора.

При цьому валовий доход дебітора, об'явленого банкрутом у встановленому законодавством порядку, не збільшується на суму зазначеної безнадійної заборгованості.

У разі коли кредитор не може звернутися до суду із заявою про порушення справи про банкрутство у зв'язку з тим, що безспірні вимоги такого кредитора до боржника сукупно становлять суму, меншу за 300 мінімальних розмірів заробітної плати, то така сума вимог включається до складу валових витрат кредитора у порядку, визначеному абзацом "б" підпункту 12.1.1 пункту 12.1.

(Підпункт 12.3.3 пункту 12.3 статті 12 доповнено абзацом згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

(Підпункт 12.3.3 пункту 12.3 статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

12.3.4. Заборгованість, забезпечена заставою, погашається у порядку, передбаченому нормами Закону України "Про заставу".

Заставодержатель має право відшкодувати за рахунок страхового резерву частину заборгованості, що залишилася непогашеною внаслідок недостатності коштів, одержаних кредитором від продажу майна дебітора, переданого у заставу, та за умови, що інші юридичні дії кредитора щодо примусового стягнення іншого майна позичальника не призвели до повного покриття заборгованості. Продаж майна, переданого у заставу, здійснюється лише через аукціони (публічні торги). У разі відчуження майна, переданого у заставу, іншими способами кредитор покриває збитки за рахунок прибутку, який залишається у його розпорядженні після оподаткування.

Порядок проведення аукціонів (публічних торгів) встановлюється Кабінетом Міністрів України.

(Підпункт 12.3.4 пункту 12.3 статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

12.3.5. Безнадійна заборгованість, яка виникла внаслідок неспроможності дебітора погасити заборгованість у зв'язку з дією обставин непереборної сили або стихійного лиха (форс-мажору), відшкодовується за рахунок страхового резерву кредитора за наявності будь-якого з нижче названих документів:

підтвердження Торгово-промислової палати України про настання обставин непереборної сили чи стихійного лиха на території України або

підтвердження уповноважених органів іншої держави, легалізованих консульськими установами України, у разі настання обставин непереборної сили чи стихійного лиха на території такої держави;

рішення Президента України про запровадження надзвичайної екологічної ситуації в окремих місцевостях України, затверджене Верховною Радою України, або рішення Кабінету Міністрів України про визнання окремих місцевостей України потерпілими від повені, посухи, пожежі та інших видів стихійного лиха, включаючи рішення щодо визнання окремих місцевостей потерпілими від несприятливих погодних умов, які потягли за собою втрату врожаю сільськогосподарських культур в обсягах, які перевищують 30 відсотків від середнього врожаю за попередні п'ять календарних років.

При цьому валовий доход дебітора не збільшується на суму заборгованості, що виникла внаслідок його неспроможності погасити таку заборгованість у зв'язку з дією обставин непереборної сили або стихійного лиха (форс-мажору), протягом усього строку дії таких форс-мажорних обставин.

12.3.6. Прострочена заборгованість підприємств, установ і організацій, на майно яких не може бути звернено стягнення (або тих, що не підлягають приватизації) згідно із законодавством України, відшкодовується за рахунок страхового резерву кредитора у разі, якщо протягом 30 календарних днів з моменту виникнення прострочення зазначена заборгованість не була відшкодована коштами Державного бюджету України чи відповідних місцевих бюджетів або компенсована в будь-який інший спосіб.

При цьому кредитор у строки, передбачені законодавством, зобов'язаний звернутися до суду з

позовом щодо відшкодування збитків, отриманих у зв'язку з таким кредитуванням. У разі коли кредитор не звертається до суду протягом визначених законодавством строків або у разі коли суд відмовляє у позові або залишає позовну заяву без розгляду, кредитор зобов'язаний збільшити валові доходи на суму безнадійної заборгованості у відповідний податковий період.

12.3.7. Прострочена заборгованість фізичних осіб, визнаних у судовому порядку безвісно відсутніми або померлими, відшкодовується за рахунок страхового резерву кредитора за умови, якщо рішення суду про визнання фізичних осіб безвісно відсутніми або померлими було прийнято пізніше дати укладення кредитної угоди.

При цьому кредитор має здійснити юридичні заходи щодо стягнення безнадійної заборгованості зі спадку такої фізичної особи у межах та за процедурою, визначеною законодавством.

12.3.8. Прострочена заборгованість за договорами, визнаними у судовому порядку повністю або частково недійсними з вини дебітора, відшкодовується за рахунок страхового резерву кредитора у разі, якщо дебітор не погашає заборгованість за зазначеними договорами протягом 30 календарних днів з дня прийняття рішення суду про визнання їх повністю або частково недійсними.

При цьому валовий дохід дебітора збільшується на суму такої заборгованості у податковий період, на який припадає рішення суду щодо визнання договорів повністю або частково недійсними з вини дебітора.

12.3.9. Прострочена заборгованість за договорами або їх частинами, визнаними у судовому порядку недійсними з вини кредитора або з вини обох сторін, погашається за рахунок повернення дебітором суми кредиторської заборгованості, а в разі її неповернення протягом 30 календарних днів - з прибутку, який залишається у розпорядженні кредитора після оподаткування.

При цьому валовий дохід дебітора збільшується на суму такої заборгованості у податковий період, на який припадає рішення суду щодо визнання договорів або їх частин недійсними з вини обох сторін.

12.3.10. Прострочена заборгованість фізичних осіб, стосовно яких оголошено розшук у порядку, передбаченому Кримінально-процесуальним кодексом України, відшкодовується за рахунок страхового резерву кредитора у разі, якщо протягом 180 календарних днів з дня оголошення розшуку місце перебування такої фізичної особи не встановлено.

12.3.11. Прострочена заборгованість юридичних осіб, стосовно керівників яких оголошено розшук у порядку, передбаченому Кримінально-процесуальним кодексом України, відшкодовується за рахунок страхового резерву кредитора у разі, якщо протягом 180 календарних днів з дня оголошення розшуку місце перебування цих осіб не встановлено.

12.3.12. У разі коли всі заходи щодо стягнення безнадійної заборгованості згідно з порядком, визначеним пунктом 12.3 цієї статті, не привели до позитивного наслідку, банки та небанківські фінансові установи відносять на валові витрати таку заборгованість в частині, що не відшкодована за рахунок страхового резерву, створеного відповідно до цієї статті.

12.4. Додаткові положення

12.4.1. У разі коли дебітор повністю або частково погашає безнадійну заборгованість, попередньо віднесена кредитором до складу валових витрат або відшкодована за рахунок страхового резерву згідно з положеннями пункту 12.1 і пункту 12.3 цієї статті, кредитор збільшує валовий дохід на суму компенсації, одержаної від дебітора, у податковий період, протягом якого відбулося повернення зазначеної заборгованості або її частини.

12.4.2. У разі коли за висновком відповідного уповноваженого органу, визначеного підпунктом 12.3.5 пункту 12.3 цієї статті, обставини непереборної сили, стихійного лиха (форс - мажору) носять тимчасовий характер і не впливають на дієспроможність дебітора сплатити заборгованість після їх закінчення, кредитор може надати претензію дебітору стосовно сплати зазначеної заборгованості. У випадку якщо дебітор не погасив зазначену заборгованість або кредитор не звернувся з позовом до суду стосовно стягнення такої заборгованості протягом строків, визначених законодавством, валові доходи кредитора і дебітора збільшуються на суму зазначеної заборгованості.

(Підпункт 12.4.2 пункту 12.4 статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2705-IV від 23.06.2005)

12.4.3. У разі коли фізична особа - дебітор, визнана у судовому порядку безвісно відсутньою або померлою, заявляється, кредитор зобов'язаний здійснити відповідні заходи щодо стягнення заборгованості з такої особи. У випадку коли така фізична особа сплачує заборгованість, що була попередньо віднесена кредитором до складу валових витрат або відшкодована за рахунок страхового резерву, кредитор збільшує валовий дохід на суму коштів, одержаних від дебітора у податковий період, протягом якого відбулося повернення зазначеної заборгованості.

12.4.4. У разі коли відповідно до законодавства рішення про визнання договорів недійсними з вини дебітора скасоване, а кредитор не оскаржує таке рішення у строки, передбачені законодавством, кредитор збільшує валовий дохід на суму заборгованості, попередньо включену до валових витрат або відшкодовану за рахунок страхового резерву у податковий період, протягом якого закінчився строк для подання такої скарги.

12.4.5. У разі коли фізична особа, стосовно якої органами слідства оголошено розшук, розшукана і сплачує заборгованість, яка була попередньо включена кредитором до складу валових витрат або відшкодована за рахунок страхового резерву, кредитор збільшує валовий дохід на суму компенсації заборгованості, одержаної від дебітора, у податковий період, протягом якого відбулося повернення зазначеної заборгованості (її частини).

12.4.6. У разі коли юридичні або фізичні особи, визнані винними в заподіянні шкоди згідно з положеннями **Цивільного кодексу України**, сплачують заборгованість фізичної особи, що віднесена кредитором до складу валових витрат або відшкодована за рахунок страхового резерву, кредитор збільшує валовий дохід на суму коштів, одержаних у погашення заборгованості дебітора, у податковий період, протягом якого відбулося повернення зазначеної заборгованості (її частини).

(Стаття 12 із змінами, внесеними згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

Стаття 13. Оподаткування нерезидентів

13.1. Будь-які доходи, отримані нерезидентом із джерелом їх походження з України, від провадження господарської діяльності (у тому числі на рахунки нерезидента, що ведуться в гривнях) оподатковуються у порядку і за ставками, визначеними цією статтею.

Для цілей цієї статті під доходами, отриманими нерезидентом із джерелом їх походження з України, слід розуміти:

а) проценти, дисконтні доходи, що сплачуються на користь нерезидента, у тому числі проценти за борговими зобов'язаннями, випущеними (виданими) резидентом;

(Підпункт "а" пункту 13.1 статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

б) дивіденди, які сплачуються (нараховуються) резидентом;

в) роялті, фрахту та доходи від послуг типу "інжиніринг";

(Підпункт "в" пункту 13.1 статті 13 в редакції Законів N 793/97-ВР від 30.12.97, N 349-IV від 24.12.2002)

г) лізингова (орендна) плата, що сплачується (нараховується) резидентами або постійними представництвами на користь нерезидента-лізингодавця (орендодавця);

д) доходи від продажу нерухомого майна, розташованого на території України, яке належить нерезиденту, у тому числі майна постійного представництва нерезидента;

е) прибуток від здійснення операцій з торгівлі цінними паперами або іншими корпоративними правами, визначений відповідно до норм цього Закону;

є) доходи, отримані від здійснення спільної діяльності на території України, доходи від здійснення довгострокових контрактів на території України;

ж) винагорода за здійснення культурної, освітньої, релігійної, спортивної, розважальної діяльності нерезидентів (або уповноважених ними осіб) на території України;

з) брокерська, комісійна або агентська винагорода, отримана від резидентів або постійних представництв інших нерезидентів стосовно брокерських, комісійних або агентських послуг, наданих нерезидентом або його постійним представництвом на території України на користь резидентів;

и) внески та премії на страхування або перестрахування ризиків в Україні (включаючи страхування ризиків життя) або страхування резидентів від ризиків за межами України;

і) доходи у вигляді виграшів (призів) в лотерею (крім державної), від казино, інших гральних місць (домів), розташованих на території України, доходи від організації та проведення грального бізнесу, лотерей (крім державних);

ї) доходи у вигляді благодійних внесків та пожертв на користь нерезидентів;

й) інші доходи від здійснення нерезидентом (постійним представництвом цього або іншого нерезидента) господарської діяльності на території України, за винятком доходів у вигляді виручки або інших видів компенсації вартості товарів (робіт, послуг), переданих (виконаних, наданих) резиденту від такого нерезидента (постійного представництва), у тому числі вартості послуг з міжнародного зв'язку чи міжнародного інформаційного забезпечення.

(Підпункт "й" пункту 13.1 статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом N 793/97-ВР від 30.12.97)

13.2. Резидент або постійне представництво нерезидента, що здійснюють на користь нерезидента або уповноваженої ним особи будь-яку виплату з доходу з джерелом його походження з України, отриманого таким нерезидентом від провадження господарської діяльності (у тому числі на рахунки нерезидента, що ведуться в гривнях), крім доходів, зазначених у пунктах 13.3-13.6, зобов'язані утримувати податок з таких доходів, зазначених у пункті 13.1 цієї статті, за ставкою у розмірі 15 відсотків від їх суми та за їх рахунок, який сплачується до бюджету під час такої виплати, якщо інше не передбачене нормами міжнародних угод, які набрали чинності.

(Пункт 13.2 статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законами N 977-XIV від 15.07.99, N 349-IV від 24.12.2002)

13.3.

(Абзац перший пункту 13.3 статті 13 виключено на підставі Закону N 349-IV від 24.12.2002)

Прибутки нерезидентів, отримані у вигляді доходів на безпроцентні (дисконтні) облігації чи казначейські зобов'язання, оподатковуються за ставкою, встановленою пунктом 10.1 статті 10 цього Закону, у такому порядку:

(Абзац другий пункту 13.3 статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законами N 349-IV від 24.12.2002, N 1957-IV від 01.07.2004)

базою оподаткування є прибуток, який розраховується як різниця між номінальною вартістю безпроцентних (дисконтних) цінних паперів, сплаченою (нарахованою) їх емітентом, та ціною їх придбання на первинному чи вторинному фондовому ринку;

з метою здійснення податкового контролю придбання або продаж зазначених у цьому пункті цінних паперів може здійснюватися від імені та за рахунок нерезидента виключно його постійним представництвом або резидентом, який працює від імені, за рахунок та за дорученням такого нерезидента;

зазначені резидент або постійне представництво нерезидента несуть відповідальність за повне та своєчасне нарахування та внесення до бюджету податків, утриманих при виплаті нерезиденту доходів від володіння процентними або безпроцентними (дисконтними) цінними

паперами. Центральний податковий орган України встановлює порядок надання резидентами або постійними представництвами нерезидента розрахунку податкових зобов'язань нерезидентів та звітів про утримання та внесення до відповідного бюджету податків, встановлених цією статтею.

Резиденти, які працюють від імені, за рахунок та за дорученням нерезидента на ринку процентних або безпроцентних (дисконтних) облігацій чи казначейських зобов'язань, самостійно подають податковому органу за місцем свого розташування звіт про утримання та внесення до відповідного бюджету податків, встановлених цією статтею.

13.4. Не підлягають оподаткуванню доходи, отримані нерезидентами, у вигляді процентів або доходу (дисконту) на державні цінні папери, продані (розміщені) нерезидентам за межами території України через уповноважених агентів - нерезидентів, або процентів, сплачених нерезидентам за отримані Україною позики (кредити або державні зовнішні запозичення), які відображаються у Державному бюджеті України чи кошторисі Національного банку України.

13.5. Сума фрахту, що сплачується резидентом нерезиденту за договорами фрахту, оподатковується за ставкою 6 відсотків у джерела виплати таких доходів за рахунок цих доходів.

(Абзац перший пункту 13.5 статті 13 в редакції Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

При цьому:

базою для оподаткування є базова ставка такого фрахту;

особами, уповноваженими стягувати цей податок та вносити його до бюджету, є резидент, який виплачує такі доходи, незалежно від того, чи є він платником цього податку чи ні, а також чи є він суб'єктом спрощеного оподаткування чи ні.

(Пункт 13.5 статті 13 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

13.6. Страховики (інші резиденти), які здійснюють виплати у межах договорів страхування або перестрахування ризиків (у тому числі страхування життя) на користь нерезидентів, зобов'язані оподатковувати суми такого страхування або перестрахування таким чином:

при укладенні договорів страхування або перестрахування ризику безпосередньо із страховиками та перестраховиками-нерезидентами, рейтинг фінансової надійності (стійкості) яких відповідає вимогам, установленим спеціально уповноваженим органом виконавчої влади у сфері регулювання ринків фінансових послуг (у тому числі через або за посередництвом перестрахових брокерів, які в порядку, визначеному таким уповноваженим органом, підтверджують, що перестрахування здійснено у перестраховика, рейтинг фінансової надійності (стійкості) якого відповідає вимогам, установленим зазначеним уповноваженим органом), а також при укладенні договорів перестрахування з обов'язкового страхування цивільної відповідальності оператора ядерної установки за шкоду, яка може бути заподіяна внаслідок ядерного інциденту, - за ставкою 0 відсотків;

(Абзац другий пункту 13.6 статті 13 в редакції Закону N 398-V від 30.11.2006)

в інших випадках - за ставкою 12 відсотків від суми таких виплат за власний рахунок у момент здійснення перерахування таких виплат.

(Абзац третій пункту 13.6 статті 13 в редакції Закону N 398-V від 30.11.2006)

Резиденти, які здійснюють виплати нерезидентам від наданих рекламних послуг на території України, сплачують податок за ставкою 20 відсотків від суми таких виплат за власний рахунок.

(Пункт 13.6 статті 13 в редакції Законів N 349-IV від 24.12.2002, N 1957-IV від 01.07.2004)

(Пункт 13.7 статті 13 виключено на підставі Закону N 349-IV від 24.12.2002)

13.8. Суми прибутків нерезидентів, які здійснюють свою діяльність на території України через постійне представництво, оподатковуються у загальному порядку. При цьому таке постійне представництво прирівнюється з метою оподаткування до платника податку, який здійснює свою діяльність незалежно від такого нерезидента.

У разі якщо нерезидент здійснює свою діяльність не лише в Україні, а й за її межами і при цьому не визначає прибуток від своєї діяльності, що проводиться ним через постійне представництво в Україні, сума прибутку, що підлягає оподаткуванню в Україні, визначається на підставі складення нерезидентом відокремленого балансу фінансово-господарської діяльності, погодженого з податковим органом за місцезнаходженням постійного представництва.

У разі неможливості шляхом прямого підрахування визначити прибуток, одержаний нерезидентами з джерелом його походження з України, оподатковуваний прибуток визначається податковим органом як різниця між валовим доходом та валовими витратами, визначеними шляхом застосування до суми одержаного (нарахованого) валового доходу коефіцієнта 0,7.

13.9. Резиденти, які надають агентські, довірчі, комісійні та інші подібні послуги з продажу чи придбання товарів (робіт, послуг) за рахунок і на користь нерезидента (включаючи укладення договорів з іншими резидентами від імені і на користь нерезидента), утримують і перераховують до відповідного бюджету податок з доходу, одержаного таким нерезидентом із джерел в Україні, визначений у порядку, передбаченому для оподаткування прибутків нерезидентів, що здійснюють свою діяльність на території України через постійне представництво. При цьому такі резиденти не підлягають додатковій реєстрації у податкових органах як платники податку на прибуток.

(Абзац другий пункту 13.9 статті 13 виключено на підставі Закону N 393-XIV від 14.01.99)

Зазначені у цій статті види податку на прибуток, крім податку на репатріацію, встановленого пунктом 13.2, є частиною внутрішнього податку на прибуток підприємств, і їх ставка не регулюється міжнародними угодами з питань уникнення подвійного оподаткування, які регулюють ставки податку на репатріацію доходів.

(Встановити, що абзац другий пункту 13.9 статті 13 цього Закону не застосовується до доходів та витрат, отриманих і проведених з 1 липня 1997 року згідно із Законом N 393-XIV від 14.01.99)

(Стаття 13 в редакції Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

Стаття 14. Оподаткування виробників сільськогосподарської продукції

14.1. Підприємства, основною діяльністю яких є виробництво сільськогосподарської продукції, сплачують податок на прибуток у порядку і в розмірах, передбачених цим Законом, за підсумками звітного податкового року.

Валові доходи і витрати підприємств - виробників сільськогосподарської продукції, утримані (понесені) протягом звітного податкового року, підлягають індексуванню виходячи з офіційного індексу інфляції за період від місяця, наступного за місяцем понесення таких витрат (отримання доходів), до кінця звітного податкового року.

Сума нарахованого податку зменшується на суму податку на землю, що використовується у сільськогосподарському виробничому обороті.

(Абзац четвертий пункту 14.1 статті 14 виключено на підставі Закону N 349-IV від 24.12.2002)

14.2. Дія пункту 14.1 цієї статті не поширюється на підприємства, основною діяльністю яких є виробництво та/або продаж продукції квітково-декоративного рослинництва, дикорослих рослин, диких тварин і птахів, риби (крім риби, виловленої у річках та закритих водоймах), хутряних товарів, лікеро-горілчаних виробів, пива, вина і виноматеріалів (крім виноматеріалів, що продаються для подальшої переробки), які оподатковуються у загальному порядку.

(Пункт 14.2 статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

14.3. У разі продажу товарів, безпосередньо пов'язаних з технологічними процесами виробництва сільськогосподарської продукції, виробникам такої сільськогосподарської продукції на умовах товарного кредиту, валові доходи кредитора збільшуються у податковому періоді, на який відповідно до умов такого кредитного договору припадає строк здійснення розрахунків з позичальником.

У разі якщо об'єктом такого товарного кредиту є товари, витрати на які включаються до складу валових витрат, датою збільшення валових витрат позичальника є дата здійснення розрахунків щодо погашення заборгованості по такому товарному кредиту.

Якщо об'єктом такого товарного кредиту є товари, витрати на які відповідно до статті 8 цього Закону підлягають амортизації, датою збільшення балансової вартості відповідної групи основних фондів є дата здійснення позичальником розрахунків щодо погашення заборгованості по такому товарному кредиту.

(Статтю 14 доповнено пунктом 14.3 згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

Стаття 15. Порядок внесення змін до Закону

Ставки податку на прибуток, пільги щодо податку, об'єкт оподаткування, порядок обчислення оподаткованого прибутку, строки і порядок сплати та зарахування податку до бюджетів можуть встановлюватися та змінюватися лише шляхом внесення змін до цього Закону.

Стаття 16. Порядок нарахування та строки сплати податку

16.1. Платники податку самостійно визначають суми податку, що підлягають сплаті.

16.2. Податок на прибуток нараховується за ставкою, визначеною статтею 10 цього Закону, від прибутку, що підлягає оподаткуванню, розрахованому згідно з пунктом 3.1 цього Закону, з урахуванням положень пунктів 7.12, 7.13, 7.14, 14.1, 16.9 та статей 6 та 13 цього Закону.

(Пункт 16.2 статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

16.3. Платник податку, який здійснює діяльність, що підлягає патентуванню відповідно до Закону України "Про патентування деяких видів підприємницької діяльності", зобов'язаний окремо визначати податок на прибуток від кожного окремого виду такої діяльності та окремо визначати податок на прибуток від іншої діяльності. З цією метою такі платники податку ведуть окремий облік:

валових доходів, отриманих від здійснення діяльності, що підлягає патентуванню;

валових витрат, понесених у зв'язку із здійсненням такої діяльності;

балансової вартості товарів, матеріалів, сировини, комплектуючих виробів та напівфабрикатів на складах, у незавершеному виробництві та залишках готової продукції (далі - запаси), які використовуються для здійснення діяльності, що підлягає патентуванню. При цьому балансова вартість таких запасів не бере участі у розрахунку приросту (убутку) балансової вартості згідно із пунктом 5.9 статті 5 цього Закону, для визначення об'єкта оподаткування від іншої діяльності;

амортизаційних відрахувань, нарахованих на відповідну групу основних фондів, що використовуються для здійснення діяльності, що підлягає патентуванню.

У разі якщо основні фонди використовуються як для здійснення діяльності, що підлягає патентуванню, так і для іншої діяльності, то з метою визначення об'єкта оподаткування для різних видів діяльності, застосовується метод пропорційного розподілу суми амортизаційних відрахувань залежно від питомої ваги доходів, що припадає на кожний вид діяльності. За цим методом валовий дохід платника податку, одержаний за окремим видом діяльності, що підлягає патентуванню, підлягає зменшенню на частку загальної суми нарахованих амортизаційних відрахувань звітного періоду, як сума доходу, одержаного за окремим видом діяльності, що підлягає патентуванню, відноситься до

загальної суми валового доходу. Аналогічно відбувається розподіл валових витрат, що одночасно пов'язані як з діяльністю, що підлягає патентуванню, так і з іншою діяльністю.

Податок з прибутку, отриманого від діяльності, яка підлягає патентуванню відповідно до Закону України "Про патентування деяких видів підприємницької діяльності", підлягає сплаті до бюджету у сумі, визначеній відповідно до цього Закону, зменшений на вартість придбаних торгових патентів для здійснення цього виду діяльності.

(Пункт 16.3 статті 16 в редакції Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

16.4. Податок за звітний період сплачується його платником до відповідного бюджету у строк, визначений законом для квартального податкового періоду.

(Абзац перший пункту 16.4 статті 16 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

Платники податку у строки, визначені законом, подають до податкового органу податкову декларацію про прибуток за звітний період, розраховану наростаючим підсумком з урахуванням від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових періодів у разі його наявності відповідно до пункту 6.1 статті 6 цього Закону. При цьому за звітні квартали, півріччя та три квартали платники податку подають спрощену декларацію, а за результатами звітного року - повну. Форми декларацій з цього податку встановлюються центральним податковим органом за узгодженням з комітетом Верховної Ради України, що відповідає за проведення податкової політики.

(Абзац другий пункту 16.4 статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2181-III від 21.12.2000 - набирає чинності з 1 квітня 2001 року, в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

У разі коли платник податку вважає за доцільне роз'яснити окремі результати фінансово-господарської діяльності, зазначені у податковій декларації з цього податку, такий платник податку може надіслати податковому органу таке пояснення, складене у довільній формі. Податковий орган не може вимагати надання форм звітності чи обліку, прямо не передбачених цим Законом, у тому числі складених за правилами бухгалтерської звітності, інших, не передбачених цим Законом, балансів чи звітності. Статистична та бухгалтерська звітність подається органам державної статистики згідно із законом. Крім того, бухгалтерська звітність подається підприємствами органам, до сфери управління яких вони належать, згідно із законом. Це правило поширюється також на будь-які інші податки, збори (обов'язкові платежі), включені до системи оподаткування. У зв'язку з цим платник податку не несе податкової відповідальності за затримку, неподання або неповне подання бухгалтерської звітності.

(Абзац третій пункту 16.4 статті 16 в редакції Закону N 639/97-ВР від 18.11.97 N 349-IV від 24.12.2002)

Підприємства, основною діяльністю яких є виробництво сільськогосподарської продукції, подають декларацію про прибуток у строки, визначені законом для річного податкового періоду, за формою, що встановлюється центральним податковим органом України.

(Абзац четвертий пункту 16.4 статті 16 в редакції Закону N 793/97-ВР від 30.12.97, із змінами, внесеними згідно із Законом N 2181-III від 21.12.2000 - набирає чинності з 1 квітня 2001 року)

Для цілей оподаткування до підприємств, основною діяльністю яких є виробництво сільськогосподарської продукції, відносяться підприємства, валовий дохід яких від продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва за попередній звітний (податковий) рік перевищує п'ятдесят відсотків загальної суми валового доходу.

(Абзац п'ятий пункту 16.4 статті 16 в редакції Закону N 793/97-ВР від 30.12.97)

У разі, якщо за звітний (податковий) рік валовий дохід таких підприємств від продажу сільськогосподарської продукції не перевищує п'ятдесят відсотків загальної суми валового доходу, прибуток таких підприємств від продажу продукції (робіт, послуг), що не відноситься до

сільськогосподарської продукції, оподатковується у загальному порядку.

(Абзац шостий пункту 16.4 статті 16 в редакції Закону N 793/97-ВР від 30.12.97)

(Пункт 16.5 статті 16 виключено на підставі Закону N 349-IV від 24.12.2002)

(Пункт 16.6 статті 16 виключено на підставі Закону N 349-IV від 24.12.2002)

(Пункт 16.7 статті 16 виключено на підставі Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

(Пункт 16.7 статті 16 виключено на підставі Закону N 349-IV від 24.12.2002)

(Пункт 16.8 статті 16 виключено на підставі Закону N 349-IV від 24.12.2002)

16.9. Податок, що підлягає сплаті до бюджету платниками податку, які здійснюють страхову діяльність, визначається у порядку, передбаченому пунктом 7.2 цього Закону.

16.10. Бюджетні організації сплачують податок на прибуток, отриманий від господарської діяльності, щоквартально за наростаючим підсумком з початку звітного податкового року.

Неприбуткові організації, визначені пунктом 7.11 цього Закону, сплачують податок на прибуток від неосновної діяльності у загальному порядку.

16.11. Нерезиденти, що проводять діяльність на території України через постійне представництво, ведуть бухгалтерський облік та звітність згідно з законодавством України, щоквартально подають податковим органам за місцезнаходженням постійного представництва декларацію про прибуток, одержаний із джерел в Україні, а також розрахунок нарахованого податку на прибуток за формою, встановленою центральним податковим органом.

У разі зупинення діяльності постійного представництва до закінчення звітного кварталу, зазначені документи подаються державному податковому органу протягом 15 календарних днів з моменту такого зупинення.

16.12. Податок на прибуток нерезидента обчислюється платником податку і підлягає підтвердженню податковим органом за місцезнаходженням постійного представництва.

(Абзац перший пункту 16.12 статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

Нерезидент щорічно отримує від податкового органу підтвердження щодо сплати податку на прибуток українською мовою.

Щорічні аудиторські перевірки фінансово-господарських результатів діяльності нерезидента проводяться відповідно до закону.

16.13. Відповідальність за утримання та перерахування до бюджету податку на доходи громадян, сум внесків на соціальні заходи, податків, зазначених у пункті 7.8, пункті 10.2 та статті 13 цього Закону, несуть платники податку, які провадять відповідні виплати.

Перерахування податків, зазначених в пункті 7.8 та статті 13, здійснюється до/або разом із здійсненням таких виплат.

(Абзац другий пункту 16.12 в редакції Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

Перерахування податку, зазначеного в пункті 10.2 цього Закону, здійснюється протягом трьох

банківських днів з моменту здійснення таких виплат.

(Абзац третій пункту 16.12 в редакції Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

(Абзац четвертий пункту 16.13 статті 16 виключено на підставі Закону N 349-IV від 24.12.2002)

16.14. Сплата податку іншими, ніж платник податку, особами не дозволяється.

16.15. Порядок ведення і складання податкових звітів, декларацій про прибуток підприємств та розрахунків податку встановлюється центральним податковим органом.

16.16. Надміру внесені до бюджету суми податку, що нараховані за звітний період наростаючим підсумком з початку року, зараховуються в рахунок наступних платежів або повертаються платнику податку не пізніше десяти робочих днів з дня одержання письмової заяви такого платника податку.

(Абзац перший пункту статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

(Абзац другий пункту статті 16 виключено на підставі Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

Стаття 17.

(Дію статті 17 зупинено на 2003 рік згідно із Законом N 380-IV від 26.12.2002)

(Дію статті 17 зупинено на 2002 рік згідно із Законом N 2905-III від 20.12.2001)

(Дію статті 17 зупинено на 2001 рік згідно із Законом N 2120-III від 07.12.2000)

(Дію статті 17 зупинено на 2000 рік в частині зарахування сум податку на прибуток виключно до бюджету територіальної громади на підставі Закону N 1458-III від 17.02.2000)

Зарахування податку до бюджету

Податок зараховується до бюджетів згідно з Бюджетним кодексом України.

(Стаття 17 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

Стаття 18. Спеціальні правила

18.1. Якщо міжнародним договором, ратифікованим Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, застосовуються норми міжнародного договору.

18.2. У разі укладення договорів з нерезидентами не дозволяється включення до контракту податкових застережень, згідно з якими підприємства, що виплачують доходи, беруть на себе зобов'язання щодо сплати податків на доходи нерезидентів.

18.3. У разі укладення договорів, які передбачають здійснення оплати товарів (робіт, послуг) на користь нерезидентів, що мають офшорний статус, чи при здійсненні розрахунків через таких нерезидентів або через їх банківські рахунки, незалежно від того, чи здійснюється така оплата (в грошовій або іншій формі) безпосередньо або через інших резидентів або нерезидентів, витрати платників податку на оплату вартості таких товарів (робіт, послуг) включаються до складу їх валових витрат у сумі, що становить 85 відсотків вартості цих товарів (робіт, послуг).

(Абзац перший пункту 18.3 статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

Правило, визначене цим пунктом, починає застосовуватися з календарного кварталу, наступного за кварталом, на який припадає офіційне опублікування переліку офшорних зон, встановленого Кабінетом Міністрів України.

(Абзац другий пункту 18.3 статті 18 в редакції Закону N 349-IV від 24.12.2002)

Для цілей цього пункту під терміном "нерезиденти, що мають офшорний статус" розуміються нерезиденти, розташовані на території офшорних зон, за винятком нерезидентів, розташованих на території офшорних зон, які надали платнику податку виписку із правоустановчих документів, легалізовану відповідною консульською установою України, що свідчить про звичайний (неофшорний) статус такого нерезидента. При існуванні договорів, визначених абзацом першим цього пункту, платник податку має послатися на наявність зазначеної виписки у поясненні до податкової декларації.

(Пункт 18.3 статті 18 доповнено абзацом третім згідно із Законом N 349-IV від 24.12.2002)

(Пункт 18.3 статті 18 в редакції Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

Стаття 19. Усунення подвійного оподаткування

19.1. Суми податків на прибуток, отриманий з іноземних джерел, що сплачені суб'єктами господарської діяльності за кордоном, зараховуються під час сплати ними податку на прибуток в Україні. При цьому зарахуванню підлягає сума податку, розрахована за правилами, встановленими цим Законом.

19.2. Розмір зарахованих сум податку на прибуток з іноземних джерел протягом податкового періоду не може перевищувати суми податку, що підлягає сплаті в Україні таким платником податку протягом такого періоду.

19.3. Не підлягають зарахуванню у зменшення податкових зобов'язань такі податки, сплачені в інших країнах:

податок на капітал (майно) та приріст капіталу;

поштові податки;

податки на реалізацію (продаж);

інші непрямі податки незалежно від того, чи підпадають вони під категорію прибуткових податків, чи оподатковуються окремими податками згідно із законодавством іноземних держав;

суми податку, сплачені з пасивного прибутку (дивідендів, процентів, страхування, роялті).

19.4. Зарахування сплачених за митним кордоном України сум податку на прибуток провадиться за умови подання письмового підтвердження податкового органу іншої держави щодо факту сплати такого податку та за наявності міжнародного договору України про усунення подвійного оподаткування доходів, ратифікованого Верховною Радою України.

Стаття 20. Відповідальність платників податку

20.1. Відповідальність за правильність нарахування, своєчасність сплати податку та дотримання податкового законодавства несе платник податку у порядку та розмірах, визначених законом.

(Пункт 20.1 статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2181-III від 21.12.2000 - набирає чинності з 1 квітня 2001 року)

(Пункт 20.2 статті 20 виключено на підставі Закону N 2181-III від 21.12.2000 - набирає чинності з 1 квітня 2001 року)

(Пункт 20.3 статті 20 виключено на підставі Закону N 2181-III від 21.12.2000 - набирає чинності з 1 квітня 2001 року)

(Пункт 20.4 статті 20 виключено на підставі Закону N 2181-III від 21.12.2000 - набирає чинності з 1 квітня 2001 року)

(Пункт 20.5 статті 20 виключено на підставі Закону N 2181-III від 21.12.2000 - набирає чинності з 1 квітня 2001 року)

(Пункт 20.6 статті 20 виключено на підставі Закону N 2181-III від 21.12.2000 - набирає чинності з 1 квітня 2001 року)

(Пункт 20.7 статті 20 виключено на підставі Закону N 2181-III від 21.12.2000 - набирає чинності з 1 квітня 2001 року)

Стаття 21. Інші положення

21.1. Суми виявленого прихованого (заниженого) прибутку та штрафи справляються за весь час ухилення від сплати податку.

21.2. Після закінчення встановлених строків сплати податку до бюджетів невнесені суми стягуються з нарахуванням пені, відповідно до закону.

(Пункт 21.2 статті 21 в редакції Закону N 2181-III від 21.12.2000 - набирає чинності з 1 квітня 2001 року)

21.3. Сума податкових платежів, що надміру надійшла до бюджету в результаті неправильного нарахування або порушення платником податку встановленого порядку сплати податку, підлягає поверненню з відповідного бюджету протягом десяти робочих днів з моменту отримання податковим органом відповідної заяви платника податку або зарахуванню на зменшення платежів до цього бюджету майбутніх періодів, за вибором платника податку, в разі якщо не минув строк позовної давності, встановлений законодавством.

(Абзац перший пункту 21.3 статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

Подання заяви про повернення надміру сплачених податків перериває перебіг строку позовної давності.

21.4. Сума податку, що надміру надійшла до бюджету в результаті неправильного нарахування (донарахування) податковим органом, підлягає поверненню з відповідного бюджету з урахуванням сум, сплачених за фінансовими санкціями, або зарахуванню на зменшення платежів до цього бюджету майбутніх періодів на підставі заяви, що подається платником податку такому податковому органу, якщо не минув строк позовної давності, встановлений законодавством. При цьому починаючи з дня внесення зазначених сум до бюджету і закінчуючи днем їх повернення (заліку) на зазначену суму провадиться нарахування у розмірі 120 процентів облікової ставки Національного банку України, що діяла на момент такого повернення (заліку).

21.5. Обов'язковими для виконання платником податку є тільки акти центрального податкового органу, видані у випадках, прямо передбачених цим Законом, та зареєстровані Міністерством юстиції

України.

Стаття 22. Прикінцеві положення

22.1. Ввести в дію Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" з 1 липня 1997 року.

(Пункт 22.2 статті 22 виключено на підставі Закону N 349-IV від 24.12.2002)

22.2. Установити, що в 2005 році віднесення до валових витрат будь-яких витрат, передбачених абзацом першим підпункту 8.7.1 пункту 8.7 статті 8 Закону, та пов'язаних з поліпшенням основних фондів 2-4 групи, що підлягають амортизації, у тому числі витрат на поліпшення орендованих основних фондів, здійснюється у сумі, що не перевищує 10 відсотків сукупної балансової вартості 2-4 групи основних фондів станом на початок звітного періоду, а по об'єктах основних фондів 1 групи, до валових витрат включаються витрати, що не перевищують суму у розмірі 10 відсотків до балансової вартості об'єкта, що ремонтується, станом на початок звітного періоду.

*(Пункт 22.2 статті 22 в редакції Закону N 2505-IV
від 25.03.2005)*

(Пункт 22.3 статті 22 виключено на підставі Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

(Пункт 22.4 статті 22 виключено на підставі Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

22.5. Акти законодавства до приведення їх у відповідність із цим Законом застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

(Абзац другий пункту 22.5 статті 22 виключено на підставі Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

(Абзац третій пункту 22.5 статті 22 виключено на підставі Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

(Абзац четвертий пункту 22.5 статті 22 виключено на підставі Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

(Абзац п'ятий пункту 22.5 статті 22 виключено на підставі Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

(Абзац шостий пункту 22.5 статті 22 виключено на підставі Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

(Абзац сьомий пункту 22.5 статті 22 виключено на підставі Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

(Абзац восьмий пункту 22.5 статті 22 виключено на підставі Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

(Абзац дев'ятий пункту 22.5 статті 22 виключено на підставі Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

(Абзац десятий пункту 22.5 статті 22 виключено на підставі Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

(Абзац одинадцятий пункту 22.5 статті 22 виключено на підставі Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

(Абзац дванадцятий пункту 22.5 статті 22 виключено на підставі Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

(Абзац тринадцятий пункту 22.5 статті 22 виключено на підставі Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

(Абзац чотирнадцятий пункту 22.5 статті 22 виключено на підставі Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

(Абзац п'ятнадцятий пункту 22.5 статті 22 виключено на підставі Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

(Абзац шістнадцятий пункту 22.5 статті 22 виключено на підставі Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

(Абзац сімнадцятий пункту 22.5 статті 22 виключено на підставі Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

(Пункт 22.5 статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законами N 639/97-ВР від 18.11.97, N 793/97-ВР від 30.12.97; N 403-XIV від 15.01.99; N 515-XIV від 18.03.99; N 722-XIV від 03.06.99; N 971-XIV від 15.07.99; N 973-XIV від 15.07.99; N 1278-XIV від 03.12.99, N 1375-XIV від 13.01.2000, N 1606-III від 23.03.2000, N 1608-III від 23.03.2000, N 1715-III від 11.05.2000, N 1749-III від 01.06.2000, N 2199-III від 21.12.2000, N 2323-III від 22.03.2001, N 2355-III від 05.04.2001, N 2744-III від 04.10.2001, N 3118-III від 07.03.2002, N 40-IV від 04.07.2002, N 380-IV від 26.12.2002, N 1344-IV від 27.11.2003, N 1702-IV від 11.05.2004, N 2285-IV від 23.12.2004)

22.6. Запропонувати Президенту України привести чинні нормативні акти, видані Президентом України, у відповідність з цим Законом.

22.7. Штрафні санкції, які можуть бути накладені на платників податку у зв'язку з порушенням нормативних актів Кабінету Міністрів України або центрального податкового органу, виданих протягом строків, передбачених цією статтею, у випадках, прямо передбачених цим Законом, починають застосовуватися до таких платників податку за наслідками податкового періоду, наступного за податковим періодом, протягом якого були оприлюднені такі акти.

Планові перевірки платників податку щодо застосування норм цього Закону здійснюються у порядку, передбаченому законодавством, починаючи з 1 лютого 1998 року.

(Пункт 22.7 статті 22 доповнено абзацом другим згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

22.8. Балансова вартість основних фондів, які згідно зі статтею 8 цього Закону підпадають під визначення груп 1, 2 та 3, введених в експлуатацію до набрання чинності цим Законом, визначається на рівні їх залишкової вартості за станом на момент набрання чинності цим Законом з включенням їх до відповідної групи основних фондів з метою подальшої амортизації.

(Пункт 22.8 статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

22.9. Балансова вартість нематеріальних активів, що введені в експлуатацію до набрання чинності цим Законом, визначається на рівні їх первісної балансової вартості за станом на момент набрання чинності цим Законом та підлягає подальшій амортизації.

(Пункт 22.9 статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

22.10. Балансова вартість витрат, пов'язаних з видобутком корисних копалин, які підпадають

під визначення статті 9 цього Закону та включених до балансу платника податку до набрання чинності цим Законом, визначається як їх залишкова балансова вартість за станом на момент набрання чинності цим Законом та підлягає подальшій амортизації.

(Пункт 22.10 статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

22.11. Для родовищ, частково розроблених на момент набрання чинності цим Законом, загальний розрахунковий обсяг видобутку корисних копалин визначається на рівні залишкових запасів родовища, за станом на момент набрання чинності цим Законом.

22.12. Норми пункту 12.1 цього Закону не поширюються на заборгованість, що виникла у зв'язку із затримкою в оплаті товарів (робіт, послуг), проданих (відвантажених, наданих, виконаних) до набрання чинності цим Законом.

Порядок урегулювання безнадійної заборгованості банками за рахунок страхових резервів, визначений статтею 12 Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств", застосовується для цілей оподаткування щодо заборгованості, віднесеної до страхового резерву кредитора з 1 липня 1997 року.

(Пункт 22.12 статті 22 доповнено абзацом другим згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

22.13. У 2008 році платники податку за результатами одинадцяти місяців 2008 року зобов'язані подати декларацію, складену за правилами, встановленими для повного податкового періоду, з урахуванням приросту (убутку) матеріальних запасів за одинадцять місяців 2008 року, суми амортизаційних відрахувань, нарахованих за три квартали поточного року, та двох третин амортизаційних відрахувань четвертого кварталу цього року та сплатити податкове зобов'язання, нараховане згідно із зазначеною декларацією у строки, встановлені законом для місячного податкового періоду.

(Пункт 22.13 статті 22 в редакції Законів N 398-V від 30.11.2006, N 107-VI від 28.12.2007)

(Пункт 22.14 статті 22 виключено на підставі Закону N 349-IV від 24.12.2002)

(Пункт 22.15 статті 22 виключено на підставі Закону N 349-IV від 24.12.2002)

22.16. Оподаткування доходів, одержаних від володіння державними цінними паперами і облігаціями місцевих позик, проводиться по державних цінних паперах і облігаціях місцевих позик, що придбані платником податку після набрання чинності цим Законом.

(Пункт 22.16 статті 22 в редакції Закону N 639/97-ВР від 18.11.97)

(Пункт 22.17 статті 22 виключено на підставі Закону N 349-IV від 24.12.2002)

22.18. Норми пункту 5.7 цього Закону набувають чинності після прийняття відповідних законів. Норми пункту 6.3 застосовуються починаючи з 1 січня 1999 року.

(Пункт 22.18 статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законами N 639/97-ВР від 18.11.97, N 1957-IV від 01.07.2004)

(Пункт 22.19 статті 22 виключено на підставі Закону N 349-IV від 24.12.2002)

22.20. У зв'язку з введенням обов'язкової реєстрації постійних представництв нерезидентів в якості платників податку державна реєстрація таких постійних представництв нерезидентів з моменту

набрання чинності цим Законом не застосовується у тому числі в Міністерстві зовнішніх економічних зв'язків та торгівлі України або інших органах державної влади.

(Пункт 22.20 статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом N 639/97-ВР від 18.11.97)

(Пункт 22.21 статті 22 виключено на підставі Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

(Пункт 22.22 статті 22 виключено на підставі Закону N 349-IV від 24.12.2002)

(Пункт 22.23 статті 22 виключено на підставі Закону N 793/97-ВР від 30.12.97)

22.23. На період з 1 січня 1999 року до 1 січня 2002 року до валового доходу платника податку не включаються суми коштів, нараховані (отримані) у складі ціни продажу електричної та теплової енергії у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну та теплову енергію, які спрямовуються на фінансування витрат, пов'язаних із добудовою енергоблоків електростанцій та теплоелектроцентралей України, перелік яких встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Зазначені кошти зараховуються на спеціальний рахунок і використовуються виключно на фінансування витрат, пов'язаних з добудовою таких енергоблоків.

Державна податкова адміністрація України встановлює порядок обліку і подання податкової звітності про використання коштів, спрямованих на фінансування витрат, пов'язаних з добудовою енергоблоків електростанцій та теплоелектроцентралей України, перелік яких встановлюється Кабінетом Міністрів України.

У разі використання зазначених коштів не за цільовим призначенням такі кошти включаються до складу валового доходу платника податку і оподатковуються на загальних підставах.

(Статтю 22 доповнено пунктом 22.23 згідно із Законом N 317-XIV від 16.12.98)

(Пункт 22.24 статті 22 виключено на підставі Закону N 568-XIV від 06.04.99)

22.24. У період з 1 січня 1999 року до 1 січня 2009 року для суб'єктів космічної діяльності України податковим періодом оподаткування їх прибутку встановлюється звітний податковий рік.

(Статтю 22 доповнено пунктом 22.24 згідно із Законом N 1559-III від 16.03.2000)

22.25. Установити, що на період, визначений Законом України "Про внесення змін до Закону України "Про проведення експерименту в житловому будівництві на базі холдингової компанії "Київміськбуд", кошти, внесені платниками податку на рахунки учасників фондів банківського управління або за договорами пенсійних вкладів, включаються до складу валових витрат платника податку в розмірі, що не перевищує 10 відсотків валового доходу цього платника за звітний період.

(Статтю 22 доповнено пунктом 22.25 згідно із Законом N 1694-III від 20.04.2000, в редакції Закону N 3045-III від 07.02.2002, із змінами, внесеними згідно із Законом N 1957-IV від 01.07.2004)

(Пункт 22.26 статті 22 виключено на підставі Закону N 1957-IV від 01.07.2004)

(Пункт 22.27 статті 22 виключено на підставі Закону N 349-IV від 24.12.2002)

(Пункт 22.28 статті 22 виключено на підставі Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

22.29. Установити, що податок на прибуток підприємств, які здійснюють реалізацію інвестиційних проектів в Туркменістані, справляється з урахуванням особливостей статті 1 Закону України "Про забезпечення реалізації інвестиційних проектів в Туркменістані".

(Статтю 22 доповнено пунктом 22.29 згідно із Законом N 43-IV від 04.07.2002)

(Пункт 22.30 статті 22 виключено на підставі Закону N 2505-IV від 25.03.2005)

22.31. Встановити, що на період дії процедури погашення заборгованості згідно із Законом України "Про заходи, спрямовані на забезпечення сталого функціонування підприємств паливно-енергетичного комплексу" для платників податків - учасників розрахунків, визначених цим Законом, порядок оподаткування їх прибутку визначається з урахуванням особливостей, встановлених Законом України "Про заходи, спрямовані на забезпечення сталого функціонування підприємств паливно-енергетичного комплексу".

Норми статті 12 цього Закону не поширюються на заборгованість, до якої застосовується механізм списання на умовах, визначених Законом України "Про заходи, спрямовані на забезпечення сталого функціонування підприємств паливно-енергетичного комплексу".

Для технологічних парків, їх учасників та спільних підприємств при виконанні зареєстрованих у встановленому Законом України "Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків" порядку проектів технологічних парків оподаткування їх прибутку здійснюється з урахуванням положень, установлених Законом України "Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків".

(Пункт 22.31 статті 22 доповнено абзацом третім згідно із Законом N 3333-IV від 12.01.2006)

(Статтю 22 доповнено пунктом згідно із Законом N 2711-IV від 23.06.2005)

22.32. Кабінету Міністрів України:

розглянути пропозиції щодо особливостей оподаткування інноваційної діяльності і до 1 жовтня 1997 року подати Верховній Раді України відповідні пропозиції з цього питання;

протягом місяця прийняти відповідні рішення для забезпечення реалізації цього Закону, які прямо віднесені цим Законом до його компетенції;

подати до Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів України у відповідність із цим Законом;

протягом місяця привести рішення Уряду у відповідність із цим Законом.

Президент України

Л. КУЧМА

**м.Київ, 28 грудня 1994 року
N 334/94-ВР**